

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Temel Eğitim Anabilim Dalı

Sınıf Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ 21. YÜZYIL BECERİLERİ ÖZYETERLİK
ALGILARI İLE GİRİŞİMCİLİĞE YÖNELİK TUTUMLARI ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

Emine TOSUN
ORCID: 0000-0003-2535-1424

Danışman
Prof. Dr. Ayşe MENTİŞ TAŞ
ORCID: 0000-0002-1175-812X

Konya – 2024

ÖN SÖZ

Yüksek lisans eğitimim ve tez çalışmam sürecinde her türlü desteği sağlayan araştırmamın hazırlanmasında yol gösteren ve yönlendiren ayrıca lisans eğitimim sırasında da kendisinin değerli bilgi birikiminden faydalanma fırsatı bulduğum çok değerli danışman hocam Prof. Dr. Ayşe MENTİŞ TAŞ' a sonsuz teşekkür ederim.

Eğitim hayatım boyunca hem maddi hem manevi destekleriyle ve sürekli bana duydukları güvenle her zaman yanımda olan aileme çok teşekkür ederim. Özellikle ağabeyim Doç. Dr. Mustafa Tosun'a, bana her zaman güvenip destek olduğu ve motivasyon sağladığı için teşekkür ederim.

Emine TOSUN

Aralık 2024

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	ii
İÇİNDEKİLER	iii
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU	v
BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ	vi
SİMGELER VE KISALTMALAR	vii
ÖZET	viii
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	2
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Sayıtlar	6
1.5. Sınırlılıklar	6
1.6. Tanımlar	6
2. ALAN YAZIN	8
2.1.1. 21. Yüzyıl Becerileri	8
2.1.2. Özyeterlik.....	11
2.1.3. 21. Yüzyılda Öğretmeler.....	12
2.1.4. Öğretmen Adayları için 21. Yüzyıl Becerileri.....	12
2.2. Girişimcilik.....	13
2.2.1. Girişimciliğin Tanımı.....	13
2.2.2. Girişimciliğin Türleri.....	14
2.2.3. Girişimcilik Kavramının Tarihsel Gelişimi.....	15
2.2.4. Türkiye'de Girişimciliğin Tarihsel Gelişimi.....	16
2.2.5. Girişimci Kişilik Özellikleri.....	18
2.2.6. Girişimciliği Etkileyen Faktörler.....	20
2.2.7. Girişimciliğin Önemi.....	22
2.2.8. Girişimcilik ve Eğitim.....	22
2.2.9. Girişimcilik Eğitiminin Önemi.....	27
2.2.10. Yükseköğretimde Girişimcilik Eğitimi.....	29
2.3. İlgili Araştırmalar.....	31
2.3.1. Konu ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar	31
2.3.2. Konu ile İlgili Yurtdışında Yapılan Çalışmalar	34
3. YÖNTEM	37
3.1. Araştırmanın Modeli	37
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	37
3.3. Veri Toplama Araç ve/veya Teknikleri.....	38
3.4. Verilerin Toplanması.....	38
3.5. Verilerin Analizi.....	38

4. BULGULAR.....	40
4.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine Yönelik Bulgular.....	40
4.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine Yönelik Bulgular.....	40
4.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine Yönelik Bulgular.....	45
4.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine Yönelik Bulgular.....	46
4.5. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine Yönelik Bulgular.....	49
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	51
5.1. Sınıf Öğretmeni Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algılarına İlişkin Tartışma ve Sonuç.....	51
5.2. 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algıları ve Kişisel Bilgilere İlişkin Tartışma ve Sonuç.....	52
5.3. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Girişimciliğe Yönelik Tutumlarına İlişkin Tartışma ve Sonuç.....	56
5.4. Girişimciliğe Yönelik Tutumlar ve Kişisel Bilgilere İlişkin Tartışma ve Sonuç...58	
5.5. Sınıf Öğretmeni adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algıları ile Girişimciliğe Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkiye Ait Tartışma ve Sonuç.....	62
5.6. Öneriler.....	62
KAYNAKLAR.....	64
EKLER.....	77

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Sınıf Öğretmeni Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algıları ile Girişimciliğe Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi başlıklı tez çalışmamın toplam **63** sayfalık kısmına ilişkin, 9/12/2024 tarihinde tez danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı **%19** olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez çalışması orijinallik raporu sayfası hariç
2. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç
3. Önsöz hariç
4. İçindekiler hariç
5. Simgeler ve kısaltmalar hariç
6. Kaynaklar hariç
7. Alıntılar dâhil
8. 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarımı inceledim ve tez çalışmamın, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranının (%30) altında olduğunu ve intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

9/12/2024

Emine TOSUN

Prof. Dr. Ayşe MENTİŞ TAŞ

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynaklar listesine eklendiğini beyan ederim.

9/12/2024

Emine TOSUN

SİMGELER VE KISALTMALAR

N: Genellikle bir popülasyonun büyüklüğünü tanımlar. Örneğin, bir anket çalışmasında yer alan katılımcıların toplam sayısını ifade eder.

$\bar{X}$: İstatistik ve matematikte, bir veri setinin veya örneklemin ortalamasını göstermek için kullanılan bir semboldür.

SS: Standart sapmayı ifade eder. Bu, bir veri setindeki değerlerin ortalama etrafında ne derece dağıldığını belirleyen istatistiksel bir ölçüttür. Her bir değer ortalamadan ne kadar uzaklaştığını ölçerek veri setindeki yayılımın boyutunu gösterir.

T: Genellikle "t-value" veya "t-score" olarak adlandırılır ve t-dağılımı üzerinden belirli bir test istatistiğini ifade eder. Özellikle, örneklem üzerinde yapılan analizlerde kullanılan bu değer, örneklemin özelliklerini değerlendirmek veya ilişkileri analiz etmek için kullanılır.

P: P değeri, bir hipotezi test ederken elde edilen istatistiksel anlamlılığı ölçen bir göstergedir. Sıfır hipotezi doğru olduğunda bir gözlemin beklenen sonuçları elde etme olasılığını ifade eder. Genellikle p-değeri 0,05'in (%5) altında ise, sonuçların istatistiksel olarak anlamlı olduğu kabul edilir.

R: Korelasyon veya regresyon analizlerinde, korelasyon katsayısını ifade etmek amacıyla kullanılır.

vd: ve diğerleri

%: Yüzde

STEM: STEM, "Science, Technology, Engineering, and Mathematics" (Bilim, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik) terimlerinin baş harflerinden oluşan bir kısaltmadır. Bu yaklaşım, bu dört disiplinin eğitimini ve kariyer gelişimini desteklemeye odaklanır. STEM, bilimsel araştırma, teknolojik inovasyon, mühendislik tasarımı ve matematiksel çözümler gibi alanlara dayalıdır. Aynı zamanda problem çözme, eleştirel düşünme ve yaratıcılığı geliştiren bir eğitim modelini temsil eder.

ÖZET

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Temel Eğitim Anabilim Dalı
Sınıf Eğitimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ 21. YÜZYIL BECERİLERİ ÖZYETERLİK ALGILARI İLE GİRİŞİMCİLİĞE YÖNELİK TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Emine TOSUN

Bu araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algıları ile girişimcilğe yönelik tutumları arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler (cinsiyet, mezun olunan lise, not ortalaması, öğrenim görülen üniversite ve girişimcilikle ilgili ders alma durumu) açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın modeli; nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama olarak belirlenmiştir. Araştırmanın örneklemini Türkiye'nin 7 coğrafi bölgesinden seçilen çeşitli üniversitelerden 333 sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Anagün ve arkadaşları (2016) tarafından geliştirilen "21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algısı Ölçeği" ve Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından geliştirilen "Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği" kullanılmıştır. Bu bağlamda araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarının demografik özellikleri ile ölçekler arasındaki farklılıkları belirlemek için parametrik ve non-parametrik testlerden faydalanılmıştır. Ayrıca araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl özyeterlik algıları ile girişimcilğe yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi belirlemek için korelasyon analizi yapılmıştır. Araştırma sonucunda sınıf öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algıları ile girişimcilğe yönelik tutumlarının yüksek düzeyde olduğu vurgulanmıştır. İki ölçek arasındaki ilişkinin tespit edilmesi için Sperman Korelasyon analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda sınıf öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algıları ile girişimcilğe yönelik tutumları arasındaki ilişkinin oldukça güçlü olduğu görülmüştür. Katılımcıların 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algıları mezun olunan lise, not ortalaması, öğrenim görülen üniversite açısından farklılaşırken; cinsiyet, girişimcilikle ilgili ders açısından farklılık oluşturmamaktadır. Katılımcıların girişimcilğe yönelik tutumları ise cinsiyet, mezun olunan lise, not ortalaması, öğrenim görülen üniversite ve girişimcilikle ilgili ders alma açısından farklılık oluşturmamaktadır.

Anahtar Kelimeler: 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algısı, Girişimcilik Tutumu, Sınıf Öğretmeni Adayı

ABSTRACT

Necmettin Erbakan University, Graduate School of Educational Sciences
Department of Basic Education
Primary Education Program
Master Thesis

EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN PRIMARY TEACHER CANDIDATES' PERCEPTIONS OF 21ST CENTURY SKILLS AND THEIR ATTITUDES TO ENTREPRENEURSHIP

Emine TOSUN

In this study, it was aimed to examine the relationship between 21st century skills self-efficacy perceptions of pre-service primary school teachers and their attitudes towards entrepreneurship in terms of various variables (gender, high school graduated from, grade point average, university attended, and taking courses related to entrepreneurship). The research model was determined as relational survey from quantitative research methods. The sample of the study consisted of 333 prospective primary school teachers from various universities selected from 7 geographical regions of Türkiye. "21st Century Skills Self-Efficacy Perception Scale" developed by Anagün et al. (2016) and "University Students Entrepreneurship Scale" developed by Yılmaz and Sünbül (2009) were used as data collection tools. In this context, parametric and non-parametric tests were used to determine the differences between the demographic characteristics of the pre-service classroom teachers participating in the study and the scales. In addition, correlation analysis was conducted to determine the relationship between pre-service classroom teachers' 21st century self-efficacy perceptions and their attitudes towards entrepreneurship. As a result of the research, it was emphasized that pre-service primary school teachers' 21st century skills self-efficacy perceptions and attitudes towards entrepreneurship were at a high level. Spearman Correlation analysis was applied to determine the relationship between the two scales. As a result of the analysis, it is seen that the relationship between pre-service primary school teachers' 21st century skills self-efficacy perceptions and their attitudes towards entrepreneurship is quite strong. While the participants' 21st century skills self-efficacy perceptions differed in terms of high school graduated from, grade point average, and university attended, they did not differ in terms of gender and course related to entrepreneurship. Participants' attitudes towards entrepreneurship do not differ in terms of gender, high school graduated from, grade point average, university attended and taking entrepreneurship courses.

Keywords: 21st Century Skills Self-efficacy Perception, Entrepreneurship Attitude, Classroom Teacher Candidate

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

Bilim ve teknolojinin hızlı bir şekilde ilerlemesi, bireylerin yaşamlarını derinden etkileyerek toplumsal ve ekonomik yapıda önemli değişimlere yol açmıştır. Bu gelişmeler, bireylerin mevcut bilgi ve becerilerinin hızla değişen küresel koşullara uyum sağlamada yetersiz kalmasına neden olmuş ve yeni becerilerin kazanılmasını zorunlu hale getirmiştir (Trilling ve Fadel, 2009). Özellikle 21. yüzyıl, bireylerden bilgiye dayalı bir toplumda etkili bir şekilde var olabilmek için problem çözme, eleştirel düşünme, iletişim ve iş birliği gibi ileri düzey yetkinlikler geliştirmelerini talep etmektedir (Kay, 2010). Bu bağlamda, "21. yüzyıl becerileri" adı verilen bir dizi yetkinlik, bireylerin yalnızca iş dünyasında değil, toplumsal hayatta da karşılaştıkları karmaşık sorunlarla başa çıkabilme kapasitesini artırmayı hedeflemektedir (Voogt ve Roblin, 2012).

Eğitim, bireylere bu becerilerin kazandırılmasında kilit bir araçtır. Özellikle öğretmenler, öğrencilerin bu becerileri kazanmasını sağlayan en önemli aktörlerdir (Darling-Hammond, Hyler ve Gardner, 2020). Öğretmenlerin hem pedagojik hem de mesleki yeterliliklerini sürekli geliştirmesi, öğrencilerin değişen dünya koşullarına daha hazırlıklı olmasına doğrudan katkıda bulunmaktadır (OECD, 2018). Bu nedenle, öğretmenlerin 21. yüzyıl becerileri konusundaki yetkinlikleri, eğitim sisteminin kalitesini ve bireylerin küresel iş gücü piyasasında rekabet edebilirliğini belirleyen en önemli unsurlardan biridir.

21. yüzyıl becerileri arasında yer alan girişimcilik becerisi, bireylerin fırsat yaratabilme, bu fırsatları değerlendirme ve yenilikçi çözümler üretebilme yetkinliklerini kapsamaktadır (Fidan, Yıldırım ve Ercan, 2019). Girişimcilik, yalnızca ekonomik bir faaliyet değil, aynı zamanda bireylerin toplumsal fayda yaratma potansiyelini ortaya çıkaran bir süreç olarak da değerlendirilmektedir (Tağraf ve Halis, 2008). Bu süreç, bireylerin risk alma, yenilikçi düşünme ve problem çözme gibi temel yetkinliklerini geliştirmelerini sağlar ve onları aktif birer katılımcı haline getirir (Seçgin, 2020). Dolayısıyla, girişimcilik becerisinin bireylere kazandırılması, yalnızca bireysel gelişimi değil, aynı zamanda toplumun ekonomik ve sosyal gelişimini de destekleyen önemli bir eğitim hedefidir.

Girişimcilik becerilerinin kazandırılmasında öğretmenlerin oynadığı rol son derece kritiktir. Öğretmenler, yalnızca bilgi aktarıcıları değil, aynı zamanda öğrencilerin yaratıcı düşünce, problem çözme ve iş birliği gibi becerilerini geliştirmelerini sağlayan rehberlerdir

(Darling-Hammond vd., 2020). Girişimcilik eğitimi, öğrencilerin bu becerileri kazanmasına yönelik özel bir öğrenme ortamı sunar ve onları gelecekteki girişimcilik faaliyetlerine hazırlayan bilgi, beceri ve tutumlarla donatır (Fidan, Yıldırım ve Ercan, 2019). Bu bağlamda, öğretmenlerin girişimcilik eğitimindeki yeterliliklerini artırmak, öğrencilerde girişimcilik ruhunun geliştirilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Sonuç olarak, eğitim sisteminin bireyleri 21. yüzyılın dinamiklerine hazırlama kapasitesi, büyük ölçüde öğretmenlerin 21. yüzyıl becerileri ve girişimcilik eğitimi konusundaki yeterliliklerine bağlıdır. Bu çalışmanın amacı, öğretmenlerin bu alanlardaki rollerini ve yeterliliklerini inceleyerek, girişimcilik becerilerinin bireylere kazandırılmasında öğretmenlerin etkisini ortaya koymaktır. Araştırmanın önemi, hızla değişen toplumsal ve ekonomik koşullar altında bireylerin girişimcilik becerilerine duyduğu ihtiyacın giderek artması ve bu becerilerin kazandırılmasında öğretmenlerin kritik bir rol üstlenmesinden kaynaklanmaktadır.

Araştırmanın bu bölümünde; araştırmaya ait problem durumu ifade edilerek araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sayıltılar, sınırlılıklar ve tanımlar üzerinde durulmaktadır.

1.1. Problem Durumu

Hızla gelişen teknoloji ile birlikte insanların hayatlarında değişimler olmaya başlamıştır. İnsanların hayatındaki değişimler ise beraberinde yenilikleri getirmiştir. Bu değişim ve yenilikler aynı zamanda küreselleşmeyi arttırmıştır. Artan küreselleşmeyle birlikte 20. yüzyıldaki temel bilgi ve beceriler insanların yeniliklere ve değişimlere uyum sağlamasında yetersiz kalmıştır. Dolayısıyla dünyadaki ülkeler geleceğe yön veren, bağımsız düşünme becerileri gelişmiş, yaratıcı, hızla gelişen teknolojiyi takip edebilen ve bu gelişimin öncüsü olan bireylere ihtiyaç duymuştur. Bu bireyleri yetiştirebilmek için 21. yüzyıl becerileri adı verilen beceriler bireylere kazandırılmak istenmiştir.

Temel hedefi; bireyi devamlı öğrenme ve yaratıcı düşünmeye sevk etmek, bireyin günlük yaşamını kolaylaştırmak, yeniliklere ve teknolojik gelişmelere uyum sağlamak olan 21. yüzyıl becerileri, bireyin 21. yüzyıla ayak uydurmasını sağlar. Eğitim yoluyla bu beceriler bireye kazandırılabilir (Trilling ve Fadel, 2009; Yalçın, 2018). Bu becerilerin bireye kazandırılabilmesinde en büyük görev öğretmenlere düşmektedir. Öğretmenler, öğrencilere 21. yüzyıl becerilerini kazandırmada kritik bir rol oynar çünkü öğrencilerle uzun süreli etkileşimde

bulunabilir ve etkili iletişim kurabilirler. Öğrencilerle çok zaman geçiren ve iletişim kuran öğretmenlerin 21. yüzyıl becerilerini öğrencilere kazandırabilmeleri için kendilerinin de bu konuda donanımlı olmaları gerekmektedir. Böylece 21. yüzyıl becerileri konusunda donanımlı olan öğretmenler bu becerilerin öğrencilere kazandırılmasında başarılı olabilirler.

Öğretmenlerin 21. yüzyıl becerilerini öğrencilere kazandırabilmeleri noktasında kendilerini bu konuda ne kadar yeterli gördükleri önemlidir. Öğretmenlerin 21. yüzyıl özyeterlik algılarının bilinmesi yanında geleceğin öğretmenleri olacak öğretmen adaylarının da 21. yüzyıl özyeterlik algılarının belirlenmesi oldukça önemlidir.

21. yüzyıl becerilerinden yaşam boyu öğrenme becerisinin alt becerileri içerisinde bulunan anahtar becerilerden olan girişimcilik ise günümüzde her alanda önemli olduğu gibi eğitim alanında da çok önemlidir (Kaya, 2020). Eğitim alanındaki öneminin büyük olduğu girişimcilik becerisinin öğrencilere kazandırılması da oldukça önemlidir. Girişimcilik becerisini kazandırma noktasında da öğretmenin sorumluluğu vardır çünkü bireylere 21. yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında en büyük sorumluluk öğretmenlere aittir. (Tekerek, Karakaya ve Tekerek, 2018).

Öğretmen adaylarının girişimciliğe karşı tutumlarını bilmek ve bu doğrultuda çalışmalar yapmak için, öğretmenlerin girişimciliğe yönelik tutumlarının incelenmesi gereklidir. Ayrıca, öğretmen adaylarının girişimcilik alanında öğrencilere yararlı olabilmeleri için, bu konuda yetkin olmaları da önemlidir. Bu yetkinliğin kazandırılmasında üniversitelere büyük görevler düşmektedir (Rasmussen ve Sorheim, 2006). Pek çok ülkede öğrencilerin girişimcilik özelliklerinin geliştirilmesinin, üniversitede verilen eğitimle mümkün olabileceği düşünülmektedir (Armstrong ve Tomes, 2000; Kružić ve Pavić, 2010; European Commission, 2012; Hannula vd., 2012).

Bu bağlamda üniversiteler son zamanlarda girişimcilik eğitime önem vermektedirler. Ülkemizde bulunan bazı üniversitelerin eğitim fakültelerinde girişimcilik eğitimi dersi verilmektedir. Girişimcilik eğitimi dersi her meslek alanında çok önemlidir fakat özellikle öğretmen adayları için bu dersin önemi büyüktür çünkü mezun olduktan sonra öğretmenlik yapmak dışında başka bir seçenekleri olmadığını düşünen öğretmenler için girişimcilik eğitimi dersi öğretmen adaylarına bambaşka kapılar açabilir (Deveci ve Çepni, 2015).

Girişimcilik becerisi eğitimin her kademesinde öğrencilere kazandırılmalıdır çünkü ülkelerin ekonomik yarış içerisinde olduğu günümüzde girişimcilik becerisine sahip bireylere

ihtiyaç vardır. Bu bireyleri yetiştirmenin en kısa yolu ise eğitimden geçmektedir. Eğitimin her kademesinde yer alan öğretmenlerin ve eğitim sisteminde yer alacak öğretmen adaylarının ise çocuklara girişimcilik becerisini kazandırabilmesi için girişimcilik konusunda donanımlı olmaları gerekmektedir. Donanımlı olan öğretmenler sayesinde girişimcilik becerisi geliştirilen çocuklar hayatın her alanında daha başarılı olabileceklerdir.

Çalışmanın problem cümlesi “Sınıf öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algıları ile girişimciliğe yönelik tutumları arasında ilişki var mıdır?” olarak belirlenmiştir. Bu probleme cevap oluşturmak için aşağıda alt problemler oluşturulmuştur.

1. Sınıf öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algıları ne düzeydedir?
2. Sınıf öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algıları cinsiyet, mezun olunan lise, not ortalaması, öğrenim görülen üniversite ve girişimcilikle ilgili ders alma durumu değişkenlerine göre anlamlı fark göstermekte midir?
3. Sınıf öğretmeni adaylarının girişimcilik tutumları ne düzeydedir?
4. Sınıf öğretmeni adaylarının girişimciliğe yönelik tutumları cinsiyet, mezun olunan lise, not ortalaması, öğrenim görülen üniversite ve girişimcilikle ilgili ders alma durumu değişkenlerine göre anlamlı fark göstermekte midir?
5. Sınıf öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algıları ile girişimcilik tutumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Küreselleşmenin artmasıyla birlikte insanlarda aranan nitelikler farklılaşmaya başlamıştır. Bireylerin ve yetiştirilecek bireylerin 21. yüzyıl becerilerine sahip olmaları gerekmektedir. Yetiştirilecek bireylerin geleceğe hazırlanması ve 21. yüzyıl becerileri ile donatılması öğretmenler aracılığıyla olacaktır. Öğretmenlerin bunları yapabilmeleri için kendilerinin de 21. yüzyıl becerileri ile donatılmış olmaları gerekmektedir.

Araştırmanın temel amacı, sınıf öğretmeni adaylarının 21. Yüzyıl becerileri özyeterlik algıları ile girişimciliğe yönelik tutumları arasındaki ilişkinin belli değişkenler üzerinden incelenmesidir. Bu değişkenler; cinsiyet, mezun olunan lise, not ortalaması, öğrenim görülen üniversite ve girişimcilikle ilgili ders alma durumudur.

1.3. Araştırmanın Önemi

Teknoloji eşi benzeri görülmemiş bir hızla ilerlemeye devam ederken, 21. yüzyılda başarılı olmak için gereken belirli becerilere sahip bireylere duyulan ihtiyaç da artmaktadır.

Genellikle 21. yüzyıl becerileri olarak adlandırılan bu beceriler, günümüzün hızla gelişen dünyasında gezinmek ve gelişmek için çok önemli olan geniş bir yetkinlik yelpazesini içerir. Diğerlerinin yanı sıra eleştirel düşünme, yaratıcılık, dijital okuryazarlık, işbirliği ve iletişimi de kapsamaktadır.

Bu temel beceriler arasında girişimcilik özellikle önemli bir yer tutmaktadır. Girişimcilik, iş kurmak ve yönetmekten daha fazlasını içerir; aynı zamanda yenilikçi düşünme, fırsatları fark etme ve yakalama, hesaplanmış riskler alma ve değişen koşullara uyum sağlama becerisini de içerir. Bu beceriler, bireylerin yalnızca modern işgücüne etkin bir şekilde katılmaları için değil, aynı zamanda inovasyon ve ekonomik büyümeyi teşvik etmeleri için de hayati önem taşımaktadır. Bunun ışığında, bireylere güçlü girişimcilik becerileri kazandırmak çok önemlidir, çünkü bu yetenekler onların toplumlarına ve küresel ekonomiye anlamlı bir şekilde katkıda bulunmalarını sağlayacaktır.

Modern dünyada başarılı olacak bireyleri etkili bir şekilde yetiştirmek için, öğretmenlerin 21. yüzyıl becerileriyle ilişkili yetkinlikler konusunda son derece yetenekli olmaları çok önemlidir. Bu beceriler dijital okuryazarlık, eleştirel düşünme, yaratıcılık, iletişim ve işbirliği gibi çok çeşitli yetenekleri kapsamaktadır. Bunlar arasında girişimcilik becerileri, bireylerin hızla değişen teknolojik ortamda yenilik yapmalarını, uyum sağlamalarını ve inisiyatif almalarını sağladığı için özellikle önemlidir.

Öğrencileri geleceğe hazırlamakla görevli öğretmenlerin sadece bu 21. yüzyıl becerilerine sahip olmaları değil, aynı zamanda girişimcilik konusunda da sağlam bir anlayışa ve yeterliliğe sahip olmaları gerekmektedir. Çünkü eğitimciler, öğrencilere kendi becerilerini ve düşünce yapılarını geliştirmelerinde rehberlik eden rol modeller ve kolaylaştırıcılar olarak hizmet vermektedir. Öğretmenler girişimcilik konusunda bilgiliyse, bu becerileri öğrencilerine etkili bir şekilde aktarabilir, yenilikçi düşünmeyi ve problem çözmeyi teşvik eden bir sınıf ortamı oluşturabilirler.

Dolayısıyla, öğrencilerin 21. yüzyıl eğitiminden tam anlamıyla faydalanabilmeleri için, öğretmenlerinin de kendilerinden öğretilmeleri beklenen aynı becerilerle donatılmış olmaları gerekmektedir. Bu da eğitimciler için mesleki gelişimin hem genel 21. yüzyıl becerileri hem de özel girişimcilik becerileri konusundaki yetkinliklerini artırmaya odaklanması gerektiği anlamına gelmektedir. Bu sayede öğretmenler, öğrencilerine dinamik ve teknoloji odaklı bir

dünyada başarılı olabilecek uyumlu, yaratıcı ve proaktif bireyler olmaları için ilham vermeye ve rehberlik etmeye daha iyi hazırlanmış olacaklardır.

Öğretmen adaylarının gelecek nesillerin eğitiminde oynayacağı önemli rol göz önüne alındığında, 21. yüzyıl becerilerine ilişkin öz yeterlilik algıları, girişimcilik becerilerine yönelik tutumları ve bu unsurlar arasındaki etkileşim gibi birkaç temel faktör arasındaki karmaşık ilişkileri derinlemesine incelemek ve anlamak büyük önem taşımaktadır. Özellikle, öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerini etkili bir şekilde uygulama ve öğretme becerilerine duydukları güvenin girişimcilik becerilerine yönelik tutumlarını nasıl etkilediğini ve girişimciliğe yönelik genel tutumlarının da bu modern yetkinliklere ilişkin öz yeterliliklerini nasıl etkileyebileceğini analiz etmek önemlidir.

Geleceğin eğitimcilerinin hem 21. yüzyıl becerilerini hem de girişimciliği nasıl algıladıkları ve bunlara nasıl yaklaştıkları konusunda değerli bilgiler edinebiliriz. Bu anlayış, öğretmen adaylarının yeterlilik ve tutumlarını geliştirmeyi amaçlayan hedefli eğitim stratejileri ve destek sistemlerinin geliştirilmesine yardımcı olacaktır. Bu tür anlayışlar, geleceğin eğitimcilerinin bu önemli becerileri öğretim uygulamalarına dahil etmek için iyi hazırlanmış olmalarını ve böylece öğrencilerini 21. yüzyılın hızla gelişen, teknoloji odaklı dünyasında gezinmek ve başarılı olmak için etkili bir şekilde donanımlı hale gelmelerini sağlamak için gereklidir.

1.4. Sayıtlar

Ölçeklere verilen cevaplar, öğretmen adaylarının gerçek fikirlerini yansıttığı varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma; uygulama yapılacak üniversitelerin son sınıfında okuyan sınıf öğretmeni adayları ile sınırlandırılmıştır.

1.6. Tanımlar

21. yüzyıl becerileri: Bilim ve teknolojinin gelişmesiyle birlikte değişime ayak uydurabilmek için bireylerin sahip olması gereken becerilerdir. (Boyacı ve Özer, 2019).

Girişimcilik: Bireylerin tek başına ya da bir oluşumun içinde, yeni bir ürün ortaya çıkarma, fırsatları tanıma veya ekonomik başarılar kazanmak hedefiyle yakaladığı imkanın peşinden gitme isteğine ve kapasitesine denir (Döm, 2012).

Özyeterlik: Herhangi bir konuda performanslarını sergilemek isteyen bireylerin gerekli aşamaları belirleyip bu aşamaları yerine getirme yeteneğidir (Bandura, 1997).

BÖLÜM 2

2. ALAN YAZIN

2.1.1. 21. Yüzyıl Becerileri

21. yüzyıl becerileri, bireylerin günümüzün karmaşık ve hızla gelişen dünyasında başarılı olabilmeleri için gerekli yetkinlikleri kapsamaktadır. Bu beceriler, insanları hızlı teknolojik gelişmeler, artan küreselleşme ve çeşitli kültürel etkileşimlerle karakterize edilen bir manzarada gezinmek için güçlendirir. Bu yetkinlikler, çeşitli sektörlerdeki zorlukların üstesinden gelmek ve yeni fırsatları yakalamak için çok önemli hale geldikçe, eğitim sistemlerinde ve iş yerlerinde giderek daha fazla vurgulanmaktadır. Eğitim programları ve mesleki gelişim girişimleri bu becerilerin geliştirilmesine öncelik vermelidir. Bu yetkinliklerle donatılmış bireyler kariyerlerinde ilerlemek için daha iyi bir konumda olurlar.

21. yüzyıl becerilerinden olan dijital okuryazarlık ve teknolojik yeterlilik, bireylerin 21. yüzyılda teknolojinin sunduğu fırsatlar ve zorluklarla başa çıkabilmeleri ve bunlardan yararlanabilmeleri için hayati önem taşımaktadır. Bu beceriler yalnızca teknolojiyi etkin bir şekilde kullanmayı değil, aynı zamanda farkındalık, eleştirel düşünme ve etik kaygıları yönetmeyi de kapsar. Dijital okuryazarlık ve teknolojide yeterlilik, bireylerin hem kişisel hem de profesyonel bağlamda etkinliğini, üretkenliğini ve yaratıcılığını artırır. Bu yetkinlikler, bireylerin eğitim ve iş ortamlarında teknolojiyle etkin bir şekilde etkileşime girmelerini, bilgiye hızlı bir şekilde erişmelerini ve süregelen teknolojik gelişmelere uyum sağlamalarını mümkün kılar. Dijital dönüşümün büyük bir ivmeyle hızlandığı bir çağda, dijital okuryazarlık ve teknolojik yeterlilik, bireylerin rekabet üstünlüğü kazanması ve toplumsal ilerlemeye katkıda bulunması için çok önemlidir. Dolayısıyla eğitim programları ve mesleki gelişim fırsatları, bireylerin gelişen teknolojik ortama uyum sağlamalarını ve bu ortamda başarılı olmalarını desteklemek için bu becerileri teşvik etmeye ve geliştirmeye odaklanmalıdır (Teyssier-Roberge, Gagnon, Tremblay ve Hodgetts, 2024).

Araştırmaların uyum sağlama ve problem çözme becerilerine verdiği önem, özellikle günümüzün hızlı tempolu ve öngörülemeyen ortamında önemli bir akademik ilgi konusudur. Bu beceriler hem kişisel hem de profesyonel alanda başarıya ulaşmak için gerekli görülmektedir. Uyum sağlama ve problem çözme becerilerini geliştirmek sadece bireysel gelişimi teşvik etmekle kalmaz, aynı zamanda toplumlara ve kuruluşlara çeşitli zorlukların üstesinden gelme konusunda yardımcı olur. Bu nedenle, eğitim politikaları ve programlarında bu becerilere

öncelik verilmesi büyük önem taşımaktadır. Eğitimciler ve politika yapıcılar, bu yetkinlikleri etkili bir şekilde geliştirmek ve iyileştirmek için stratejiler oluşturmaya ve uygulamaya odaklanmalıdır (Skyba, 2023).

Ekip çalışması ve liderlik becerilerinin geliştirilmesi, kişiler arası becerilerin ve duygusal zekânın geliştirilmesiyle yakından bağlantılıdır. Sosyal ve duygusal öğrenme bu yetkinlikleri geliştirmek için tasarlanmış bütünsel bir yaklaşımdır. Kişilerarası becerilerin ve duygusal zekânın geliştirilmesi hem kişisel gelişim hem de etkili ekip çalışması ve liderlik için gereklidir. Sosyal ve duygusal öğrenme, bu becerileri eğitim sistemine entegre etmek için yapılandırılmış bir yöntem sunarak öğrencilerin daha uyumlu, empatik ve işbirlikçi olmalarına yardımcı olur. Sonuç olarak, eğitim kurumlarının sosyal ve duygusal öğrenmeyi müfredatlarına dahil etmeleri ve bu önemli becerileri öğretmeye güçlü bir vurgu yapmaları çok önemlidir. (Langer-Buchwald ve Langer, 2023).

21. yüzyıl becerileri, öncelikle akademik başarıya odaklanan geleneksel yaklaşımlara kıyasla daha entegre ve bütünsel bir eğitim görüşünü temsil etmektedir. Bu yaklaşım sadece bilginin edinilmesini değil, aynı zamanda öğrencilerin kişisel, sosyal ve duygusal yetkinliklerinin geliştirilmesini de vurgulamaktadır. Bu beceriler akademik başarı ve topluma aktif olarak katkıda bulunan bireylerin yetiştirilmesi için gereklidir. Bu nedenle, 21. yüzyıl becerilerinin geliştirilmesi, eğitim politikalarının ve uygulamalarının temel bir bileşeni olmalıdır. Eğitimciler ve politika yapıcılar elverişli öğrenme ortamları yaratmalı ve öğrencilerin bu kritik becerileri geliştirmelerini sağlayacak fırsatlar sunmalıdır (Kienzler, Jantos ve Langese, 2023).

21. yüzyıl becerileri, bireylerin günümüz dünyasında etkili bir şekilde gelişmelerine ve uyum sağlamalarına yardımcı olan bir dizi yetkinliği kapsar. Bu beceriler tipik olarak üç ana kategoride sınıflandırılmaktadır (Yalçın, 2018):

1. Öğrenme ve Yenilik Becerileri:

- Eleştirel Düşünme: Bilgi ve verileri analiz etme, değerlendirme ve mantıklı sonuçlar çıkarma yeteneği. Bu beceri, bireylerin çeşitli konularda objektif düşünmesini ve daha etkili kararlar almasını sağlar.

- Problem Çözme: Karmaşık problemleri tanımlama, analiz etme ve etkili çözümler üretme

becerisi. Günümüzün hızla değişen dünyasında, problem çözme becerisi, bireylerin karşılaştıkları zorlukları aşmalarında büyük bir rol oynar.

- Yenilikçilik: Yeni ve yaratıcı fikirler geliştirme ve bu fikirleri uygulamaya koyma yeteneği. Yenilikçilik, sadece iş dünyasında değil, günlük yaşamda da çözümler üretmek için önemlidir.
- Yaratıcılık: Orijinal düşünceler ve çözümler üretme yeteneği. Yaratıcılık, farklı bakış açıları geliştirme ve bu bakış açılarını etkin bir şekilde kullanabilme yeteneğidir.
- İletişim: Fikirleri açık ve etkili bir şekilde ifade etme, hem sözlü hem de yazılı olarak. İyi bir iletişim becerisi, bireylerin işyerlerinde, okulda ve sosyal hayatlarında başarılı olmalarına yardımcı olur.

2. Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri:

- Bilgi Okuryazarlığı: Bilgiye erişim, değerlendirme ve etkin kullanma yeteneği. Bilgi okuryazarlığı, bireylerin doğru bilgiye ulaşmalarını ve bu bilgiyi etkili bir şekilde kullanmalarını sağlar.
- Medya Okuryazarlığı: Medya içeriğini anlama, eleştirel olarak değerlendirme ve doğru bilgiye ulaşma becerisi. Medya okuryazarlığı, bireylerin medya üzerinden elde ettikleri bilgilerin doğruluğunu sorgulamalarına ve sağlıklı kararlar almalarına yardımcı olur.
- Dijital Okuryazarlık: Bilgi ve iletişim teknolojilerini etkili bir şekilde kullanma ve bu teknolojilerdeki değişikliklere uyum sağlama becerisi. Dijital okuryazarlık, bireylerin teknolojinin sunduğu fırsatları en verimli şekilde kullanmalarını sağlar.

3. Yaşam ve Kariyer Becerileri:

- Esneklik ve Uyum Sağlama: Değişen koşullara hızlıca uyum sağlama ve esnek olma yeteneği. Esneklik, bireylerin iş hayatında ve kişisel yaşamlarında daha başarılı olmalarına yardımcı olur.
- Girişimcilik ve Öz Girişimcilik: Yeni fırsatları değerlendirme, risk alma ve girişimci bir yaklaşım sergileme becerisi. Girişimcilik, yalnızca iş kurma becerisi değil, aynı zamanda

fırsatları görme ve bu fırsatlara uygun çözümler geliştirme yeteneğidir.

- Sorumluluk ve Liderlik: Kendi eylemlerinin sorumluluğunu alma ve liderlik yeteneklerini kullanma becerisi. Liderlik, başkalarını motive etme, yönlendirme ve hedeflere ulaşmalarına yardımcı olma yeteneğidir.

- İşbirliği: Farklı bireylerle ve gruplarla etkili bir şekilde çalışma ve ortak hedeflere ulaşma yeteneği. İşbirliği, grup çalışmasında verimliliği artıran ve ortak amaçlara ulaşmayı sağlayan önemli bir beceridir.

- Kültürler Arası Farkındalık: Farklı kültürel ve sosyal arka planlardan gelen insanlarla etkili bir şekilde etkileşim kurma ve empati gösterme becerisi. Kültürler arası farkındalık, globalleşen dünyada başarılı bir şekilde iletişim kurma ve işbirliği yapma becerisini geliştirmektedir.

2.1.2. Özyeterlilik

Öğretmenlerin kendi yeterliliklerine ilişkin algıları, eğitim kalitesinin ve öğrenci çıktılarının artırılmasında çok önemli bir rol oynamaktadır. Araştırmalar, öğretmenler güçlü bir öz yeterlilik duygusuna sahip olduklarında, bunun daha iyi öğretim performansı ve daha olumlu bir sınıf atmosferi ile bağlantılı olduğunu ve bunun da öğrenci motivasyonunu ve katılımını artırdığını göstermektedir (Brigita vd., 2023; Dace ve Pāvels, 2024). Örneğin, güçlü bir öz yeterlilik duygusuna sahip olan öğretmen adayları, sınıf içi çeşitliliği yönetme ve kapsayıcı eğitim stratejilerini başarılı bir şekilde uygulama konusunda kendilerine daha fazla güvenmektedir (Arias-Pastor, Van Vaerenbergh, Gonzalez-Bernal ve Gonzalez-Santos, 2024).

Öğretmenlerin öz yeterliliklerini artırmanın önemi, hem öğretmenlerin mesleki gelişimi hem de öğrencilerin öğrenme deneyimleri ve başarıları üzerindeki etkisi göz önünde bulundurularak geniş bir akademik çerçevede ele alınmalıdır. Öğretmenlerin öz yeterliliklerinin güçlendirilmesi, yalnızca kişisel gelişimlerini desteklemekle kalmayıp aynı zamanda öğrencilerinin eğitim deneyimlerini ve akademik performanslarını da zenginleştiren bütüncül bir yaklaşımdır. Eğitim politikaları ve programları, beceri geliştirme fırsatları sunarak öğretmenlerin öz yeterliliklerini artırmaya odaklanmalı ve böylece hem eğitimcilerin hem de öğrencilerinin başarısına katkıda bulunmalıdır.

2.1.3. 21. Yüzyılda Öğretmenler

21. yüzyılda öğretmenlerin rolü, teknolojideki ilerlemeler ve eğitim uygulamalarındaki değişimler nedeniyle önemli ölçüde değişmiştir. Eğitimciler artık öğrencileri arasında eleştirel düşünme, yaratıcılık, iletişim ve işbirliğini teşvik etmekle görevlidir. Ayrıca, çeşitli öğrenme ihtiyaçlarını karşılamak ve öğrencileri hızla değişen bir dünyaya hazırlamak için öğretim yöntemlerini ayarlamaları gerekmektedir.

Eğitimciler, sürekli gelişen dünyaya ayak uydurmak için yeni teknolojiler ve öğretim yöntemleri de dahil olmak üzere ortaya çıkan yenilikleri benimsemelidir. Yaklaşımlarını bu gelişmelere uyarlayarak öğrencilerin öğrenme deneyimlerini geliştirebilirler. Ayrıca, eğitim ortamı giderek daha karmaşık hale geldikçe, öğretmenler öğrencilerinin farklı ihtiyaç ve beklentilerine göre uyarlanmış etkili bir rehberlik sunmalıdır. Bu sadece bilgi aktarımını değil, aynı zamanda öğrencilerin kendilerine özgü yeteneklerini ortaya çıkarmaları ve geliştirmeleri için desteklenmelerini de içerir (Mathew, 2024).

2.1.4 Öğretmen Adayları İçin 21. Yüzyıl Becerileri

Araştırmalar, öğretmen adaylarını 21. yüzyıla hazırlamak için iletişim, işbirliği, eleştirel düşünme ve dijital okuryazarlık gibi çeşitli becerilerin gerekliliğini vurgulamaktadır. Tuzcuoğlu ve arkadaşları, öğretmen adayları arasında bu yetkinliklerin geliştirilmesinde algılanan sosyal öz yeterliliğin önemini vurgulamaktadır. Ayrıca, öz yeterliliğin öğretim tutumlarını ve öğrenci motivasyonunu etkilediğini de belirtmektedirler (Tuzcuoğlu vd., 2024).

Diamante ve Calla (2024), öğretmenlerin pedagojik becerileri ile öğrencilerin akademik motivasyonu arasında önemli bir bağlantı bulmuştur. Araştırmaları, etkili öğretimin sadece içerik sunmanın ötesine geçtiğini; aynı zamanda ilgi çekici ve teşvik edici öğrenme ortamları yaratmayı da içerdiğini vurgulamaktadır.

Masood ve Hina (2024) yapmış oldukları araştırmada, güçlü iletişim becerilerinin önemini vurgulamakta ve kadın öğretmen adaylarının erkek meslektaşlarına kıyasla daha başarılı olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu bulgular ışığında, öğretmen adaylarını etkili bir şekilde geliştirmek için kapsamlı eğitim programlarına duyulan ihtiyaç açıkça vurgulanmaktadır. Bu programların modern eğitim ortamıyla ilgili bir dizi beceriyi ele alması çok önemlidir. Özellikle iletişim, işbirliği, eleştirel düşünme ve dijital okuryazarlık gibi 21. yüzyıl becerilerinin öğretmen eğitimine entegre edilmesi çok önemlidir. Bu tür programlar

öğretmen adaylarının sadece bilgi sağlayıcı değil, aynı zamanda öğrencilerin öğrenme deneyimlerini geliştiren ve onlara ilham veren birer rehber olmalarına yardımcı olur. Öğretmenleri öğrencilerle etkili iletişim kuracak, onların ihtiyaçlarını anlayacak ve öğrenme zorluklarına yaratıcı çözümler sunacak şekilde eğitmek eğitimin kalitesini doğrudan etkiler. Marwa, Nurfaisal, Mualiardi, Awal ve Irawan (2024), ayrıca bu eğitim programlarının, öğretmen adaylarının becerilerini sürekli olarak geliştirmeleri ve değişen eğitim taleplerine yanıt vermeleri için ihtiyaç duydukları özgüven ve uyum yeteneğini de geliştirdiğini dolayısıyla eğitimcilerin sadece mevcut eğitim ortamlarında değil, gelecekteki ortamlarda da etkili olacak donanıma sahip olacaklarını vurgulamaktadır.

2.2 Girişimcilik

2.2.1 Girişimciliğin Tanımı

Girişimcilik, toplumsal refahı ve ekonomik kalkınmayı artırmayı hedefleyen kapsamlı ve çok yönlü bir kavramdır. Bu kavram, yeni ürün, hizmet veya süreçlerin geliştirilmesi için fırsatların titizlikle belirlenmesi, bu fırsatların değerlendirilmesi ve nihayetinde yenilikçi çözümler sunarak topluma değer katma süreci ile şekillenmektedir. Girişimcilik sadece bireysel başarıyı değil, aynı zamanda toplumsal düzeyde kalkınma ve refahı artırmayı hedefleyen bir süreçtir. Girişimciler, bir iş kurma ve büyütme sürecinin karmaşık dinamikleri arasında yol alırken yaratıcı ve yenilikçi bir bakış açısını benimser ve psikolojik dayanıklılık, insan becerileri ve sosyal ağlar gibi sahip oldukları çeşitli sermaye türlerini etkin bir şekilde kullanırlar. Bu süreçte psikolojik sermaye girişimcilerin karşılaştıkları zorluklarla başa çıkma ve belirsizlikleri yönetme becerilerini artırırken, insan sermayesi bilgi, deneyim ve yetkinliklerin işin başarısına katkı sağlamasını temin eder. Sosyal sermaye ise girişimcilerin bağlantılar kurarak, işbirlikleri geliştirerek ve iş dünyasında önemli olan destek kaynaklarına erişerek işlerini sürdürülebilir bir şekilde büyütme olanağı sağlar. Böylece, girişimciler bu farklı sermaye türlerini harmanlayarak işlerini başarılı bir şekilde kurar ve büyütürler (Aidis, 2003).

Girişimciler, inovasyonu teşvik etmek, yeni iş fırsatları yaratmak ve toplumsal ilerlemeyi hızlandırmak gibi birçok hayati işlevi yerine getirerek ekonomik kalkınmanın temel taşı haline gelmiştir. Ekonomik büyüme ve sosyal refahın sürdürülebilirliği için yenilikçi fikirleri hayata geçirerek yeni ürün ve hizmetler geliştirirler, böylece piyasaları canlandırır. Ayrıca yarattıkları istihdam olanakları sayesinde bireylerin gelir elde etmesini ve ekonomik

sistemin daha geniş kesimlerine yayılmasını sağlarlar. Girişimcilerin bu katkıları sadece ekonomik kalkınmayı hızlandırmakla kalmaz, aynı zamanda toplumsal yapının güçlenmesine ve bireylerin yaşam kalitesinin artmasına da önemli katkılar sağlar (Demirel ve Tikici, 2004).

Landström (2007) tarafından belirtildiği gibi girişimcilik yolculuğu, bir iş kurmanın ve büyütmenin pratik yönlerinin ötesine uzanan çok yönlü bir süreçtir. Hem uygulamalı gereklilikleri hem de bu faaliyetlerin temelini oluşturan teorik bilgileri kapsar. Girişimciler günlük operasyonel zorluklarla yüzleşirken aynı zamanda kararlarına rehberlik eden teorik ilkeler ve stratejik içgörülerle de ilgilenirler. Bu yolculuk, operasyonel ve yönetsel becerilerde ustalaşmaktan daha fazlasını içerir; aynı zamanda ekonomik teoriler, pazar dinamikleri ve inovasyon gibi iş başarısı için kritik olan kavramların derinlemesine anlaşılmasını gerektirir. Sonuç olarak, girişimciler sadece işletmelerinin günlük yönetimini denetlemekle kalmaz, aynı zamanda işletmelerinin sürdürülebilirliğini ve büyümesini sağlamak için bu teorik çerçeveleri uygularlar.

Girişimcilik, ekonomik büyümeyi teşvik etmek ve toplumsal sorunları ele almak için çok önemlidir ve bu da onu günümüzün hızla gelişen ve rekabetçi küresel ortamında önemli bir odak alanı haline getirmektedir. Girişimciler, ekonomik kalkınmayı artıran, iş fırsatları yaratan ve toplumsal zorlukların üstesinden gelen çözümler geliştiren kilit yenilikçilerdir. Bu sadece kişisel başarı ve finansal kazanç sağlamakla kalmaz, aynı zamanda toplumsal refahı artırır ve ekonomik ve sosyal sistemlerin sürdürülebilirliğini destekler. Dolayısıyla girişimcilik, ekonomik ilerleme için bir katalizör ve sosyal değişim için bir güç görevi görerek modern dünyanın dinamik ve sürekli değişen ortamında stratejik öneminin altını çizmektedir.

2.2.2. Girişimciliğin Türleri

Girişimciliğin doğasında var olan karmaşıklık ve çeşitlilik, bu alanı farklı özellikler ve tercihlere sahip girişimcilerin farklı türlere ayrıldığı bir yapı haline getirmektedir (İbicioğlu, Özdaşlı ve Alparıslan, 2009). Bu bağlamda, girişimcilik türlerinin çeşitliliği, farklı hedefler ve motivasyonlarla hareket eden girişimcilerin oynadığı rolleri daha iyi anlamayı mümkün kılmaktadır.

Girişimcilik, her biri farklı motivasyonlar ve niteliklerle karakterize edilen çok çeşitli biçimleri kapsar. Literatüre göre, başlıca girişimcilik kategorileri pazar, sosyal ve politiktir. Piyasa girişimcileri esas olarak kâr amacı güderler ve finansal kazanç sağlayan girişimlere odaklanırlar. Buna karşılık, sosyal girişimciler kendilerini olumlu sosyal değişim yaratmaya ve

toplumsal zorlukların üstesinden gelmeye adanmışlardır. Siyasi girişimciler ise politikaları ve yönetişimi etkilemeye odaklanır, siyasi ortamı şekillendiren çabalara girişirler (Güven ve Kaygın, 2015).

2.2.3. Girişimcilik Kavramının Tarihsel Gelişimi

Girişimcilik kavramı, kökleri eski felsefi metinlere ve erken dönem ekonomik teorilere kadar uzanan, zaman içinde önemli ölçüde evrim geçirmiş bir kavramdır. Tarihsel olarak, toplumsal ihtiyaçları karşılamak ve zenginlik yaratmak için kaynakların etkin bir şekilde organize edilmesi ve yönetilmesi ile karakterize edilen sosyo-ekonomik bir güç olarak ortaya çıkmıştır (Gümüsoğlu ve Karaöz, 2014).

Alpdoğan ve Yıldırım (2023) belirttiklerine göre, girişimcilik kavramı, akademik literatüre ilk olarak 18. yüzyılda İrlandalı ekonomist Cantillon tarafından kazandırılmıştır. Girişimcilik teorisinin gelişimi, tarih boyunca çeşitli ekonomistlerin farklı bakış açıları sunmasıyla ekonomik düşüncenin evrimine paralel olmuştur (Topkaya, 2013).

Girişimciliğin evrimi, Osmanlı dönemi ve Muğla bölgesinden özel örnekler de dahil olmak üzere, küresel ölçekte olduğu kadar Türkiye içinde de incelenmiştir (Gümüsoğlu ve Karaöz, 2014). Son zamanlarda yapılan çalışmalar, geleneksel girişimciliği yeni nesil girişimcilikten ayırmaya odaklanmış ve hem ortak yönlerini hem de farklılıklarını araştırmıştır (Alpdoğan ve Yıldırım, 2023).

Çağdaş girişimcilik kavramı sıklıkla, önemli teknolojik yeniliklerin ve yeni iş modellerinin ortaya çıktığı bir dönem olan Sanayi Devrimi ile ilişkilendirilmektedir. Bu dönüştürücü dönem boyunca, teknolojideki ilerlemeler ve üretim süreçlerindeki değişiklikler, bireylerin yalnızca kendi işlerini kurmalarına değil, aynı zamanda bunları etkin bir şekilde yönetmelerine ve büyütmelerine de olanak sağlamıştır. Bu tarihsel değişim, modern girişimcilik uygulamalarının temelini atmış, bireylerin girişimcilik faaliyetlerinde bulunma ve bunlardan yararlanma fırsatlarını genişletmiştir (Kumar, Raj ve Mehta, 2023). Sanayi Devrimi'nin modern girişimciliğin temelini atmasıyla başlayan bu dönüşüm, günümüzde girişimcilik eğitiminin artan önemi ve yükseköğretimdeki yerini güçlendiren yaklaşımlar ile devam etmektedir.

Son yıllarda, girişimcilik eğitimi alanında, yükseköğretimdeki değerinin artan kabulünü yansıtan önemli bir büyüme yaşanmıştır. Bu gelişim, girişimcilik beceri ve bilgilerinin akademik programlara entegre edilmesi ihtiyacına dair artan farkındalığı vurgulamaktadır.

Ayrıca, öğrencileri girişimci çabalara etkin bir şekilde hazırlamak için araştırmaya dayalı uygulama ve metodolojilerin benimsenmesinin önemini altını çizmektedir. Bu gelişme, girişimcilik eğitiminin, bireyleri dinamik ve rekabetçi bir iş ortamında başarılı olmak için gerekli beceri ve anlayışlarla donatmada oynadığı rolün daha geniş bir şekilde tanınmasını yansıtmaktadır (Gabrielsson, Landström, Politis ve Sorheim, 2023). Bu bağlamda, girişimcilik eğitiminin artan önemi, girişimciliğin tarihsel süreçteki dönüşümüne ve değişen ekonomik, örgütsel ve sosyal dinamiklere uyum sağlama kabiliyetine paralel bir gelişim sergilemektedir.

Özetle, girişimciliğin tarihsel gelişimi, dinamik doğasını yansıtan ekonomik, örgütsel ve sosyal faktörlerin çok yönlü bir etkileşimini içermektedir. Bu gelişim, zaman içinde değişen bağlamlara ve ortaya çıkan ihtiyaçlara uyum sağlama yeteneği ile belirginleşmiştir. Ekonomik koşullar değiştikçe, örgütsel yapılar evrildikçe ve toplumsal beklentiler farklılaştıkça, girişimcilik bu dönüşümleri ele almak için sürekli olarak uyum sağlamıştır. Bu uyum sağlama kabiliyeti, farklı etkileri bir araya getirerek sürekli değişen fırsatlar ve zorluklara yanıt veren girişimciliğin karmaşıklığının altını çizmektedir (Vikulina, 2022).

2.2.4. Türkiye’de Girişimciliğin Tarihsel Gelişimi

Türkiye’de girişimciliğin tarihsel gelişimi, Müslüman ve Türk girişimcilerin hem iç hem de uluslararası ticarete önemli rol oynadığı Osmanlı İmparatorluğu dönemine kadar uzanmaktadır. Özellikle Tanzimat reformları öncesindeki önemli katkıları, dönemin ekonomik manzarasının şekillenmesindeki rollerini vurgulamaktadır. Bu dönemde bu girişimciler çeşitli ticari faaliyetlerde bulunmuş, ticaret ağları kurmuş ve imparatorluk sınırlarının ötesine uzanan ekonomik alışverişleri kolaylaştırmışlardır. Bu girişimcilerin etkisi, ekonomik kalkınmanın sağlanmasında ve Osmanlı ekonomisinin daha geniş küresel pazarlara entegre edilmesinde çok önemliydi (Akkuş, 2023). Osmanlı döneminde ticari ağlarla temelleri atılan girişimcilik anlayışı, Cumhuriyet’in kurulmasıyla birlikte devlet destekli politikalar ve kamu girişimciliği ile yeni bir boyut kazanmıştır.

1923’te Cumhuriyet’in kurulmasından sonra, kamu girişimciliği merkezi bir odak noktası olarak ortaya çıkmış ve hükümet ekonomik kendi kendine yeterliliği teşvik etme ve yenilikçiliği teşvik etme konusunda proaktif bir rol üstlenmiştir. Bu dönem, devletin çeşitli girişimler ve politikalar aracılığıyla girişimcilik faaliyetlerini aktif olarak teşvik etmeye ve desteklemeye başlamasıyla önemli bir değişime işaret etmiştir (Tutar ve Karademir, 2024). Cumhuriyet döneminde devletin girişimciliğe sağladığı destek, Türkiye’nin girişimcilik

yörüngesindeki tarihsel, sosyal ve ekonomik dinamiklerin daha geniş bir çerçevede anlaşılmasına zemin hazırlamıştır.

Genel olarak, Türkiye'de girişimciliğin yörüngesi, zaman içinde gelişen ve gelişmeye devam eden tarihsel, sosyal ve ekonomik faktörlerin zengin ve karmaşık bir etkileşimini göstermektedir. Bu çok yönlü yolculuk, geçmiş ekonomik uygulamaların tarihsel mirasını, girişimcilik faaliyetlerini etkileyen sosyal dinamikleri ve iş ortamını şekillendiren ekonomi politikalarını kapsamaktadır. Bu unsurların her biri, Türkiye'de girişimciliğin gelişimine ve dönüşümüne katkıda bulunmuş, sektörün değişen koşullara ve yeni fırsatlara nasıl uyum sağladığını ve yanıt verdiğini yansıtmıştır. Bu faktörler etkileşime girmeye ve gelişmeye devam ettikçe, ülkedeki girişimciliğin gelecekteki yönünü ve büyümesini şekillendirecektir.

Türkiye'de girişimciliğin tarihsel gelişimi zaman içinde bir dizi faktörden etkilenmiştir. Osmanlı İmparatorluğu döneminden günümüze kadar ülke, girişimcilik faaliyetleri için elverişli bir ortam yaratma konusunda çok sayıda zorlukla karşılaşmıştır. Bu zorluklar genellikle girişimlerin gelişimini ve büyümesini etkileyen köklü kültürel normlardan ve toplumsal mekanizmalardan kaynaklanmıştır. Tarihsel mirasların, geleneksel uygulamaların ve gelişen sosyal dinamiklerin etkileşimi girişimcilik ortamını şekillendirmiş, iş inovasyonu ve genişlemesi için en uygun ortamın yaratılmasında hem kaydedilen ilerlemeyi hem de karşılaşılan engelleri yansıtmıştır (Candan, 2011). Geçmişten günümüze girişimcilik ortamını şekillendiren tarihsel ve kültürel dinamikler, günümüzde ulusal kalkınma stratejilerinin merkezinde yer alan girişimcilik anlayışının temelini oluşturmuştur.

Son yıllarda girişimcilik, ulusal kalkınma stratejilerinin hayati bir bileşeni olarak ortaya çıkmış ve bir ülkenin ekonomik ve sosyal hedeflerine ulaşmasında giderek daha kritik bir rol oynamaya başlamıştır. Başarılı girişimcilik girişimleri sadece istihdam yaratma ve ekonomik büyümeyi teşvik etmekle kalmaz, aynı zamanda daha geniş toplumsal ilerlemeye de katkıda bulunur. Yenilikçiliği teşvik ederek ve yerel ve küresel zorlukları ele alarak girişimcilik, sürdürülebilir kalkınma için önemli bir katalizör haline gelmiş ve ulusların kalkınma hedeflerine doğru ilerlemelerini sağlarken vatandaşlarının yaşam kalitesini de artırmıştır (Bozkurt, Kalkan, Koyuncu ve Alparslan, 2012). Ulusal kalkınma stratejilerinde girişimciliğin artan önemi, Türkiye'nin küresel girişimcilik ekosisteminde rekabet edebilir bir konuma ulaşması için atılması gereken adımları da gündeme getirmiştir.

Türkiye son yıllarda girişimcilik alanında önemli adımlar atmış olsa da, Amerika Birleşik Devletleri gibi önde gelen ülkelerle karşılaştırıldığında hala yetersiz kalmaktadır. Üniversiteler, çeşitli eğitim girişimleri uygulayarak ve inovasyon kültürünü teşvik ederek öğrenciler arasında girişimciliğe olan ilgiyi artırma konusunda çok önemli bir rol oynamaktadır. Türkiye ile Almanya ve Birleşik Krallık gibi Avrupa Birliği'nin önde gelen girişimci ülkeleri arasında yapılan karşılaştırmalı çalışmalar, Türkiye'nin girişimcilik ekosisteminin geliştirilebileceği belirli alanları ortaya koymaktadır. Bu analizler, Türkiye'nin girişimcilik ortamını daha gelişmiş muadilleriyle daha uyumlu hale getirmek için eğitim uygulamalarında, politika desteğinde ve kaynak mevcudiyetinde daha fazla gelişme ihtiyacının altını çizmektedir (Aydın ve Tan, 2020).

2.2.5. Girişimci Kişilik Özellikleri

Girişimci kişilik özellikleri üzerine yapılan araştırmalar, sadece belirli özellikleri tanımlamanın ötesine geçerek bu özelliklerin girişimcilik niyet ve davranışlarını nasıl etkilediğini keşfetme yolunda önemli ilerlemeler kaydetmiştir. Zaman içinde çalışmalar, belirli kişilik özellikleri ile girişimcilik çabalarını sürdürme olasılığı arasındaki bağlantıyı anlamaya giderek daha fazla odaklanmıştır. Özgüven, güçlü bir başarı ihtiyacı, iç kontrol odağı ve belirsizliğe tolerans gibi temel özelliklerin, bireyin girişimcilik faaliyetlerinde bulunma niyeti üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu bulunmuştur. Araştırma vurgusundaki bu değişim, girişimci karar alma ve başarıyı yönlendiren psikolojik faktörlerin daha derinlemesine anlaşılmasını sağlamıştır (Koca Ballı ve Üstün, 2019). Bu doğrultuda, girişimcilik niyeti ve başarısı üzerinde etkili olan kişilik özelliklerinin, farklı birey gruplarında nasıl ortaya çıktığını anlamak, girişimcilik potansiyelini geliştirmeye yönelik stratejilerin belirlenmesine katkı sağlamaktadır.

İşletme yönetimi öğrencileri arasında yenilikçilik, piyasa eğilimlerine duyarlılık ve fırsatları fark edip değerlendirme becerisi gibi özellikler girişimcilik potansiyeli ile ilişkilendirilen belirgin özellikler olarak öne çıkmaktadır. Bu öğrenciler, girişimcilik başarısı için gerekli olan güçlü bir yaratıcılık kapasitesi ve ortaya çıkan fırsatlar konusunda keskin bir farkındalık sergileme eğilimindedir. Ancak, girişimciliğin zorluklarının üstesinden gelmek için genellikle gerekli bir özellik olan stres toleransı söz konusu olduğunda, bu öğrenciler genellikle daha az farkındalık göstermektedir. Bu zıtlık, öğrencileri girişimcilik yolculuğunun taleplerine daha iyi hazırlamak için diğer girişimcilik özelliklerinin yanı sıra stres yönetimi becerilerini geliştirmenin önemini vurgulamaktadır (Yüksel, Cevher ve Yüksel, 2015). Bu gelişmeler,

girişimciliği daha geniş bir perspektiften anlamamıza olanak tanırken, girişimcilerin davranışsal ve bilişsel sũreçlerinin, kişilik Ȗzellikleri kadar kritik bir rol oynadığını da ortaya koymaktadır.

Son zamanlarda yapılan araştırmalar, girişimcileri girişimci olmayanlardan ayırt etmede bilişsel ve davranışsal sũreçlerin Ȗnemini giderek daha fazla vurgulayarak, yalnızca kişilik Ȗzelliklerine odaklanan geleneksel yaklaşımdan uzaklaşıldığını gȖstermektedir. Vurgudaki bu değişim, girişimcilik davranışının dinamik ve durumsal yȖnlerini yakalamakta genellikle başarısız olan Ȗnceki Ȗzellik temelli yaklaşımların sınırlarını kabul etmektedir. Girişimcilerin nasıl dũřũndũklerini, karar verdiklerini ve zorluklara nasıl tepki verdiklerini araştıran bu çalışmalar, girişimcilik faaliyetini neyin yȖnlendirdięine dair daha incelikli bir anlayış sunmaktadır. Odak noktası artık girişimcilerin bilgiyi nasıl işledikleri, fırsatları nasıl fark ettikleri ve hesaplanmış riskleri nasıl aldıklarına kadar uzanmakta ve girişimcilik başarısına katkıda bulunan faktȖrlere dair daha kapsamlı bir bakış açısı sağlamaktadır (Uygun, 2022). Bu bağlamda, sosyal girişimcilik ve geleneksel girişimcilik arasındaki farkları anlamak, girişimcilerin bireysel Ȗzelliklerinin yanı sıra toplumsal hedeflere yȖnelik tutumlarını ve motivasyonlarını da gȖz Ȗnũnde bulundurmanın Ȗnemini ortaya koymaktadır.

Ȗncelikle finansal kȖr elde etmekten ziyade olumlu sosyal değişim yaratma arzusuyla hareket eden sosyal girişimciler, kendilerini geleneksel girişimcilerden ayıran farklı kişilik Ȗzellikleri sergilemektedir. Tũrk Ȗniversite Ȗğrencileri arasında yapılan bir araştırmada, sosyal girişimcilik eğilimleri ile dıřadȖnũklük, uyumluluk, vicdanlılık ve deneyime açıklık gibi kişilik Ȗzellikleri arasında kayda değer korelasyonlar bulunmuştur. Bu bulgular, daha dışa dȖnũk, işbirlikçi, alışkan ve yeni fikirlere açık olan bireylerin sosyal girişimciliğe yȖnelme olasılıklarının daha yũksek olduğunu gȖstermektedir. Bu araştırma, belirli kişilik Ȗzelliklerinin, finansal getirilerden ziyade sosyal etkiye Ȗncelik veren girişimcilik girişimlerini takip etme eğilimini nasıl etkilediğini anlamanın Ȗnemini vurgulamaktadır (Kumcu ve etinel, 2022). Bu bulgular, sosyal girişimcilik gibi toplumsal odaklı girişimcilik tũrlerinde de, proaktiflik ve diğer kişilik Ȗzelliklerinin, bireylerin fırsatları algılamada ve değerlendirmede Ȗnemli bir rol oynadığını gȖstermektedir.

Araştırmalar, kontrol odağı, risk eğilimi ve proaktiflik gibi belirli Ȗzelliklerin, bireylerin yeni girişim fırsatlarını nasıl algıladıklarını ve tanımladıklarını şekillendirmede Ȗnemli bir rol oynadığını gȖstermiřtir. Bu Ȗzellikler arasında proaktiflik en etkili faktȖr olarak ortaya çıkmaktadır. Gũlũ bir proaktif yȖnelim sergileyen bireylerin inisiyatif alma, gelecekteki

zorlukları öngörme ve kararlı bir şekilde hareket etme olasılıkları daha yüksektir; bu da ortaya çıkan fırsatları fark etme ve bunlardan yararlanma becerilerini önemli ölçüde artırır. Bu proaktif zihniyet, sonuçlar üzerinde güçlü bir kontrol duygusu ve risk alma istekliliği ile birleştiğinde, potansiyel girişimlerine ilişkin farkındalığın ve değerlendirmenin artmasına katkıda bulunmakta ve nihayetinde girişimcilik başarısını artırmaktadır (Jun, 2010). Bu bağlamda, kişilik özelliklerinin girişimcilik başarısındaki rolü kadar, bu özelliklerin çevresel ve endüstriyel faktörlerle nasıl etkileşime girdiği de önemli bir belirleyicidir.

Belirli kişilik özellikleri sıklıkla girişimcilik başarısıyla ilişkilendirilse de, mevcut literatür, bu özelliklerin çeşitli bağlamsal faktörlerle nasıl etkileşime girdiğini ve firma performansı üzerindeki nihai etkilerini anlamak söz konusu olduğunda çelişkileri ve eksiklikleri de ortaya koymaktadır. Risk alma, proaktiflik ve kontrol odağı gibi özellikler genellikle girişimcilik başarısı için çok önemli olarak vurgulansa da, araştırmalar bunların etkinliğinin bir girişimcinin faaliyet gösterdiği belirli çevre, endüstri veya piyasa koşullarına bağlı olarak değişebileceğini göstermektedir. Bu karmaşıklık, kişilik özellikleri ile iş başarısı arasındaki ilişkinin basit olmadığını ve bu özelliklerin dış etkilerle birlikte girişimcilerin performansına nasıl katkıda bulunduğunu veya engellediğini keşfetmek için daha fazla araştırmalara ihtiyaç olduğunu göstermektedir (Kerr, Kerr ve Xu, 2018). Bu nedenle, kişilik özelliklerinin iş başarısındaki etkilerini daha derinlemesine anlamak, girişimcilerin potansiyellerini en iyi şekilde kullanabilmeleri için gerekli destek ve eğitim stratejilerinin geliştirilmesine katkı sağlayacaktır.

Genel olarak, bu kişilik özellikleri hakkında kapsamlı bir bakış açısı kazanmak, girişimci davranışı teşvik etmek ve iş başarısına ulaşma olasılığını artırmak için çok önemlidir. Proaktiflik, risk eğilimi ve kontrol odağı gibi özelliklerin girişimcilik eylemlerini nasıl etkilediğini inceleyerek, bireyleri başarılı girişimciliğe elverişli nitelikleri geliştirmede daha iyi destekleyebiliriz. Bu anlayış, hevesli girişimcilerin bu özellikleri geliştirmelerine ve girişimlerinde etkili bir şekilde uygulamalarına yardımcı olabilecek hedefli müdahalelerin, eğitim programlarının ve destek mekanizmalarının tasarlanmasını sağlar ve sonuçta rekabetçi iş ortamında daha fazla başarı şansına yol açar.

2.2.6. Girişimciliği Etkileyen Faktörler

Türkiye'de girişimcilik üzerine yapılan çalışmalar, girişimcilik yönelimini ve eğilimlerini şekillendiren bir dizi belirleyicinin altını çizmektedir. Bunlar, yaş, mesleki deneyim

ve eğitim geçmişi gibi kişisel özelliklerin yanı sıra işletmenin yaşı ve çevresel belirsizlik derecesi gibi organizasyonel yönleri içerir. Bu faktörler toplu olarak girişimcilik yöneliminin nasıl geliştirildiğini ve tezahür ettirildiğini etkilemede kritik bir rol oynamaktadır (Akarsu ve Döven, 2022). Bu bağlamda, bireysel özelliklerin yanı sıra çevresel faktörlerin de girişimcilik eğilimlerinin şekillenmesindeki önemli rolü göz önünde bulundurulmalıdır.

Daha geniş çevresel bağlam ve bireyin sosyal konumu gibi dış etkiler, girişimcilik eğilimleri üzerinde içsel kişisel faktörlerden daha önemli bir etkiye sahiptir. Bu dış unsurlar genellikle mevcut fırsatları ve girişimcilerin aldığı kararları şekillendirerek, girişimcilik sürecinde çevrenin ve sosyal dinamiklerin önemini vurgular (Akarsu ve Döven, 2022). Bu etkileşim, girişimcilik sürecindeki çevresel faktörler ile bireysel özelliklerin birleşiminin, girişimcilerin karşılaştıkları fırsatları ve zorlukları nasıl biçimlendirdiğini daha derinlemesine kavramamıza olanak tanımaktadır.

Girişimcilik yolculuğu, bireysel kişilik özelliklerinin, sosyo-kültürel ve politik bakış açısının ve bir dizi başka dış faktörün kombinasyonundan önemli bir şekilde etkilenir. Bu unsurlar toplu olarak girişimcilerin fırsatları nasıl algıladıklarını, zorlukların üstesinden nasıl geldiklerini ve nihayetinde girişimlerini başarıya nasıl götürdüklerini belirler. Bu kişisel ve dış faktörler arasındaki etkileşim, girişimciliğin karmaşıklığının ve iş inovasyonuna ve büyümesine yol açabilecek çeşitli yolların altını çizmektedir (İlhan, 2003). Bu bağlamda, bireysel özelliklerin ve çevresel faktörlerin girişimcilik eğilimleri üzerindeki etkisi, girişimcilik eğitimine yönelik müdahalelerin de bu eğilimleri şekillendirmedeki önemini vurgulamaktadır.

Lise öğrencileri üzerinde yapılan araştırmalar, ne cinsiyetin ne de gidilen okul türünün girişimcilik eğilimleri üzerinde önemli bir etkisi olmadığını göstermektedir. Bununla birlikte, girişimcilik eğitimine maruz kalmanın bu eğilimleri geliştirmede çok önemli bir rol oynadığı bulunmuştur, bu da hedeflenen eğitim programlarının, demografik geçmişleri veya okul ortamları ne olursa olsun öğrenciler arasında girişimcilik ilgisini ve potansiyelini etkili bir şekilde artırabileceğini düşündürmektedir (Göksel ve Ulucan, 2019). Bu bağlamda, girişimcilik eğitimine verilen önem, güçlü bir girişimcilik ekosistemi oluşturmanın ve yenilikçi girişimlerin desteklenmesinin, bireylerin girişimcilik potansiyelini daha etkili bir şekilde ortaya çıkarmada kritik bir rol oynadığını göstermektedir.

Girişimcilik geliştirmedeki çağdaş stratejiler, sağlam girişimcilik ekosistemleri geliştirmenin önemini giderek daha fazla vurgulamaktadır. Bu yaklaşımlar, yalnızca küçük ve

orta ölçekli işletmelere ve serbest meslek sahibi bireylere odaklanmak yerine, yenilikçi ve hırslı girişimcilerin desteklenmesine ve büyümesine öncelik verilmesini savunmaktadır. Odaktaki bu değişim, girişimcilik için yüksek etkili girişimleri teşvik eden ve önemli ekonomik ilerleme sağlayan daha dinamik ve sürdürülebilir bir ortamı teşvik etmeyi amaçlamaktadır (Duman ve Künü, 2020).

2.2.7. Girişimciliğin Önemi

Girişimcilik, inovasyon ve kurumsal ilerleme için kilit bir motor görevi görür. Yeni fırsatların proaktif bir şekilde tanımlanmasını ve takip edilmesini kapsar; bu da yalnızca yeni işletmelerin kurulmasıyla sonuçlanmakla kalmaz, aynı zamanda yönetim becerilerinin geliştirilmesine ve küresel bir çerçevede stratejik hedeflere ulaşılmasına da önemli ölçüde katkıda bulunur. Girişimciler, sürekli olarak ortaya çıkan fırsatları araştırıp bunlardan faydalanarak teknolojik ilerlemenin ilerletilmesinde, iş uygulamalarının geliştirilmesinde ve rekabet avantajının teşvik edilmesinde hayati bir rol oynar ve böylece hem yerel hem de uluslararası ekonomik manzarayı etkiler (Çöğür, 2016). Bu doğrultuda, girişimcilik niteliklerinin geliştirilmesi ve girişimcilik kültürünün farklı nesiller arasında aktarılması, hem yerel hem de uluslararası ekonomik etkileri olan yenilikçi fırsatların daha etkin bir şekilde ortaya konmasına ve değerlendirilmesine olanak tanıyacaktır.

Türkiye'de girişimciliği etkin bir şekilde teşvik etmek için girişimcilik niteliklerini geliştirmeye ve girişimcilik kültürünün farklı nesiller arasında aktarılmasını sağlamaya odaklanmak çok önemlidir. Bu, genç yaşlardan itibaren bireyler arasında yenilikçilik, dayanıklılık ve risk alma gibi temel girişimcilik özelliklerinin geliştirilmesine yönelik stratejilerin uygulanmasını içerir. Ayrıca, girişimcilik çabalarını destekleyen ve kutlayan bir ortamın teşvik edilmesi, girişimciliğe değer veren ve teşvik eden bir kültürün yerleştirilmesi için çok önemlidir. Türkiye, eğitim programları, mentorluk fırsatları ve destekleyici politikalar oluşturarak geleceğin girişimcilerinin gelişimini kolaylaştırabilir ve dinamik bir girişimcilik ekosistemini sürdürebilir. Girişimcilik becerilerinin ve değerlerinin nesiller arası aktarımı, daha sağlam ve canlı bir girişimcilik ortamına katkıda bulunarak uzun vadeli ekonomik büyümeyi ve inovasyonu destekleyecektir (Bozkurt vd., 2012).

2.2.8. Girişimcilik ve Eğitim

Girişimcilik eğitimi, genç neslin küresel ekonominin karmaşıklığı içinde başarılı bir şekilde yol alabilmesi için gereken bilgi ve becerilerle donatılması açısından büyük önem

taşımaktadır. Bu eğitim biçimi yaratıcılık, yenilikçi düşünme ve sosyal sorumluluk gibi temel yetkinliklerin geliştirilmesinde kritik bir rol oynamaktadır. Girişimcilik eğitimi, öğrencilere ekonomik zorlukları anlama ve ele alma, yeni çözümler geliştirme ve etik açıdan sağlam kararlar alma araçları sağlayarak daha dinamik ve uyarlanabilir bir işgücü oluşturulmasına yardımcı olur. Genç bireyleri fırsatları belirleme ve yakalama, ekonomik ilerlemeyi sağlama ve topluma olumlu katkıda bulunma kapasitesiyle donatarak küresel iş dünyasının ve sosyal kalkınmanın gelecekteki görünümünü şekillendirir (Ekici ve Turan, 2017). Bu bağlamda, girişimcilik eğitimine entegre edilen proje tabanlı öğrenme yöntemleri, genç bireyleri yalnızca girişimcilik becerileriyle donatmakla kalmaz, aynı zamanda yerel bağlamlara uyum sağlayarak küresel ekonomik zorluklara karşı daha esnek ve yenilikçi bir işgücü oluşturulmasına katkı sağlar.

Girişimcilik ve eğitim giderek daha derin bir şekilde iç içe geçmekte ve araştırmalar eğitim kurumlarının girişimci zihniyet ve becerilerin geliştirilmesinde oynadığı önemli rolü giderek daha fazla vurgulamaktadır. Girişimciliğin eğitime bu şekilde entegre edilmesi, akademik ortamların öğrenciler arasında girişimcilik yeteneklerinin gelişimini nasıl önemli ölçüde etkileyebileceğini vurgulamaktadır. Bu dönüştürücü yaklaşımın kilit bir yönü, Pavlova ve Chernobuk (2016) tarafından tartışıldığı gibi, proje tabanlı öğrenmenin uygulanmasıdır. Bu yöntem, yalnızca girişimci düşüncüyü teşvik etmekle kalmayıp aynı zamanda belirli bölgesel bağlamlara ve ihtiyaçlara uyum sağlayan bir eğitim çerçevesinin gerekliliğinin altını çizmektedir. Üniversiteler, eğitim uygulamalarını yerel ekonomik ve kültürel koşullarla uyumlu hale getirerek, öğrencileri gerçek dünyadaki zorluklara ve fırsatlara daha iyi hazırlayan daha etkili ve ilgili girişimcilik öğrenme deneyimleri yaratabilir (Büyükyılmaz, Karakaya ve Yıldırım, 2015).

Raposo ve Do Paço (2011), eğitimin girişimcilik performansını artırmadaki kritik rolünü vurgulayarak, eğitim müdahalelerinin erken bir aşamada başlatılmasının ilkokuldan üniversiteye kadar girişimcilik tutum ve becerilerini önemli ölçüde geliştirebileceğini öne sürmektedir. Girişimcilik ilke ve uygulamalarının çeşitli düzeylerde eğitim müfredatına dahil edilmesiyle, genç yaşlardan itibaren inovasyon ve iş yaratmaya yönelik bir zihniyetin beslenmesinin mümkün olduğunu savunmaktadırlar. Girişimcilik kavramlarına bu şekilde erken ve sürekli maruz kalmak, iş dünyasında başarıya ulaşmak için gerekli olan girişimcilik yetkinliklerinin güçlü bir temelini geliştirilmesine yardımcı olabilir. Bu yaklaşım, eğitim yolculuğu boyunca girişimciliğe sürekli odaklanmanın, modern ekonomik ortamın

zorluklarının üstesinden gelmek için daha donanımlı, daha yetenekli ve motive girişimcilere yol açabileceğini göstermektedir (Raposo ve Do Paço, 2011). Bu bağlamda, erken yaşlardan itibaren girişimcilik eğitiminin önemini vurgulayan yaklaşımlar, eğitimdeki yenilikçi girişimcilik uygulamalarıyla birleşerek, öğrencilere daha yaratıcı, özerk ve etkili öğrenme deneyimleri sunmayı hedefleyen bir eğitim ortamı oluşturulmasına katkı sağlar.

Lăcătuş ve Stăiculescu (2016), öğrenme için yeni yöntemler, araçlar ve fırsatlar geliştirerek eğitim sektörünü dönüştürmeye odaklanan girişimcileri ifade eden yenilikçi “edupreneurship” kavramını tanıtmaktadır. Bu yaklaşım, öğrenme deneyimlerini geliştiren ve hem eğitimciler hem de öğrenciler için daha fazla özerkliği teşvik eden yeni eğitim çözümleri oluşturmak için girişimcilik ilkelerinden yararlanmayı içerir. Girişimci düşüncüyü eğitime entegre ederek, eğitim girişimcileri sektördeki mevcut boşlukları ve zorlukları ele almayı, yaratıcı ve etkili öğrenme stratejilerini teşvik eden bir ortam yaratmayı amaçlamaktadır. Bu kavram, girişimciliğin eğitim uygulamalarında ve sonuçlarında önemli iyileştirmeler sağlama potansiyelini vurgulamakta ve eğitimde ilerleme ve yenilik için yeni yollar sunmaktadır (Lăcătuş ve Stăiculescu, 2016). Bu bağlamda, eğitimde yenilikçi girişimcilik yaklaşımlarının, öğretmenlerin girişimcilik eğitimini etkili bir şekilde verebilmeleri için gerekli bilgi ve becerilerle donatılmalarını sağlayacak kapsamlı eğitim programlarıyla desteklenmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Miço ve Cungu (2023), öğretmenleri girişimcilik eğitimini etkili bir şekilde vermek için gereken bilgi ve becerilerle donatmayı amaçlayan kapsamlı eğitim programlarına duyulan zorunlu ihtiyacı vurgulamaktadır. Uygun eğitim olmadan öğretmenlerin, öğrencileri gelecekteki iş girişimlerine hazırlamak için çok önemli olan girişimcilik yetkinliklerini etkili bir şekilde teşvik etmekte ve geliştirmekte zorlanabileceklerini savunmaktadırlar. Okullar, eğitimcilerle girişimcilik konusunda özel eğitim vererek, öğretmenlerin girişimcilik kavramlarını derslerine entegre etmek, yenilikçi öğretim yöntemlerini kullanmak ve değerli rehberlik sunmak için iyi hazırlanmış olmalarını sağlayabilir. Bu yaklaşım sadece girişimcilik eğitiminin kalitesini artırmakla kalmaz, aynı zamanda öğrencileri girişimcilik dünyasında başarılı olmak için gereken temel becerileri edinmeye ve geliştirmeye daha iyi hazırlar (Miço ve Cungu, 2023).

Çalışmalar, girişimciliğin eğitim müfredatına dahil edilmesinin sadece bireysel beceri ve yetenekleri geliştirmekten daha fazlasını yaptığını; aynı zamanda daha geniş ekonomik büyümeyi teşvik etmede hayati bir rol oynadığını göstermektedir. Girişimcilik ilke ve

uygulamalarının eğitime dahil edilmesiyle öğrenciler yenilikçilik, sorun çözme ve risk yönetimi gibi temel beceriler geliştirmektedir. Bu yetkinlikler onları sadece başarılı girişimcilik girişimlerine hazırlamakla kalmaz, aynı zamanda yeni işletmelerin, iş fırsatlarının ve ekonomik dinamizmin yaratılmasına da katkıda bulunur. Öğrenciler öğrendiklerini gerçek dünya senaryolarına uyguladıkça ekonomik faaliyet ve büyümeyi teşvik eder, böylece eğitim ve ekonomik kalkınma arasındaki bağlantıyı güçlendirirler. Girişimciliği eğitime entegre etmeye yönelik bu kapsamlı yaklaşım, nihayetinde daha sağlam ve dinamik bir ekonomik ortamı teşvik eder.

Araştırmalar, erkek öğrencilerin ve uygulamalı bilimler fakültelerine kayıtlı olanların genellikle diğer öğrencilere kıyasla daha yüksek girişimcilik eğilimleri sergilediklerini göstermiştir. Bu gözlem, belirli demografik ve akademik faktörlerin girişimcilik faaliyetlerini sürdürme olasılığını etkileyebileceğini düşündürmektedir. Erkek öğrenciler, potansiyel olarak sosyal ve kültürel etkiler veya farklı kişisel istekler nedeniyle girişimciliğe daha fazla ilgi göstermektedir. Benzer şekilde, uygulamalı ve teknik alanlarla uğraşan uygulamalı bilimler fakültelerindeki öğrencilerin girişimcilik eğilimleri daha yüksektir, çünkü muhtemelen eğitimleri onlara girişimcilik girişimlerine doğrudan uygulanabilecek uygulamalı deneyim ve problem çözme becerileri sağlamaktadır. Bu faktörler, girişimcilik faaliyetlerinde bulunma ve bu faaliyetleri sürdürme eğilimlerine katkıda bulunmakta ve girişimcilik eğitiminin ve desteğinin farklı öğrenci gruplarının özel ihtiyaçlarını ve özelliklerini karşılayacak şekilde uyarlanmasının önemini vurgulamaktadır (Seçgin, 2020). Bu bağlamda, oyun tabanlı girişimcilik eğitim programlarının, öğrencilere teorik bilgilerin ötesine geçerek uygulamalı deneyimler kazandırdığı ve bu süreçte deneyimli sektör mentorlarıyla etkileşim fırsatları sunduğu vurgulanmaktadır.

Bazı projelerle örneklenen pratik, oyun tabanlı girişimcilik eğitim programları, öğrencilere sadece teorik bilgileri uygulamalı ve etkileşimli bir şekilde uygulama değil, aynı zamanda sektördeki mentorlarla doğrudan etkileşim kurma fırsatı da sunuyor. Bu programlar, oyunlaştırma unsurlarını entegre ederek öğrencilerin gerçek dünyadaki girişimcilik senaryolarını simüle etmelerine ve kontrollü bir ortamda stratejik kararlar almalarına olanak tanır. Bu deneysel öğrenme yaklaşımı, teori ve pratik arasındaki boşluğu doldurarak öğrencilerin pratik beceriler geliştirmelerine, fikirlerini test etmelerine ve girişimcilik sürecine dair değerli içgörüler kazanmalarına yardımcı olmaktadır. Ayrıca, öğrencileri deneyimli sektör mentorlarıyla bir araya getiren bu programlar, değerli ağ oluşturma fırsatları ve profesyonel

rehberlik sağlayarak öğrenme deneyimini daha da zenginleştirmekte ve öğrencileri gerçek dünyadaki girişimcilik zorluklarına daha iyi hazırlamaktadır (Göktaş ve Parmaksız, 2019). Bu bağlamda, oyun tabanlı girişimcilik eğitim programları, öğrencilere sadece teorik bilgilerin ötesine geçerek uygulamalı deneyimler kazandırırken, aynı zamanda bu bilgileri sektördeki profesyonellerle etkileşime girerek pekiştirme fırsatı sunmaktadır.

Bu programlar sıklıkla öğrencilerin iş fikirlerini jüri panellerine sunmalarıyla sonuçlanmakta ve onlara konseptlerini sergileme ve potansiyel olarak gerçek dünyada uygulama için destek sağlama fırsatı sunmaktadır. Bu tür sunumlar, öğrencilerin yenilikçiliklerini ve iş zekalarını göstermelerine olanak tanıyan gerçek girişimci sunum senaryolarını simüle edecek şekilde tasarlanmıştır. Türkiye'deki üniversiteler, bu eğitimlerin ekonomik kalkınmayı teşvik etmede ve modern iş piyasasına uyum sağlamada oynadığı önemli rolü kabul ederek, girişimcilik derslerini ve programlarını müfredatlarına giderek daha fazla dahil etmektedir. Bu kurumlar, öğrencilere uygulanabilir iş fikirleri geliştirmeleri ve sunmaları için gerekli araçları, bilgileri ve fırsatları sağlayarak, hızla gelişen ekonominin zorluklarının üstesinden gelmek için daha donanımlı, daha dinamik ve girişimci bir işgücünün yaratılmasına katkıda bulunmaktadır (Kaygusuz ve Genç, 2022). Bu bağlamda, üniversitelerde sunulan girişimcilik eğitim programları, öğrencilerin doğal girişimcilik eğilimlerini güçlendirirken, aynı zamanda onlara başarılı bir girişimcilik süreci için gereken becerileri ve deneyimi kazandırmayı amaçlamaktadır.

Genel olarak, araştırmalar sürekli olarak üniversite öğrencilerinin doğuştan girişimcilik eğilimleri sergilediğini ve bu eğilimlerin hedeflenen eğitim programları ve destek girişimleri yoluyla önemli ölçüde güçlendirilebileceğini göstermektedir. Araştırmalar, birçok öğrencinin doğal olarak girişimcilik faaliyetlerine ve fikirlerine ilgi duyduğunu, ancak bu eğilimlerin gerçek girişimlere dönüşme potansiyelinin özel eğitim ve mentorluk aldıklarında büyük ölçüde arttığını ortaya koymaktadır. Eğitim kurumları, yapılandırılmış girişimcilik müfredatı uygulayarak, pratik deneyimler sağlayarak ve özel destek sunarak öğrencilerin girişimcilik becerilerini geliştirmelerine ve iyileştirmelerine yardımcı olabilir, özgüvenlerini ve girişimcilik fırsatlarını takip etmeye hazır olmalarını artırabilir. Bu hedefe yönelik yaklaşım, öğrencilerin doğuştan gelen eğilimlerini beslemekle kalmaz, aynı zamanda onları kendi girişimlerini başarılı bir şekilde başlatmak ve yönetmek için gerekli pratik araçlar ve bilgilerle donatır (İşcan ve Kaygın, 2011; Seçgin, 2020).

2.2.9. Girişimcilik Eğitiminin Önemi

Girişimcilik eğitimi, özellikle yükseköğretim bağlamında yenilikçi ve yaratıcı girişimcilerin yetiştirilmesinde çok önemlidir. Bu eğitim şekli, öğrencilere yeni fikirler üretme ve yaratıcı çözümler geliştirme becerilerini geliştirmek için gerekli olan girişimcilik ilkeleri, metodolojileri ve stratejileri hakkında kapsamlı bir anlayış sağlar. Yükseköğretim kurumları, girişimci düşünceyi müfredata entegre ederek ve iş simülasyonları, vaka çalışmaları ve sektör uzmanlarıyla etkileşim gibi pratik deneyimler sunarak, öğrencileri girişimcilik potansiyellerini keşfetmeye teşvik eden bir ortam yaratır. Bu yaklaşım, öğrencileri sadece girişimci girişimlerde başarılı olmak için gereken teknik ve yönetimsel becerilerle donatmakla kalmaz, aynı zamanda yaratıcılığı ve yeniliği benimseyen bir zihniyeti de teşvik eder. Sonuç olarak girişimcilik eğitimi, öğrencilerin değişimi yönlendirebilecek ve ekonomik kalkınmaya katkıda bulunabilecek ileri görüşlü girişimciler olarak hazırlanmasında önemli bir rol oynamaktadır (Cevher, 2016). Bu doğrultuda, girişimcilik eğitiminin hem bireysel yaratıcılığı ve yenilikçiliği teşvik eden yönü hem de ekonomik kalkınma ve istihdam yaratma üzerindeki geniş çaplı etkisi, bu eğitim biçiminin önemini daha da pekiştirmektedir.

Girişimcilik eğitimi, ekonomik kalkınmanın sağlanmasında, istihdam olanaklarının yaratılmasında ve değişen piyasa koşullarına uyum kabiliyetinin artırılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bireylere yenilik yapmak ve yeni girişimler yaratmak için gerekli beceri, bilgi ve zihniyeti sağlayan bu eğitim biçimi, ekonomik büyümeyi teşvik eden bir girişimcilik kültürünü teşvik eder. Yeni işletmelerin kurulması sadece daha sağlam ve çeşitlendirilmiş bir ekonomiye katkıda bulunmakla kalmaz, aynı zamanda çok çeşitli iş fırsatlarının yaratılmasına yol açarak istihdam sorunlarını ele alır ve iş piyasasının genişlemesini destekler. Ayrıca, girişimcilik eğitimi bireyleri değişen ekonomik ortamlara ve piyasa eğilimlerine uyum sağlama becerisiyle donatarak değişikliklere etkin bir şekilde yanıt verebilmelerini ve yeni fırsatlardan yararlanabilmelerini sağlar. Bu uyum yeteneği, uzun vadeli ekonomik ilerlemenin sürdürülmesi ve giderek daha dinamik hale gelen küresel ortamda rekabet avantajının korunması için hayati önem taşımaktadır (Kaygusuz ve Genç, 2022). Bu bağlamda, girişimcilik eğitiminin ekonomik büyüme ve istihdamın yanı sıra toplumsal sorunların çözüme yönelik bir araç olarak kullanılması, girişimcilik anlayışının daha kapsayıcı bir yaklaşımla ele alınmasını gerektirmektedir.

Girişimciliğe sıklıkla kâr odaklı hedefler gözöyle bakılsa da, girişimcilik eğitiminin sosyal girişimcilik ilkelerini de içermesi önemlidir. Sosyal girişimcilik, olumlu toplumsal

etkiler yaratmaya ve acil sosyal sorunları ele almaya odaklanır ve girişimcilik eğitime entegrasyonu, finansal başarının yanı sıra anlamlı sosyal değişim peşinde koşmanın önemini vurgular. Eğitim programları, girişimcilik eğitiminin kapsamını sosyal girişimciliği de içerecek şekilde genişleterek yoksulluk, eşitsizlik ve çevresel sürdürülebilirlik gibi zorlukların üstesinden gelmek için girişimcilik becerilerini ve stratejilerini kullanmanın önemini vurgulayabilir. Bu kapsamlı yaklaşım, geleceğin girişimcilerinin yalnızca ekonomik kazanımlar elde etmek için donanımlı olmalarını değil, aynı zamanda sosyal ilerlemeyi sağlamak ve toplumların refahına katkıda bulunmak için güçlendirilmelerini sağlar. Sosyal girişimciliğin müfredata dahil edilmesi, kâr güdülerini dünyada bir fark yaratma taahhüdüyle dengelemenin değerinin altını çizmekte ve nihayetinde daha bütüncül ve etkili bir girişimcilik zihniyetini teşvik etmektedir (Yılmaz, 2014). Bu doğrultuda, sosyal girişimciliği merkeze alan bir eğitim anlayışının yanı sıra girişimcilik eğitiminin akademik düzeyde daha geniş ve derin bir şekilde ele alınması, hem toplumsal hem de ekonomik hedeflere ulaşmada kritik bir rol oynayacaktır.

Türkiye'de girişimcilik eğitimi ağırlıklı olarak ön lisans düzeyinde verilmektedir; bu durum, bu tür bir eğitimin lisans ve daha üst düzey üniversite programlarına daha yaygın bir şekilde entegre edildiği küresel eğilimlerle tezat oluşturmaktadır. Ön lisans düzeyindeki bu vurgu, öğrencilerin aldığı girişimcilik eğitiminin derinliğini ve genişliğini sınırlayabilir. Daha fazla sayıda başarılı girişimci yetiştirmek için, üniversite düzeyinde girişimcilik eğitimi geliştirerek ve genişleterek bu eşitsizlikleri gidermek çok önemlidir. Bu eğitime daha yenilikçi ve pratik bir yaklaşım geliştirmek, ileri girişimcilik kavramlarını dahil etmeyi, kapsamlı iş geliştirme fırsatları sunmayı ve daha geniş bir kaynak ve uzmanlık yelpazesine erişim sağlamayı içerecektir. Odak noktasını yükseköğretime kaydırarak ve daha sağlam ve dinamik girişimcilik programları uygulayarak üniversiteler, öğrencileri iş kurma ve yönetme karmaşıklıklarının üstesinden gelmeye daha iyi hazırlayabilir ve nihayetinde daha canlı ve etkili bir girişimcilik ekosistemini teşvik edebilir (Yelkikalan, Akatay, Yıldırım, Karadeniz, Köse, Koncagül ve Özer, 2010). Bu bağlamda, girişimcilik eğitiminin yükseköğretimde daha etkin bir şekilde uygulanması, hem bireysel girişimcilik becerilerinin geliştirilmesine hem de ekonomik ve sosyal kalkınmaya yönelik geniş kapsamlı katkılar sunulmasına olanak tanıyacaktır.

Genel olarak, girişimcilik eğitimi yenilikçi iş fikirlerini beslemek, girişimcilik becerilerini geliştirmek ve hem ekonomik hem de sosyal kalkınmayı yönlendirmek için çok önemlidir. Bu eğitim, öğrencilere girişimcilik ilkeleri ve uygulamaları konusunda sağlam bir

temel sağlayarak, pazar ihtiyaçlarını karşılayabilecek ve değer yaratabilecek özgün iş konseptleri tasarlamalarına ve geliştirmelerine yardımcı olur. Ayrıca, yeni girişimlerin başarılı bir şekilde başlatılması ve yönetilmesi için kritik önem taşıyan yaratıcılık, stratejik düşünme ve problem çözme gibi temel girişimcilik becerilerinin geliştirilmesinde de önemli bir rol oynar. Ayrıca, etkili girişimcilik eğitimi, yeni işletmelerin ve iş fırsatlarının yaratılmasını teşvik ederek daha geniş ekonomik büyümeye katkıda bulunur. Aynı zamanda, bireyleri toplumsal zorlukları ele alma ve toplumun refahını artıracak çözümler uygulama konusunda güçlendirerek sosyal kalkınmayı da teşvik eder. Bu kapsamlı yaklaşım sayesinde girişimcilik eğitimi, dinamik ve dirençli bir ekonominin gelişimini desteklerken aynı zamanda olumlu sosyal değişimi de teşvik eder.

2.2.10. Yükseköğretimde Girişimcilik Eğitimi

Son zamanlarda yapılan araştırmalar, yükseköğretim kurumlarında girişimcilik eğitiminin rolünü, özellikle de öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini ve öz yeterliliklerini nasıl etkilediğini incelemiştir. Bu çalışmalar, üniversite düzeyinde girişimcilik derslerine katılımın, öğrencilerin girişimcilik faaliyetlerine yönelik eğilimlerinde önemli bir artışa yol açabileceğini göstermiştir. Teorik bilgi, pratik deneyimler ve girişimcilik uygulamalarına maruz kalmayı içeren yapılandırılmış bir müfredat sağlayan bu dersler, öğrencilerin girişimcilik girişimlerini üstlenme ve başarılı olma becerilerine olan güvenlerini etkili bir şekilde artırmaktadır. Bu artan öz yeterlilik, girişimciliğe yönelik daha güçlü bir eğilimle birleştiğinde, öğrencileri yenilikçi iş fırsatlarını keşfetmek ve takip etmek için gereken motivasyon ve becerilerle donatır. Kanıtlar, daha girişimci bir zihniyeti teşvik etmek ve öğrencileri iş dünyasında başarılı kariyerlere daha iyi hazırlamak için kapsamlı girişimcilik eğitimini yükseköğretime entegre etmenin değerinin altını çizmektedir (Seçgin, 2020). Bu doğrultuda, yükseköğretim kurumlarında girişimcilik eğitiminin etkilerini anlamaya yönelik çalışmalar, kültürel ve sosyo-ekonomik farklılıkların öğrencilerin girişimcilik algılarına ve tutumlarına nasıl yansıdığını inceleyen araştırmalarla tamamlanmaktadır.

Türk ve uluslararası öğrenciler arasında yapılan karşılaştırmalı analizler, öğrencilerin girişimciliğe yönelik algı ve tutumlarında kayda değer farklılıklar olduğunu ortaya koymuştur. Bu çalışmalar, farklı kültürel, eğitimsel ve sosyo-ekonomik geçmişlerin girişimcilik faaliyetlerine ilişkin farklı yaklaşım ve bakış açılarına katkıda bulunduğunu ortaya koymaktadır. Türk öğrenciler, uluslararası meslektaşlarına kıyasla genellikle farklı düzeylerde girişimcilik motivasyonu, risk toleransı ve yenilikçilik sergilemektedir. Yerel ekonomik

koşullar, eğitim sistemindeki farklılıklar ve toplumsal normlar gibi faktörler girişimcilik algılarındaki bu farklılıkları etkilemektedir. Bu farklılıkların anlaşılması, farklı geçmişlere sahip öğrencilerin özel ihtiyaç ve beklentilerine hitap eden hedefli girişimcilik eğitim programlarının geliştirilmesi, böylece girişimcilik eğitiminin etkinliğinin artırılması ve daha kapsayıcı ve küresel farkındalığa sahip bir girişimcilik zihniyetinin teşvik edilmesi için çok önemlidir (Fidan vd., 2019). Bu farklılıkların yanı sıra, cinsiyet ve çalışma alanı gibi demografik ve akademik faktörlerin de girişimcilik eğilimlerini nasıl şekillendirdiği, öğrencilerin girişimcilik davranışlarının daha kapsamlı bir perspektifle ele alınmasını gerektirmektedir.

Cinsiyet ve çalışma alanının girişimcilik eğilimleri üzerinde kayda değer bir etkisi vardır; erkek öğrencilerin ve uygulamalı bilimlerde eğitim görenlerin girişimcilik faaliyetlerinde bulunma eğilimlerinin daha yüksek olduğunu gösteren kanıtlar mevcuttur. Bu gözlem, cinsiyetle ilgili faktörlerin ve akademik disiplinlerin doğasının öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini şekillendirmede önemli rol oynadığını göstermektedir. Özellikle erkek öğrenciler, kadın meslektaşlarına kıyasla daha fazla girişimcilik faaliyetinde bulunma eğilimi göstermektedir. Ayrıca, genellikle pratik, uygulamalı öğrenme ve problem çözmeyi içeren uygulamalı bilimler programlarına kayıtlı öğrencilerin girişimci fikirler geliştirme ve takip etme olasılığı daha yüksektir. Bu eğilimler, farklı eğitimsel ve demografik faktörlerin girişimcilik davranışını nasıl etkilediğini anlamının önemini altını çizmekte ve farklı öğrenci gruplarında girişimcilik isteklerini desteklemek ve teşvik etmek için yükseköğretimde hedeflenen stratejilere duyulan ihtiyacı vurgulamaktadır (Seçgin, 2020). Bu demografik ve akademik farklılıkların yanı sıra, üniversitelerin girişimcilik yetkinliklerini geliştirme konusundaki kritik rolü, tüm öğrenci gruplarını destekleyecek kapsayıcı eğitim stratejilerinin oluşturulması gerekliliğini daha da vurgulamaktadır.

Üniversiteler, girişimcilik ruhunun geliştirilmesinde ve öğrencilerin girişimcilik başarısı için gerekli temel becerilerle donatılmasında hayati ve çok yönlü bir rol oynamaktadır. Üniversiteler, girişimciliği müfredatlarına entegre ederek öğrencilere sadece teorik bilgileri değil, aynı zamanda yeni girişimler başlatmak ve yönetmek için gerekli pratik becerileri de kapsayan kapsamlı bir eğitim sağlar. Bu, girişimcilik stratejileri, iş yönetimi ve yenilikçi düşünceye odaklanan özel kurslar, atölye çalışmaları ve seminerler sunmayı içerir. Ayrıca, üniversiteler genellikle stajlar, iş inkübatörleri ve sektör profesyonelleriyle ağ kurma etkinlikleri aracılığıyla deneysel öğrenme fırsatlarını kolaylaştırır. Bu girişimler öğrencilerin

problem çözüme, liderlik ve risk yönetimi gibi kritik girişimcilik yetkinliklerini geliştirmelerine yardımcı olur. Bu tür güçlü destek sistemleri ve eğitim çerçeveleri sayesinde üniversiteler, girişimciliğin keşfedilmesini teşvik eden, uygulanabilir iş fikirlerinin geliştirilmesini destekleyen ve öğrencileri girişimcilik ortamının karmaşıklığını etkin bir şekilde aşmaya hazırlayan bir ortam yaratır (Fidan vd., 2019). Bu kapsamlı destek mekanizmalarına ek olarak, yenilikçi projeler ve stratejiler, üniversitelerde girişimcilik eğitiminin etkinliğini artırarak öğrencilerin pratik deneyim kazanmalarını ve girişimcilik ekosistemine daha iyi entegre olmalarını sağlamaktadır.

Ağ ve Teknoloji Odaklı Uygulamalı Girişimcilik Projesi gibi yenilikçi stratejiler, akademik öğrenmeyi uygulamalı deneyimle bütünleştirir, mentorluk sunar ve ağ oluşturma fırsatlarını teşvik eder (Göktaş ve Parmaksız, 2019). Tağraf ve Halis (2008) belirttiğine göre, üniversite düzeyinde girişimcilik eğitimi, öğrencilerin girişimcilik yeteneklerine olan güvenlerini geliştirmek, onları gelecekteki iş girişimlerini başarılı bir şekilde yönlendirmek ve başlatmak için gerekli beceri ve zihniyetle donatmak için güçlü bir araç olarak kabul edilir.

2. 3. İlgili Araştırmalar

2.3.1. Konu ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar

Pan ve Akay (2015) yapmış oldukları çalışmada öğretmen adaylarının girişimcilik düzeylerini belirlemek ve öğretmen adaylarının girişimcilik düzeylerini çeşitli değişkenlere göre incelemeyi amaçlamışlardır. Çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma grubunu 404 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Veriler kişisel bilgi formu ve Üniversite Öğrencileri İçin Girişimcilik Ölçeği ile toplanmıştır. Araştırmanın sonucuna göre, öğretmen adaylarının yüksek girişimcilik seviyesinde oldukları ve sadece aile gelirinin öğretmen adaylarının girişimcilik düzeylerini anlamlı olarak etkilediği saptanmıştır.

Ocak ve Su (2016) yapmış oldukları çalışmada eğitim fakültesi öğrencilerinin girişimcilik düzeylerini incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırma tarama modeli ile yürütülmüştür. Veriler girişimcilik ölçeği ile toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu 1220 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışmada öğrencilerin girişimcilik toplam puanları ile “aile, gelir durumu, cinsiyet, öğrencilerin yaşadıkları yerleşim birimi, öğrencilerin yakın çevrelerinden girişimci bulunması, anne veya babalarının kendi işletmesinin sahip olup olmaması, sınıf düzeyi” değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır.

İnaltekin ve arkadaşları (2019) yapmış oldukları araştırmada 3.sınıf öğretmen adaylarının girişimcilik becerisi kapsamında mesleki bilgilerini incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmada alan taraması yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya 141 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmanın sonucuna göre Fen Bilimleri öğretmen adaylarının ortaokul öğrencilerine girişimcilik becerisini kazandırmaya yönelik mesleki bilgilerinin yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır.

Gökbulut (2020) yapmış olduğu araştırmada öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri ve eğitim inançları arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma grubunu 233 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının en fazla ilerlemecilik eğitim inancına sahip iken en az esasicilik eğitim inancına sahip oldukları saptanmıştır. 21. yüzyıl becerileri ve cinsiyetleri arasındaki ilişki incelendiğinde ise anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Kıyasoğlu ve Ay (2020) yapmış oldukları araştırmada sınıf öğretmenlerinin 21. yüzyıl becerilerini kullanma düzeylerine yönelik görüşleri; görüşlerin bazı değişkenlere göre değişip değişmediği ve sınıf öğretmenlerinin 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanma düzeylerine ilişkin görüşleri ile öğreten becerileri kullanma düzeylerine ilişkin görüşleri arasında ilişki olup olmadığını araştırmayı amaçlamışlardır. Çalışma tarama modelinde yapılmıştır. Marmara Bölgesi'nde sınıf öğretmenleriyle yürütülmüştür. Veriler 21. yüzyıl öğreten ve 21. yüzyıl öğrenen becerileri ölçekleriyle toplanmıştır. Sınıf öğretmenlerinin 21. yüzyıl öğreten ve öğrenen becerileri arasında orta düzeyde ve bütün alt boyutları arasında zayıf ve orta düzeyde pozitif ilişkinin bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Akıncı (2022) yapmış olduğu araştırmada Anadolu lisesi öğrencilerinin kariyer kaygı düzeyleri ve 21. yüzyıl becerileri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Çalışmaya 228 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin 21. yüzyıl becerileri ve kariyer kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Arslan (2022) yapmış olduğu çalışmada okul öncesi öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerine yönelik özyeterlilik algıları ile öğrenme kavramı ve çocukların yaşama hazırlanmasında öğrenilmesi gereken temel becerilerin tanımlanmasına yönelik görüşlerini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmada karma yöntem kullanılmıştır. Çalışma grubunu 200 okul öncesi öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışma sonucunda öğretmen adaylarının 21. yüzyıl beceri öz yeterliliklerinin ortalama ve üzerinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Akçay (2022) yapmış olduğu çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının matematik okuryazarlığı, 21. yüzyıl becerileri ve finansal okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma grubunu 276 sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Çalışma sonucunda sınıf öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri yeterlik algılarının yüksek olduğunu, sınıf öğretmeni adaylarının matematik okuryazarlığı öz yeterliklerinin ortalamanın üzerinde olduğunu ve sınıf öğretmeni adaylarının finansal okuryazarlık tutum ve davranış düzeylerinin düşük olduğunu sonucuna ulaşılmıştır.

Buldur ve Sarı (2023) yapmış oldukları araştırmada okul öncesi öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri yeterlik algıları ve STEM eğitime yönelik tutumlarını cinsiyet ve sınıf düzeyi açısından ortaya koymak ve bu değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamışlardır. İlişkisel tarama deseni kullanılmıştır ve çalışma grubunu 238 okul öncesi öğretmen adayı oluşturmuştur. Çalışmada veriler “21. yüzyıl Becerileri Yeterlik Algıları Ölçeği” ve “STEM Eğitimi Tutum Ölçeği” ile toplanmıştır. Çalışma sonucunda okul öncesi öğretmen adaylarının 21. yüzyıl yeterlik algıları ile STEM eğitime yönelik tutumlarının genel olarak yüksek olduğu ve sınıf düzeyi ile cinsiyet açısından anlamlı olarak farklılaşmadığı sonucuna varılmıştır.

Yurt (2023) yapmış olduğu çalışmada öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerinin mesleki yeterlilikleri üzerindeki etkisini cinsiyet, sınıf düzeyi ve gelir durumunu kontrol ederek belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışma grubunu farklı sınıf ve bölümlerden 380 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışma sonucunda; cinsiyet, sınıf düzeyi ve gelir durumu kontrol edildiğinde öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerinin mesleki yeterliliklerini olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Bu bulgular, öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerini edinmelerinin önemini vurgulamaktadır.

Şeker (2023) yapmış olduğu çalışmada sınıf öğretmenlerinin 21. yüzyıl bilgi ve deneyimlerini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden birisi olan fenomenolojik araştırma deseni kullanılmıştır. Çalışma grubunu Balıkesir’de görev yapan 26 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma sonucunda öğretmenlerin; girişimcilik, proje yönetimi konularına daha az önem verdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Sarı ve Yaşar (2024) yapmış oldukları çalışmada Fen bilimleri öğretmenlerinin 21.yüzyıl becerilerine yönelik özyeterlik algıları, STEM tutumlarını belirlemek ve aralarındaki ilişkiyi ortaya çıkarmayı amaçlamışlardır. Araştırmada karma yöntem kullanılmıştır. Çalışma

grubunu Türkiye’de bir şehirde çalışan eş zamanlı katılımcılar oluşturmaktadır. Çalışma sonucunda anlamlı ve pozitif bir ilişki tespit edilmiştir.

Tuzcuoğlu ve arkadaşları (2024) yapmış oldukları çalışmada 21. yüzyıl becerileri ile öğretmen adaylarının algılanan empatik ve sosyal öz yeterlilikleri arasındaki ilişkisini incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmada ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubunu 179 okul öncesi öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırma öğretmen adaylarının sosyal ve duygusal becerilerini geliştirmeye yönelik uygulamaların lisans eğitimi müfredatlarında yer alabileceğini önermektedir.

2.3.2. Konu ile İlgili Yurtdışında Yapılan Çalışmalar

Zain ve arkadaşları (2010) yapmış oldukları çalışmada farklı faktörlerin işletme bölümünde okuyan öğrencilerin girişimcilik eğilimini etkileyip etkilemediğini araştırmayı amaçlamışlardır. Çevresel faktörlerin ve kişilik özelliklerinin işletme öğrencilerinin girişimcilik eğilimini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Oosterbeek ve arkadaşları (2010) yapmış oldukları çalışmada girişimcilik eğitimi verilen üniversite öğrencilerinin girişimcilik becerilerine etkisini araştırmayı amaçlamışlardır. Çalışma grubunu 343 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Girişimcilik eğitimi alan üniversite öğrencilerinin girişimcilik becerilerinin daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Arogundade (2011) yapmış olduğu çalışmada Nijerya’da sürdürülebilir bir kalkınmayı geliştirmek için girişimciliğin önemini vurgulamayı amaçlamıştır. Araştırma sonucunda öğretimin her kademesinde eğitim programlarında girişimciliğe yer verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Young (2012) yapmış olduğu çalışmada medya okuryazarlığı ile 21.yüzyıl öğreten becerileri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Çalışma grubunu 25 öğrenci oluşturmaktadır. Görüşmeler ve gözlemler yapılmıştır. Araştırma sonucunda 21. yüzyıl becerilerinin medya okuryazarlığı ile desteklenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Wong ve arkadaşları (2013) yapmış oldukları çalışmada üniversite öğrencilerinin girişimcilik davranışları ile üniversitelerdeki girişimcilik öğretim programları arasındaki ilişkiyi öğrenmeyi amaçlamışlardır. Çalışma grubunu 836 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın sonucuna göre iki değişken arasında pozitif bir ilişki saptanmıştır.

Qian ve Clark (2016) yapmış oldukları araştırmada oyun temelli öğrenmenin 21. yüzyıl becerilerine etkisini belirlemek amacıyla literatür taraması yapmışlardır. Toplamda 29 çalışma incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda oyun temelli öğrenmenin 21. yüzyıl becerilerini etkileyeceği sonucuna varmışlardır.

Ogunleye (2019) yapmış olduğu araştırmada Nijerya'nın Lagos kentindeki seçilmiş Kıdemli Ortaokullarda fen bilgisi öğretmenlerinin girişimcilik bilgi, tutum ve becerilerinin girişimcilik eğitimindeki sınıf içi uygulamalarını ne ölçüde belirlediğini araştırmayı amaçlamıştır. Çalışma grubunu Nijerya'da otuz okuldan 245 Fen Bilgisi öğretmeni oluşturmaktadır. Öğretmenler, fen eğitiminde girişimcilik programlarının etkili bir şekilde uygulanması için iyi bilgi, tutum ve becerilere ihtiyaç duymaktadır, bu nedenle girişimcilik çalışmalarında hizmet içi eğitime tabi tutulmaları gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Azyyati ve Norshidah (2020) yapmış oldukları araştırmada üniversite öğrencileri arasında öz yeterlilik ve tutumun girişimcilik niyeti üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamışlardır. Çalışma grubunu Eğitim Fakültesi'nden 181 öğrenci oluşturmaktadır. Bu çalışma, üniversitelerin gelecekteki büyüme ve sürdürülebilirlik için girişimcilik ortamının geliştirilmesinde önemli roller oynadığını göstermektedir.

Varghese ve Musthafa (2021) yapmış oldukları araştırmada ortaokul öğretmenlerinin 21. yüzyıl becerileri ile gerçek ve ideal algısı arasındaki farkı incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmaya 350 öğretmen katılmıştır. Araştırma sonucuna göre öğretmenlik deneyimi ile öğretmenlerin 21. yüzyıl becerileri arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Martinez (2022) yapmış olduğu araştırmada ortaokul öğretmenlerinin 21. yüzyıl becerilerine yönelik öğrenme ve öğretme deneyimleri ile proje tabanlı öğretim tasarımına yönelik deneyimlerini araştırmayı amaçlamıştır. Araştırma sonucuna göre proje tabanlı öğretim tasarımının 21. yüzyıl becerilerini geliştirdiği ortaya çıkmıştır.

Ranta ve arkadaşları (2022) yapmış oldukları araştırmalarda geleceğin Finlandiyalı öğretmenlerinin 21. yüzyıl (geniş tabanlı) yetkinliklerini öğretmeye hazır olma durumları bağlamında girişimciliği incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmada geleceğin öğretmenlerinin çalışma hayatı becerilerini, girişimciliği ve finansal okuryazarlığı öğretmeye hazır olmalarının olgu temelli okul konu işbirliği, örgün öğretmen eğitimi ve dijital uygulamalar yoluyla desteklenmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Setiawan ve arkadaşları (2022) yapmış oldukları araştırmada gençler arasında girişimcilik tutumlarını etkileyen faktörleri incelemeyi amaçlamışlardır. Çalışma grubunu Endonezya'daki yüksek öğrenim enstitüleri bağlamında 334 katılımcı oluşturmaktadır. Çalışma sonucu girişimcilik eğitiminde hem algılanan eğitimci yetkinliğinin hem de algılanan sosyal desteğin gençlerde öz yeterlilik yaratılması için önemli itici güçler olduğunu göstermektedir.

Wazni ve Muliadi (2023) yapmış oldukları çalışmada girişimcilik alanında özyeterliliğin öğrenci tutumları ile ilişkisini belirlemeyi amaçlamışlardır. Çalışma grubunu 35 biyoloji eğitimi öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma sonucuna göre özyeterlilik ile girişimcilik alanındaki öğrenci tutumları arasındaki ilişkinin çok güçlü olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

BÖLÜM 3

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada betimsel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İki veya daha çok sayıdaki değişkenin arasındaki değişimin varlığını ve derecesini belirlemek hedefiyle yapılan araştırmalara ilişkisel tarama modelleri denir. İki türlü ilişkisel tarama modeli bulunmaktadır. Bunlar karşılaştırma yolu ve korelasyon türüdür. Bu çalışmada korelasyon türü ilişkiye bakılmıştır. Korelasyon türü ilişkilerde değişkenlerin beraber değişip değişmediklerine bakılır eğer beraber bir değişim varsa bunun nasıl olduğu tespit edilmeye çalışılır (Karasar, 2012). Bu nedenle bu araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algıları ile girişimciliğe yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlandığı için araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Türkiye devlet üniversitelerinin “Sınıf Öğretmenliği” bölümlerinde okuyan son sınıf öğrencileri, araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Örnekleme yöntemi olarak seçkisiz olmayan örnekleme yöntemleri içerisinde yer alan uygun örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Veriler, Türkiye'nin 7 bölgesinden seçilen üniversitelerden elde edilmiştir. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Giresun Üniversitesi, Gaziantep Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Trakya Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Fakültelerinin sınıf öğretmenliği bölümünde okuyan 333 son sınıf öğrencisi araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

Tablo 1. Sınıf Öğretmenliği Adaylarının Demografik Özelliklerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Değişkenler		N	%
Cinsiyet	Kadın	250	75.1
	Erkek	83	24.9
Mezun olunan lise	Fen Lisesi	23	6.9
	Sosyal Bilimler Lisesi	32	9.6
	Anadolu Lisesi	226	67.9
	Anadolu İmam Hatip Lisesi	18	5.4
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	23	6.9
	Açıköğretim Lisesi	11	3.3
Not ortalaması	2.01-3.00 arası	65	19.5
	3.01.-4.00 arası	268	80.5
Üniversite	Necmettin Erbakan Üniversitesi	65	19.5
	Ege Üniversitesi	51	15.3
	Giresun Üniversitesi	33	9.9
	Gaziantep Üniversitesi	67	20.1
	Atatürk Üniversitesi	49	14.7
	Çukurova Üniversitesi	26	7.8

	Trakya Üniversitesi	42	12.6
Girişimcilikle ilgili ders alma	Evet	49	14.7
	Hayır	284	85.3
Toplam		333	100

3.3. Veri Toplama Araç ve/veya Teknikleri

Araştırmada veri toplama aracı olarak ‘‘21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algısı Ölçeği’’ ve ‘‘Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği’’ kullanılmıştır. Ölçekleri kullanmak için gerekli izinler alınmıştır.

‘‘21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algısı Ölçeği’’ Anagün, Atalay, Kılıç ve Yaşar (2016) tarafından geliştirilmiştir. 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algısı ölçeği geliştirme çalışmalarının çalışma grubunu 686 öğretmen adayı oluşturmuştur. 21. yüzyıl becerileri alt boyutlarına göre ölçek maddeleri oluşturulmuştur. 42 madde ve 3 alt boyuttan oluşan ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmıştır.

‘‘Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği’’ Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından geliştirilmiştir. Üniversite öğrencileri girişimcilik ölçeği Türkçeye uyarlanarak geçerlik ve güvenirliği yapılmıştır. Araştırmacılar tarafından literatür taranarak ve 90 öğrenciye girişimcilikle ilgili kompozisyon yazdırılarak bunlar cümleler haline getirilip 43 maddelik bir ölçek ortaya çıkmıştır. Daha sonra uzman görüşleri alınmış 43 maddelik ölçek 36 maddeye düşürülmüştür. ‘‘Hiçbir zaman’’ (1)’dan ‘‘Çok sık’’(5)’e uzanan 5 aralıklı ölçek şeklinde oluşturulmuştur.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri nicel olarak toplanmıştır. Nicel veriler toplanırken ‘‘21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algısı Ölçeği’’ ve ‘‘Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği’’ kullanılmıştır. Veriler, online olarak google form aracılığıyla son sınıfta okuyan sınıf öğretmeni adaylarından toplanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin istatistik paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Veriler analiz edilmeden önce boş değer ataması yapılmış, ters maddeler kodlanmıştır. Yapılacak analize karar vermeden önce verilerin normalliği test edilmiş ve normallik varsayımları sınanmıştır. Verilerin normal dağılım sergilediği verilerde parametrik testlerden bağımsız örneklem için t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılırken, normal

dağılım sergilenmeyen verilerde ise parametrik olmayan testlerden Mann Whitney U ve Kruskal Wallis Testi kullanılmıştır. Korelasyon için ise Spearman Korelasyon analizi yapılmıştır.

BÖLÜM 4

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde veriler analiz edilmiş ve analiz sonuçları tablolaştırılarak yorumlanmıştır.

4.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine Yönelik Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemini “Sınıf öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algıları ne düzeydedir?” sorusu oluşturmaktadır. “21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algısı Ölçeği”nden elde edilen verilere ilişkin betimsel istatistikler Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algısı Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

Alt boyut	min	max	$\bar{x}$	ss
Öğrenme ve yenilenme becerileri	16.00	80.00	61.72	10.37
Yaşam ve kariyer becerileri	22.00	90.00	72.69	10.24
Bilgi, medya ve teknoloji becerileri	8.00	40.00	33.36	5.68
Toplam	46.00	208.00	167.77	24.14

Tablo 2 incelendiğinde 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algısı Ölçeği’nden elde edilen verilere göre yaşam ve kariyer becerileri alt boyutu ($\bar{x}=72.69$) en yüksek ortalamaya sahipken, bilgi, medya ve teknoloji becerileri ($\bar{x}=33.36$) alt boyutu en düşük ortalamaya sahip olduğu bulunmuştur. Ayrıca ölçeğin bütününden alınacak en düşük puan 46 ve en yüksek puan 208 olduğu ortaya konmuştur.

4.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine Yönelik Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemini “Sınıf öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algıları cinsiyet, mezun olunan lise, not ortalaması, öğrenim görülen üniversite, girişimcilikle ilgili ders alma durumu değişkenlerine göre anlamlı fark göstermekte midir?” sorusu oluşturmaktadır. Ölçekten elde edilen verilerin analiz yöntemine karar vermeden önce verilerin normalliğini test etmek için bazı varsayımlar değerlendirilmiştir. Bunlardan ilki betimsel istatistiklerdir. Ölçeğe ilişkin betimsel istatistikler Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algısı Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

Alt Boyut	Mod	Medyan	$\bar{x}$	ss	Çarpıklık	Çarpıklık Std. Hata	Basıklık	Basıklık Std. Hata
Öğrenme ve yenilenme becerileri	64.00	62.00	61.72	10.37	-.631	.134	1.527	.266
Yaşam ve kariyer becerileri	77.00	74.00	72.69	10.24	-1.307	.134	3.228	.266
Bilgi, medya ve teknoloji becerileri	40.00	34.00	33.36	5.68	-1.220	.134	2.444	.266
Toplam	167.00	170.00	167.77	24.14	-1.198	.134	3.420	.266

Tablo 3'te "21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algısı Ölçeği" nden elde edilen betimsel istatistik değerleri incelendiğinde çarpıklık ve basıklık katsayıları ± 2 değer aralığında bulunmadığı görülmektedir. Bu bulgu verilerin normal dağılım göstermediği şeklinde yorumlanabilir. Bir diğer normallik varsayımı Kolmogorov Smirnov testi yapılmıştır. Kolmogorov-Smirnov testi anlamlı bir fark ($p < .05$) olduğu görülmüştür. Bu bulgu verilerin dağılımının normalden sapma gösterdiği şeklinde yorumlanabilir. Bir diğer normallik varsayımı ise veri grubunun ortanca, ortalama ve tepe değerlerinin birbirine yakınlık göstermesidir. Bu değerler incelendiğinde ortalama, ortanca ve tepe değerlerinin birbirine yakınlık gösterdiği söylenebilir. Bu bulguya göre verilerin normale yakın dağılım gösterdiği söylenebilir. Normallik varsayımları denenmiş ve verilerin normal dağılım göstermediği sonucuna varılmış ve verilerin analizinde parametrik olmayan testler uygulanmıştır.

21. yüzyıl becerileri özyeterlik algısı ve alt boyutları puan ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek için Mann Whitney U testi yapılmıştır.

Tablo 4. 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algısı ve Alt Boyutları Puanlarının Cinsiyet Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi bulguları

Alt boyut	Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Öğrenme ve yenilenme becerileri	Kadın	250	163.31	40826.50	9451.50	.22
	Erkek	83	178.13	14784.50		
Yaşam ve kariyer becerileri	Kadın	250	170.28	42571.00	9554.00	.28
	Erkek	83	157.11	13040.00		
Bilgi, medya ve teknoloji becerileri	Kadın	250	167.90	41975.00	10150.00	.77
	Erkek	83	164.29	13636.00		
Toplam	Kadın	250	170.28	41855.50	10269.50	.89
	Erkek	83	157.11	13755.50		

Tablo 4'e göre 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algısı toplam puan ve alt boyutları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı farklılık olmadığı bulunmuştur ($p > .05$). Ölçekten alınan toplam sıra

ortalamları incelendiğinde kadın öğretmen adaylarının 21. yüzyıl özyeterlik algısı puan ortalaması erkeklere göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

Öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algılarının mezun olunan lise değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için parametrik olmayan testlerden Kruskal Wallis testi yapılmıştır.

Tablo 5. 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algısı ve Alt Boyutları Puanlarının Mezun Olunan Lise Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Sonucu

Alt boyut	Mezun olunan lise değişkeni	<i>n</i>	Sıra Ortalaması	<i>sd</i>	X^2	<i>p</i>
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	Fen lisesi	23	171.11	5	10.86	.054
	Sosyal bilimler lisesi	32	150.98			
	Anadolu lisesi	226	173.76			
	Anadolu imam hatip lisesi	18	135.22			
	Mesleki ve teknik anadolu lisesi	23	178.96			
	Açıköğretim lisesi	11	93.06			
Yaşam ve Kariyer Becerileri	Fen lisesi	23	174.15	5	5.22	.389
	Sosyal bilimler lisesi	32	177.50			
	Anadolu lisesi	226	168.97			
	Anadolu imam hatip lisesi	18	123.06			
	Mesleki ve teknik anadolu lisesi	23	172.54			
	Açıköğretim lisesi	11	141.27			
Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri	Fen lisesi	23	156.11	5	16.07	.007*
	Sosyal bilimler lisesi	32	162.92			
	Anadolu lisesi	226	177.10			
	Anadolu imam hatip lisesi	18	87.50			
	Mesleki ve teknik anadolu lisesi	23	149.61			
	Açıköğretim lisesi	11	160.55			
Toplam	Fen lisesi	23	168.28	5	8.953	.111
	Sosyal bilimler lisesi	32	166.05			
	Anadolu lisesi	226	173.44			
	Anadolu imam hatip lisesi	18	115.72			
	Mesleki ve teknik anadolu lisesi	23	167.17			
	Açıköğretim lisesi	11	118.23			

Tablo 5'e göre öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik ölçeği alt boyutları olan öğrenme ve yenilenme becerileri ile yaşam ve kariyer becerileri alt boyut puanlarının mezun olunan liseye göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur ($p > .05$). Ancak öğretmen adaylarının özyeterlik algıları bilgi, medya ve iletişim teknolojileri ($p < .05$) alt boyutunda mezun olunan lise değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p < .05$). Farkın hangi lise türü lehine olduğu belirlemek için sıra ortalamaları incelendiğinde Anadolu lisesi mezunu öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algıları bilgi, medya ve iletişim teknolojileri alt boyutunda daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu farklılıkların hangi lise

arasındaki farklılıktan kaynaklandığının tespiti için ikili karşılaştırmalar yapılmış ve buna göre göre Anadolu lisesi mezunu olan katılımcıların bilgi, medya ve teknoloji becerileri puanlarının Anadolu imam hatip lisesine göre anlamlı derecede yüksek olduğu bulunmuştur ($p<.05$).

Öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algılarının not ortalaması değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için parametrik olmayan testlerden Mann Whitney U testi yapılmıştır.

Tablo 6. 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algısı ve Alt Boyutları Puanlarının Not Ortalaması Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Bulguları

Alt boyut	Not Ort.	<i>n</i>	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	<i>U</i>	<i>p</i>
Öğrenme ve yenilenme becerileri	2.01-3.00	65	149.44	9713.50	7568.50	.101
	3.01-4.00	268	171.26	45897.50		
Yaşam ve kariyer becerileri	2.01-3.00	65	135.23	8790.00	6645.00	.003
	3.01-4.00	268	174.71	46821.00		
Bilgi, medya ve teknoloji becerileri	2.01-3.00	65	140.05	9103.50	6958.50	.011
	3.01-4.00	268	173.54	46507.50		
Toplam	2.01-3.00	65	137.82	2985.00	6813.00	.006
	3.01-4.00	268	174.08	46653.00		

Tablo 6'ya göre, öğretmen adaylarının not ortalamasına göre özyeterlik algıları ve alt boyutları incelenmiştir. Öğretmen adaylarının yaşam ve kariyer becerileri ($U=6645.00$, $p=0.003$), bilgi, medya ve teknoloji becerileri ($U=6958.50$, $p=0.011$) alt boyutlarında ve 21. yüzyıl becerileri özyeterlik ölçeği toplam ($U=6813.00$, $p=0.006$) puanda, not ortalaması 3.01-4.00 arasında olan öğretmen adayları lehine istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.05$). Sıra ortalamaları incelendiğinde, not ortalaması daha yüksek olan grupların (3.01-4.00 arası) özyeterlik algılarının daha yüksek olduğu gözlenmektedir. Ancak öğrenme ve yenilenme becerileri alt boyutunda not ortalamasına göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur ($p>0.05$).

Öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algılarının öğrenim görülen üniversite değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için parametrik olmayan testlerden Kruskal Wallis testi yapılmıştır.

Tablo 7. 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algısı ve Alt Boyutları Puanlarının Öğrenim Görülen Üniversite Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Sonucu

Alt boyut	Öğrenim Görülen Üniversite	<i>n</i>	Sıra Ortalaması	<i>sd</i>	X^2	<i>p</i>
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	Necmettin Erbakan Üniversitesi	65	151.88	6	12.51	.051
	Ege Üniversitesi	51	194.26			
	Giresun Üniversitesi	33	190.17			
	Gaziantep Üniversitesi	67	157.26			
	Atatürk Üniversitesi	49	156.45			
	Çukurova Üniversitesi	26	195.17			
	Trakya Üniversitesi	42	149.49			
Yaşam ve Kariyer Becerileri	Necmettin Erbakan Üniversitesi	65	155.37	6	14.09	.029
	Ege Üniversitesi	51	188.71			
	Giresun Üniversitesi	33	187.06			
	Gaziantep Üniversitesi	67	146.49			
	Atatürk Üniversitesi	49	162.09			
	Çukurova Üniversitesi	26	210.15			
	Trakya Üniversitesi	42	154.61			
Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri	Necmettin Erbakan Üniversitesi	65	151.02	6	25.51	.000*
	Ege Üniversitesi	51	191.91			
	Giresun Üniversitesi	33	183.17			
	Gaziantep Üniversitesi	67	129.31			
	Atatürk Üniversitesi	49	163.22			
	Çukurova Üniversitesi	26	220.29			
	Trakya Üniversitesi	42	180.33			
Toplam	Necmettin Erbakan Üniversitesi	65	150.00	6	17.20	.009
	Ege Üniversitesi	51	195.04			
	Giresun Üniversitesi	33	190.08			
	Gaziantep Üniversitesi	67	145.70			
	Atatürk Üniversitesi	49	160.41			
	Çukurova Üniversitesi	26	209.04			
	Trakya Üniversitesi	42	156.77			

Tablo 7'ye göre, öğretmen adaylarının öğrenim görülen üniversiteye göre özyeterlik algıları ve alt boyutları incelendiğinde, yaşam ve kariyer becerileri ($p= 0.029$), bilgi, medya ve teknoloji becerileri ($p=0.002$) ve toplam özyeterlik ($p=0.009$) boyutlarında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir ($p<0.05$). Öğrenme ve yenilenme becerileri boyutunda ise $p = 0.051$ ile anlamlılık sınırına yakın bir değer elde edilmiştir. Sıra ortalamalarına göre Çukurova Üniversitesi mezunları, yaşam ve kariyer becerileri ve bilgi, medya ve teknoloji beceriler ve toplam özyeterlik boyutlarında en yüksek sıralama ortalamalarına sahip olup farkın bu grup lehine olduğu söylenebilir. Bu farklılıkların hangi üniversitelerden kaynaklandığının tespiti için ikili karşılaştırmalar yapılmış ve buna göre Ege Üniversitesi'nde okuyan öğretmen adaylarının bilgi, medya ve teknoloji becerileri puanlarının Gaziantep Üniversitesi'nde okuyan öğretmen adaylarına göre anlamlı derecede yüksek olduğu bulunmuştur ($p<.05$). Ege Üniversitesi'nde okuyan öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik ölçeği toplam puanlarının

Gaziantep Üniversitesi'nde okuyan öğretmen adaylarına göre anlamlı derecede yüksek olduğu ve Çukurova Üniversitesi'nde okuyan öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik ölçeği toplam puanlarının Gaziantep Üniversitesi'nde okuyan öğretmen adaylarına göre anlamlı derecede yüksek olduğu bulunmuştur ($p<.05$).

21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algısı puan ortalamalarının girişimcilikle ilgili ders alma değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek için Mann Whitney U testi yapılmıştır.

Tablo 8. 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algısı ve Alt Boyutları Puanlarının Girişimcilikle İlgili Ders Alma Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Bulguları

Alt boyut	Girişimcilikle ilgili ders alma	<i>n</i>	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	<i>U</i>	<i>p</i>
Öğrenme ve yenilenme becerileri	Evet	49	187.63	9194.00	5947.00	.104
	Hayır	284	163.44	46417.00		
Yaşam ve kariyer becerileri	Evet	49	177.31	8688.00	6453.00	.417
	Hayır	284	165.22	46923.00		
Bilgi, medya ve teknoloji becerileri	Evet	49	187.86	9205.00	5936.00	.099
	Hayır	284	163.40	46406.00		
Toplam	Evet	49	186.68	9147.50	5993.50	.121
	Hayır	284	163.60	46463.50		

Tablo 8'e göre 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algısı toplam puan ve alt boyutları ile girişimcilikle ilgili ders alma değişkeni arasında anlamlı farklılık olmadığı bulunmuştur ($p>.05$).

4.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine Yönelik Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemini “Sınıf öğretmeni adaylarının girişimcilik tutumları ne düzeydedir?” sorusu oluşturmaktadır.

“Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği”nden elde edilen verilere ilişkin betimsel istatistikler Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9. Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği’nden ve Alt Boyutlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

Alt boyut	min	max	$\bar{x}$	ss
Girişimcilik Ölçeği	36.00	180.00	143.54	22.24

Tablo 9 incelendiğinde Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği'nden elde edilen verilere ölçeğin bütününden alınacak en düşük puan 36 ve en yüksek puan 180 olduğu ortaya konmuştur.

4.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine Yönelik Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemini “Sınıf öğretmeni adaylarının girişimcilik tutumları cinsiyet, mezun olunan lise, not ortalaması, öğrenim görülen üniversite, girişimcilikle ilgili ders alma durumu değişkenlerine göre anlamlı fark göstermekte midir?” sorusu oluşturmaktadır. Ölçekten elde edilen verilerin analiz yöntemine karar vermeden önce verilerin normalliğini test etmek için bazı varsayımlar değerlendirilmiştir. Bunlardan ilki betimsel istatistiklerdir. Ölçeğe ilişkin betimsel istatistikler Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10. Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeğine İlişkin Betimsel İstatistikler

Alt Boyut	Mod	Medyan	$\bar{x}$	ss	Çarpıklık	Çarpıklık Std. Hata	Basıklık	Basıklık Std. Hata
Girişimcilik Ölçeği	142.00	145.00	143.54	22.24	-.619	.134	1.049	.266

Tablo 10’da “Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği”nden elde edilen betimsel istatistik değerleri incelendiğinde çarpıklık ve basıklık katsayıları ± 1 değer aralığında bulunmadığı görülmektedir. Bu bulgu verilerin normal dağılımdan gösterdiği şekilde yorumlanabilir. Bir diğer normallik varsayımı Kolmogorov Smirnov testi yapılmıştır. Kolmogorov-Smirnov testi anlamlı bir fark ($p > .05$) olduğu görülmüştür. Bu bulguda verilerin normal dağılım sergilediği biçiminde yorumlanabilir. Bir diğer normallik varsayımı ise veri grubunun ortanca, ortalama ve tepe değerlerinin birbirine yakınlık göstermesidir. Bu değerler incelendiğinde ortalama, ortanca ve tepe değerlerinin birbirine yakınlık gösterdiği söylenebilir. Bütün normallik varsayımları değerlendirildiğinde verilerin normal dağılım gösterdiği sonucuna varılmış ve verilerin analizinde parametrik testler uygulanmıştır.

Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği puan ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek için Bağımsız Örneklemeler için t testi yapılmıştır.

Tablo 11. Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Puanlarının Cinsiyet Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin t Testi Bulguları

Cinsiyet	N	Ort.	Ss	Sd	t	p
Kadın	250	142.57	21.99	331	-1.385	.167
Erkek	83	146.47	22.87			

Tablo 11'e göre öğretmen adaylarının girişimcilik puanları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>.05$).

Öğretmen adaylarının girişimcilik puanlarının mezun olunan lise değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır.

Aşağıda girişimcilik puanlarının mezun olunan lise değişkenine göre betimsel istatistikleri Tablo 12'de sunulmuştur.

Tablo 12. Girişimcilik Puanlarının Mezun Olunan Lise Değişkenine Göre Betimsel İstatistikleri

Mezun olunan lise	n	$\bar{X}$	S
Fen lisesi	23	145.09	28.33
Sosyal bilimler lisesi	32	140.19	20.35
Anadolu lisesi	226	144.34	22.67
Anadolu imam hatip lisesi	18	137.44	17.73
Mesleki ve teknik anadolu lisesi	23	145.78	19.14
Açıköğretim lisesi	11	139.09	17.62

Tablo 12 incelendiğinde Mesleki ve Teknik Anadolu lisesi mezunu öğretmen adayları ($\bar{X}=145.78$) en yüksek girişimcilik puanına sahipken, Anadolu imam hatip lisesi mezunu öğretmen adaylarının ($\bar{X}=137.44$) en düşük girişimcilik puanına sahip olduğu görülmektedir.

Aşağıda öğretmen adaylarının girişimcilik puanlarının mezun olunan lise değişkenine göre tek yönlü ANOVA testi sonuçları Tablo 13'te sunulmuştur.

Tablo 13. Öğretmen Adaylarının Girişimcilik Puanlarının Mezun Olunan Liseye Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Bulguları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
Gruplararası	1560.21	5	312.042			-
Gruplarıçi	162654.41	327	497.414	.627	.68	
Toplam	164214.62	332				

Tablo 13'e göre öğretmen adaylarının ile mezun olunan lise değişkeni arasında anlamlı farklılık olmadığı bulunmuştur ($p > .05$).

Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği puan ortalamalarının not ortalaması değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek için Bağımsız Örneklem için t testi yapılmıştır.

Tablo 14. Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Puanlarının Not Ortalaması Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin t Testi Bulguları

Not ort.	N	Ort.	Ss	Sd	t	p
2.01-3.00	65	141.40	22.51	331	-.866	.387
3.01-4.00	268	144.06	22.19			

Tablo 14'e göre öğretmen adaylarının girişimcilik puanları not ortalamasına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p > .05$).

Öğretmen adaylarının girişimcilik puanlarının öğrenim görülen üniversite değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır.

Aşağıda girişimcilik puanlarının öğrenim görülen üniversite değişkenine göre betimsel istatistikleri Tablo 15'te sunulmuştur.

Tablo 15. Girişimcilik Puanlarının Öğrenim Görülen Üniversite Değişkenine Göre Betimsel İstatistikleri

Öğrenim görülen üniversite	n	$\bar{X}$	S
Necmettin Erbakan Üniversitesi	65	139.94	21.45
Ege Üniversitesi	51	148.02	21.44
Giresun Üniversitesi	33	146.00	24.30
Gaziantep Üniversitesi	67	142.55	22.45
Atatürk Üniversitesi	49	143.04	21.94
Çukurova Üniversitesi	26	153.35	18.81
Trakya Üniversitesi	42	137.86	22.98

Tablo 15 incelendiğinde Çukurova Üniversitesi'nde öğrenim gören öğretmen adayları ($\bar{X}=153.35$) en yüksek girişimcilik puanına sahipken, Trakya Üniversitesi'nde öğrenim gören öğretmen adaylarının ($\bar{X}=137.86$) en düşük girişimcilik puanına sahip olduğu görülmektedir.

Aşağıda öğretmen adaylarının girişimcilik puanlarının öğrenim görülen üniversite değişkenine göre tek yönlü ANOVA testi sonuçları Tablo 16’da sunulmuştur.

Tablo 16. Öğretmen Adaylarının Girişimcilik Puanlarının Öğrenim Görülen Üniversiteye Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Bulguları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	<i>sd</i>	Kareler Ortalaması	<i>F</i>	<i>p</i>	Fark
Gruplararası	60000.37	6	1000.062			-
Gruplariçi	158214.25	326	485.320	2.61	.57	
Toplam	164214.62	332				

Tablo 16’ya göre öğretmen adaylarının girişimcilik puanları ile öğrenim görülen üniversite değişkeni arasında anlamlı farklılık olmadığı bulunmuştur. ($p > .05$).

Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği puan ortalamalarının girişimcilikle ilgili ders alma değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek için Bağımsız Örneklem için t testi yapılmıştır.

Tablo 17. Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Puanlarının Girişimcilikle İlgili Ders Alma Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin t Testi Bulguları

Not ort.	N	Ort.	Ss	Sd	<i>t</i>	<i>p</i>
Evet	49	149.14	21.03	331	1.916	.056
Hayır	284	142.58	22.34			

Tablo 17’ye göre öğretmen adaylarının girişimcilik puanları girişimcilikle ilgili ders alma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p > .05$).

4.5. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine Yönelik Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemini “Sınıf öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algıları ile girişimcilik puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusu oluşturmaktadır. Bu ilişki test edilmeden önce verilerin normallik varsayımlarını sağlayıp sağlamama durumları değerlendirilmiştir. Araştırmanın ikinci alt probleminde 21. yüzyıl becerileri özyeterlik ölçeği ve alt boyutları için verilerin normal dağılım sağlamadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Araştırmanın dördüncü alt probleminde ise öğretmen adaylarının girişimcilik ölçeğinden elde edilen verilerin normal dağılım gösterdiği bulunmuştur. Bu bilgiler ışığında ilişkisi değerlendirilecek değişkenlerden biri normal diğeri normal dağılım göstermediği için Sperman Korelasyon testi yapılmıştır.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algısı Ölçeği ve alt boyutları ile Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği'nden elde ettikleri puanlar arası ilişkiler Tablo 18'de sunulmaktadır.

Tablo 18. Değişkenler Arası İlişkiler

	1	2	3	4	5
Girişimcilik toplam	1	.705**	.646**	.593**	.716**
Öğrenme ve yenilenme becerileri	.705**	1	.763**	.699**	.918**
Yaşam ve kariyer becerileri	.646**	.763**	1	.806**	.941**
Bilgi, medya ve teknoloji becerileri	.593**	.699**	.806**	1	.878**
21. yüzyıl becerileri özyeterlik Toplam	.716**	.918**	.941**	.878**	1

N=333, ** p<.01

Tablo 18 incelendiğinde tüm değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı ($p<.01$) ve pozitif yönde güçlü ilişkiler bulunmaktadır. Girişimcilik toplam puanı ile diğer değişkenler arasında orta ile yüksek düzeyde pozitif ilişkiler gözlemlenmiştir. Özellikle girişimcilik ölçeği toplam puanı ile 21. yüzyıl becerileri özyeterlik toplam puanları arasındaki ilişkinin oldukça güçlü olduğu görülmektedir ($r=.716$). Öğrenme ve yenilenme becerileri alt boyutu ile yaşam ve kariyer becerileri alt boyutu ($r=.763$) ve bilgi, medya ve teknoloji becerileri alt boyutu ($r=.699$) arasında yüksek düzeyde ilişki olduğu bulunmuştur. Ayrıca 21. yüzyıl becerileri özyeterlik toplam puanı ile de oldukça yüksek bir ilişkiye sahiptir ($r=.918$). Yaşam ve kariyer becerileri alt boyutu ile bilgi, medya ve teknoloji becerileri alt boyutu ($r=.806$) ve 21. yüzyıl becerileri özyeterlik toplam ($r=.941$) puanları arasında güçlü bir ilişki olduğu saptanmıştır. Bilgi, medya ve teknoloji becerileri alt boyutu ile 21. yüzyıl özyeterlik toplam puanları arasında yüksek düzeyde bir ilişki olduğu saptanmıştır ($r=.878$; $p<.01$).

BÖLÜM 5

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sınıf Öğretmeni Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algılarına İlişkin Tartışma ve Sonuç

Araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algı düzeylerinin oldukça yeterli düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Geleceğin öğretmenleri olacak öğretmen adayları için 21. yüzyıl becerilerine ilişkin özyeterlik algıları oldukça önemlidir. Öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerini öğretme konusundaki özyeterlilik algıları, öğretmenliğe yönelik tutumlarını önemli ölçüde belirlemektedir. Bu tutumlar çok önemlidir çünkü öğretmenlerin öğrencileriyle nasıl etkileşim kuracaklarını ve öğretim uygulamalarına nasıl yaklaşacaklarını etkiler. Öğretmen adayları yüksek özyeterliliğe sahip olduklarında, mesleklerini daha iyi bir şekilde yapma eğilimindedirler. Öte yandan, düşük özyeterlilik, endişe veya isteksizliğe yol açabilir ve potansiyel olarak daha az dinamik ve ilgi çekici bir öğrenme ortamı ile sonuçlanabilir.

Öğretmen adaylarının özyeterlik algıları 21. yüzyıl becerilerini öğretme becerilerini doğrudan etkilemektedir. Araştırmalar, bir öğretmenin belirli becerileri öğretme becerisine duyduğu güvenin öğretim uygulamalarını etkilediğini tutarlı bir şekilde göstermiştir. Buna karşılık, özyeterliliği düşük olanlar bu becerileri etkili bir şekilde öğretmekte zorlanabilir, muhtemelen öğrencilerin ilgisini tam olarak çekmeyen veya bu yetkinlikleri geliştirmeyen geleneksel yöntemleri tercih edebilirler.

Öğretmen adaylarının özyeterlilik algılarının da eğitim çıktıları üzerinde uzun vadeli etkileri vardır. 21. yüzyıl becerilerini kazandırmada etkili olan öğretmenler, öğrencilerini sadece akademik başarıya değil, gelecekteki mesleki ve kişisel zorluklara da hazırlar. Öğretmenler bu temel yetkinlikleri geliştirerek, öğrencilerin işgücü ve küresel toplum da dahil olmak üzere hayatın çeşitli yönlerinde başarılı olmak için gerekli becerilerden oluşan bir araç seti geliştirmelerine yardımcı olur. Dolayısıyla, öğretmen adaylarının bu becerileri öğretme konusundaki güven ve yetkinlikleri, eğitimin genel kalitesi ve öğrencilerin gelecekteki fırsatlara hazır olmasıyla doğrudan bağlantılıdır.

Sonuç olarak, sınıf öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerilerine ilişkin özyeterlik algıları, eğitimci olarak gelecekteki etkililikleri açısından temel önem taşımaktadır. Bu algılar, öğretmenliğe yönelik tutumlarını, etkili öğretim stratejileri uygulama becerilerini ve

öğrencilerinin genel gelişimini etkilemektedir. Öğretmen hazırlama programları, hedeflenen destek ve mesleki gelişim yoluyla yüksek özyeterliliği teşvik ederek eğitimin kalitesini artırabilir ve öğrencileri modern dünyada başarı için gereken becerilerle daha iyi donatabilir. Öğretmenlerin 21. yüzyıl becerilerini öğrencilere kazandırabilmeleri noktasında kendilerini bu konuda ne kadar yeterli gördükleri önemlidir. Öğretmenlerin 21. yüzyıl özyeterlik algılarının bilinmesi yanında geleceğin öğretmenleri olacak öğretmen adaylarının da 21. yüzyıl özyeterlik algılarının belirlenmesi oldukça önemlidir. Elde edilen sonuç doğrultusunda sınıf öğretmeni adaylarının eğitim süreçlerinde 21. yüzyıl becerileri kazandırma konusunda öğrencilere olumlu yönde katkı sağlayabileceği söylenebilir.

Sarı ve Balkas-Yasar (2024) yapmış oldukları çalışmada öğretmenlerin özyeterlik algılarının yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Benzer şekilde Karatepe (2021) yapmış olduğu çalışmada öğretmen adaylarının 21. yüzyıl özyeterlik algılarını yüksek olduğunu tespit etmiştir. Erten (2020) yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerine ve alt boyutlarına yeterli düzeyde sahip olduklarını tespit etmiştir. Gömleksiz ve arkadaşları (2019) yapmış oldukları çalışmada Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı, Çağdaş Türk Lehçeleri bölümleri öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerine yönelik yüksek yeterlik algısına sahip olduğunu tespit etmiştir. Bu çalışmaların sonuçları araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

5.2. 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algıları ve Kişisel Bilgilere İlişkin Tartışma ve Sonuç

Araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyetleri ile 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algıları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyetleri ile 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algıları arasında farklılaşmanın olmamasının birkaç önemli nedeni vardır. İlk olarak, eğitim programları ve öğretim yöntemleri cinsiyetler arasında eşit fırsatlar sunacak şekilde tasarlandığında, tüm öğretmen adaylarının benzer düzeyde özyeterlilik geliştirmesine katkıda bulunabilir. Bu tür bir eşitlikçi yaklaşım, cinsiyetten bağımsız olarak tüm adayların karşılaştırılabilir beceri ve yetkinlikler kazanmasını sağlar. Ayrıca, 21. yüzyıl becerilerine odaklanan eğitim ve atölye çalışmaları, cinsiyet eşitsizliklerini ortadan kaldıracak ve tüm adaya benzer bilgi ve beceriler kazandıracak şekilde tasarlanabilir. Bu yaklaşım, cinsiyetten bağımsız olarak bireylerin karşılaştırılabilir düzeyde özyeterlilik geliştirmelerine olanak tanır. Ek olarak toplumda ve eğitim sisteminde toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik farkındalığın ve uygulamaların artırılması, toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin azaltılmasına yardımcı olabilir. Bu tür sosyal ve kültürel değişimler, öğretmen adaylarının

özyeterlik algılarındaki cinsiyet farklılıklarını en aza indirebilir. Son olarak her bireyin özyeterlilik algısı kişisel deneyimlerinden, motivasyonundan ve bireysel özelliklerinden etkilenir. Sonuç olarak, cinsiyetin etkisi bireysel farklılıklara kıyasla daha az belirgin olabilir. Ayrıca, bireyler arasındaki kişisel farklılıklar, mevcut cinsiyet farklılıklarını gölgede bırakabilir.

Konuyla ilgili literatür incelendiğinde, Gökbulut (2020) yapmış olduğu araştırmanın alt problemlerinden olan öğretmen adaylarının 21. yüzyıl beceri düzeyleri ile cinsiyetleri arasındaki ilişkiyi incelediğinde kadın ve erkek katılımcılar arasında anlamlı bir farka rastlamamıştır. Tunagür ve Aydın (2021) yapmış oldukları çalışmada Türkçe öğretmenlerinin 21. yüzyıl kullanım yeterliklerine ilişkin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farkın olmadığı bulgusunu elde etmişlerdir. Benzer şekilde Gürültü ve arkadaşları (2020) yapmış oldukları araştırma kapsamında öğretmenlerin 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanımlarının cinsiyet açısından hangi düzeyde olduğuna bakıldığında herhangi bir farklılık tespit edilmemiştir. Bu çalışmaların literatürdeki yeri, araştırma bulgularını destekleyen niteliktedir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarının, üniversite öğrencileri girişimcilik ölçeği, 21. yüzyıl becerileri özyeterlik ölçeği toplam puanının ve 21. yüzyıl becerileri özyeterlik ölçeği alt boyutları olan öğrenme ve yenilenme becerileri ile yaşam ve kariyer becerileri alt boyut puanlarının mezun olunan liseye göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur. Buna karşın katılımcıların 21. yüzyıl becerileri özyeterlik ölçeğinin alt boyutu olan bilgi, medya ve teknoloji becerileri puanları ile mezun olunan lise arasında anlamlı bir farklılık gözlenmiştir. Bu sonuçlara göre Anadolu lisesi mezunu olan katılımcıların bilgi, medya ve teknoloji becerileri puanlarının Anadolu imam hatip lisesine göre anlamlı derecede yüksek olduğu bulunmuştur. Diğer değişkenler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Öğrencilerin mezun oldukları lise türü, 21. yüzyıl becerilerini çeşitli şekillerde etkileyebilir. İlk olarak farklı lise türleri farklı müfredat ve eğitim içeriği sunabilir. Örneğin, fen ve teknoloji odaklı okullar genellikle analitik düşünme ve problem çözme becerilerini vurgularken, sosyal bilimler odaklı okullar iletişim ve eleştirel düşünme becerilerine öncelik verebilir. Bu farklılıklar öğrencilerin 21. yüzyıl becerilerinin gelişimini etkileyebilir. Ayrıca okul tarafından sağlanan eğitim ve kaynakların kalitesi de önemli bir rol oynamaktadır. İyi donanımlı okullar, öğrencilerin dijital okuryazarlık, işbirliği ve yaratıcı düşünme gibi becerilerini geliştirmeleri için daha iyi fırsatlar sunabilir. Ek olarak lise türü, öğrencilerin kişisel ve sosyal gelişimini de etkileyebilir. Örneğin, bazı okullar öğrencilerin girişimcilik becerilerini geliştirmelerine yardımcı olacak liderlik ve

girişimcilik fırsatları sunabilir. Son olarak farklı lise türleri çeşitli öğrenme yaklaşımlarını benimseyebilir. Proje tabanlı öğrenme, grup çalışması ve yaratıcı etkinlikler gibi yöntemler 21. yüzyıl becerilerinin kazanılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bir okulun bu öğrenme yöntemlerini destekleyip desteklememesi, öğrencilerin bu becerileri ne ölçüde geliştirdiğini önemli ölçüde etkileyebilir. Sonuç olarak, devam edilen lise türü, öğrencilerin 21. yüzyıl becerilerinin gelişimini etkileyen bir faktör olabilir. Ancak bireysel farklılıklar ve okulun sağladığı ek fırsatlar da bu etkiyi şekillendirebilir.

Konuya ilişkin literatüre bakıldığında Erdoğan ve Eker (2020) yapmış oldukları çalışmada Türkçe öğretmen adaylarının 21. Yüzyıl becerilerinin mezun olunan lise türüne göre farklılaşmadığını tespit etmiştir. Güler ve Tuncel (2022) yaptıkları araştırmada, beden eğitimi ve spor öğretmenliği öğrencilerinin 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algılarının, öğrencilerin mezun oldukları lise türüne göre anlamlı bir farklılık göstermediğini tespit etmişlerdir. Literatürde yer alan bu çalışmaların, araştırmanın bulgularını destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarının, 21. yüzyıl becerileri özyeterlik ölçeği toplam puanının ve 21. yüzyıl becerileri özyeterlik ölçeği alt boyutları olan yaşam ve kariyer becerileri ile bilgi, medya ve teknoloji becerilerine ilişkin puanlarının not ortalamasına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur. 21. yüzyıl becerileri özyeterlik ölçeği alt boyutu olan öğrenme ve yenilenme becerileri puanının not ortalamasına göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur. Not ortalamasının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algısını etkileyip etkilemediği konusu, çeşitli faktörlere bağlı olarak değişebilir. İlk olarak yüksek not ortalamasına sahip öğrenciler genellikle akademik başarılarını güçlü motivasyon ve disiplinle ilişkilendirir. Akademik başarı kişisel yeterlilik duygularını artırma eğiliminde olduğundan, bu durum özyeterlilik algılarını olumlu yönde etkileyebilir. Ayrıca daha yüksek not ortalamasına sahip öğrenciler genellikle ek kaynaklara ve desteğe erişebilmektedir. Bu yardım, 21. yüzyıl yetkinlikleri için çok önemli olan problem çözme ve eleştirel düşünme gibi becerilerin geliştirilmesine yardımcı olabilir ve potansiyel olarak öz yeterlilik algıları üzerinde olumlu bir etkiye yol açabilir. Ancak, yüksek not ortalamasına sahip öğrenciler bazen akademik başarılarına o kadar odaklanabilirler ki risk alma ve yenilik peşinde koşma konusunda daha temkinli davranabilirler. Bu temkinli yaklaşım, bazı 21. yüzyıl becerilerinin gelişimini potansiyel olarak engelleyebilir. Ek olarak öğrencilerin kişisel özellikleri, motivasyonları ve öğrenme stilleri, özyeterlilik algılarını not ortalamalarından bağımsız olarak etkileyebilir.

Dolayısıyla, not ortalaması bu algıları belirlemede tek başına yeterli olmayabilir. Sonuç olarak, not ortalaması 21. yüzyıl becerilerine ilişkin özyeterlilik algılarını dolaylı olarak etkileyebilirken, bu etki genellikle bireysel farklılıklara ve eğitim ortamına bağlı olarak değişmektedir.

Konuya ilişkin olarak literatüre bakıldığında Yıldız (2020) yapmış olduğu araştırmada elde edilen sonuç, öğrencilerin 21. yüzyıl becerileri ile akademik başarıları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğudur. Özden ve arkadaşları (2018) yapmış olduğu araştırma sonucunda öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerine yönelik yüksek yeterlik algısının akademik başarı düzeyi yüksek öğretmen adayları lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Literatürde bulunan çalışmaların, araştırmanın bulgularını desteklediği düşünülebilir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarının mezun oldukları üniversiteye göre özyeterlilik algıları ve alt boyutları incelendiğinde, yaşam ve kariyer becerileri, bilgi, medya ve teknoloji becerileri ve toplam özyeterlilik boyutlarında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Öğrenme ve yenilenme becerileri boyutunda ise anlamlılık sınırına yakın bir değer elde edilmiştir. Ege Üniversitesi'nden katılımcılar Gaziantep Üniversitesi'nden katılımcılara kıyasla bilgi, medya ve teknoloji becerilerinde önemli ölçüde daha yüksek puanlar göstermiştir. Ayrıca, Ege Üniversitesi ve Çukurova Üniversitesi katılımcıları, Gaziantep Üniversitesi katılımcılarına kıyasla 21. yüzyıl becerileri özyeterlilik ölçeğinden anlamlı derecede daha yüksek toplam puanlar almıştır. Üniversiteler arasında 21. yüzyıl becerileri özyeterlilik ölçeğinin toplam ve alt boyut puanlarındaki bu farklılıklar, bu kurumlar tarafından sağlanan farklı eğitim fırsatları, kaynakları ve uygulama deneyimlerine bağlanabilir. Bazı üniversiteler bilgi, medya, teknoloji, yaşam ve kariyer alanlarında becerilerin geliştirilmesi için daha kapsamlı bir müfredat ve destek sunabilir bu da öğrencilerin bu alanlardaki özyeterlilik puanlarını etkileyebilir. Konuya ilişkin literatür incelendiğinde Berkant ve Varki (2022) yapmış oldukları çalışmada öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerinin öğrenim gördükleri bölüme göre farklılaştığını saptamışlardır. Literatürdeki bu çalışmanın araştırmanın bulgularını desteklediği söylenebilir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlilik ölçeği ve alt boyutlarına ilişkin puanlarının girişimcilikle ilgili ders alma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur. Girişimcilikle ilgili ders almanın 21. yüzyıl özyeterlilik algısına etkisi çeşitli şekillerde olabilir. İlk olarak girişimcilik dersleri genellikle 21. yüzyıl için çok önemli olan problem çözme, yaratıcılık, risk alma ve liderlik gibi becerilere odaklanır. Bu dersler öğrencilerin bu becerilerini geliştirmelerine yardımcı olarak özyeterlilik algılarını

artırabilir. Girişimcilik eğitimi öğrencilerin yeteneklerine olan güvenlerini artırabilir. Girişimci proje ve faaliyetlere katılarak öğrenciler başarıya ulaşabilir ve kendi beceri ve potansiyellerini daha iyi anlayabilirler. Ayrıca girişimcilik kursları genellikle uygulamalı öğrenme fırsatları sunar. Bu pratik deneyimler, öğrencilerin 21. yüzyıl becerilerini gerçek dünya bağlamlarında test etmelerine ve geliştirmelerine olanak tanıyarak özyeterlilik algılarını artırabilir. Girişimcilik dersleri, farklı bakış açılarını ve iş yapma yöntemlerini keşfetmek için fırsatlar sunar. Bu çeşitlilik, öğrencilerin problem çözme becerilerini geliştirebilir ve daha güçlü bir özyeterlilik duygusunun gelişmesine katkıda bulunabilir. Ek olarak girişimcilik eğitimi, öğrencilere kendi projelerini oluşturma ve yönetme fırsatları sunarak motivasyonlarını artırabilir. Bu motivasyon artışı, 21. yüzyıl becerilerine olan ilgilerini olumlu yönde etkileyebilir ve özyeterlilik algılarını geliştirebilir. Sonuç olarak, girişimcilik dersleri öğrencilerin 21. yüzyıl becerileri konusundaki özyeterliliklerini artırabilir. Bu dersler yetkinlikleri geliştirme, özgüven oluşturma ve pratik deneyim kazanma fırsatları sunarak daha güçlü bir özyeterlilik duygusuna katkıda bulunabilir. Konuya ilişkin literatür incelendiğinde Ghafar (2020) yapmış olduğu çalışmada sosyal ilişkiler, liderlik, yaratıcılık ve eleştirel düşünme gibi yakınsak 21. yüzyıl becerilerinin gelişiminin, öğrenciler arasında girişimcilik niyetlerini daha da beslediğini ortaya koymuştur. Bu bağlamda, çalışma girişimcilik eğitiminin daha ileri düzeyde geliştirilmesi için özellikle 21. yüzyıl becerilerinin entegrasyonu konusunda önerilerde bulunmaktadır. Çolakoğlu ve Çolakoğlu (2016) tarafından yapılan çalışmada, girişimcilik eğitimi ve öz-yeterlilik algısının girişimcilik potansiyeli ile pozitif bir ilişkisi olduğu bulunmuştur. Bu bulgu, eğitim ve özyeterlilik algısı arttıkça girişimcilik potansiyelinin de artabileceğini göstermektedir. Literatürde yer alan bu çalışmaların, araştırmanın bulgularını destekler nitelikte olmadığı söylenebilir.

5.3. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Girişimciliğe Yönelik Tutumlarına İlişkin Tartışma ve Sonuç

Araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarının girişimciliğe yönelik tutumlarına bakıldığında sınıf öğretmeni adaylarında bu tutumun yüksek olduğu tespit edilmiştir. 21. yüzyıl yetkinlikleri yelpazesinde hayat boyu öğrenme becerilerinin önemli bir bileşeni olan girişimcilik, sadece çeşitli sektörlerde değil, günümüzde eğitim alanında da büyük önem taşımaktadır. Öğrencileri girişimcilik becerileriyle donatmak eğitim bağlamında çok önemlidir. Ek olarak, öğrencilere 21. yüzyıl yeterliliklerinin kazandırılmasında çok önemli bir rol oynadıkları için öğretmenlerin kendi girişimcilik becerilerini geliştirmeleri çok önemlidir.

Öğretmenler, modern çağ için gerekli becerilere sahip bireyler hazırlamada önemli bir sorumluluk taşımaktadır.

Öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının girişimciliğe yönelik tutumlarını anlamak ve ilgili araştırmalar yapmak için öncelikle öğretmenlerin girişimciliği nasıl gördüklerini değerlendirmek önemlidir. Ayrıca öğretmen adaylarının bu alandaki öğrencilere etkili bir şekilde rehberlik edebilmeleri için girişimcilik konusunda yetkin olmaları gerekir. Üniversiteler, öğretmen adaylarının bu alanda değerli birer eğitimci olabilmeleri için girişimcilik konusunda gerekli yetkinlikleri kazanmalarında çok önemli bir rol oynamaktadır.

Birçok ülkede, öğrencilerin girişimcilik özelliklerinin geliştirilmesinin üniversite düzeyinde verilen eğitim yoluyla sağlanabileceğine inanılmaktadır. Günümüzün rekabetçi küresel ekonomisinde, her eğitim seviyesindeki öğrencilere girişimcilik becerilerini aşmak çok önemlidir. Eğitim, bu becerileri beslemenin en etkili yoludur. Eğitimin her aşamasındaki öğretmenlerin yanı sıra sisteme giren öğretmen adaylarının da bu becerileri öğrencilere etkili bir şekilde kazandırabilmeleri için girişimcilik konusunda bilgili olmaları gerekmektedir. Eğitimcileri girişimcilik konusunda güçlü bir temel ile donatarak, öğrencilerin bu önemli becerileri geliştirmelerini ve hayatlarının çeşitli alanlarında daha büyük başarıya yol açmalarını sağlayabiliriz.

Konuya ilişkin literatüre bakıldığında Atalay ve Anagün (2017) yapmış oldukları çalışmada öğretmen adaylarının girişimcilik kavramını “dikkat çeken”, “kendine güvenen”, “donanımlı”, “lider”, “üretken”, “yeniliklere açık”, “aktif”, “risk alan” kişilik özellikleri ile açıklamışlardır. Sınıf öğretmeni adaylarının, kendine güven, fırsatları görme ve değerlendirme, duygusal zekâ gibi girişimciliğe ilişkin boyutları yaşamlarında daha sıklıkla yer verdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca sınıf öğretmeni adaylarının girişimciliğe ilişkin risk alma, yeniliklere açık olma ve lider olma gibi özelliklerini yaşamlarında kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Aydın ve Öner (2016) yapmış oldukları çalışmada öğretmen adaylarının girişimcilik düzeyi puanları, kullanılan ölçekteki değerlendirme kriterlerine göre, yüksek girişimcilik düzeyinde yer aldığını tespit etmişlerdir. Benzer şekilde Ocak ve Su (2016) yapmış oldukları çalışmada eğitim fakültesi öğrencilerinin girişimciliğe dair tutum ve davranışlarının ve ölçekten elde ettikleri toplam puanların genel olarak yüksek düzeyde olduğunu tespit etmiştir. Literatürde yer alan bu çalışmaların araştırmanın bulgularını doğruladığı görülmektedir.

5.4. Girişimcilige Yönelik Tutumlar ve Kişisel Bilgilere İlişkin Tartışma ve Sonuç

Araştırmada öğretmen adaylarının cinsiyetleri ile girişimcilige yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Sonuçlar, girişimcilige yönelik tutumların cinsiyetten etkilenmediğini göstermekte ve hem erkek hem de kadın öğretmen adaylarının girişimcilige yönelik olumlu veya olumsuz tutumlarının benzer düzeylerde olduğunu göstermektedir. Bu, cinsiyetin bu tutumları önemli ölçüde etkilemediğini göstermektedir.

Cinsiyetin girişimci tutumları etkilemediği bulgusu, girişimcilik eğitim programlarının tüm cinsiyetler için aynı şekilde tasarlanabileceğini göstermektedir. Bu, tüm öğretmen adaylarının ihtiyaçlarını etkili bir şekilde ele alan, cinsiyetten bağımsız ve kapsayıcı eğitim uygulamalarının geliştirilmesini destekler. Eğitimciler, cinsiyet farklılıklarından bağımsız olarak tüm adaylarda girişimcilik becerilerini geliştirmek için evrensel stratejiler oluşturmaya odaklanmalıdır.

Girişimcilik tutumlarının cinsiyetten bağımsız olduğu gözlemi, girişimcilik becerilerinin cinsiyetten bağımsız olarak tüm bireyler için eşit derecede alakalı olduğunu vurgulamaktadır. Bu nedenle, eğitim sistemleri ve politikaları öğretmen adaylarında toplumsal cinsiyet dikkate alınmaksızın bu becerilerin geliştirilmesine yönelik olarak tasarlanmalıdır. Böyle bir yaklaşım, tüm öğretmen adaylarının girişimcilik potansiyellerini tam olarak gerçekleştirme fırsatına sahip olmalarını sağlayarak, girişimcilik eğitimini herkes için erişilebilir ve etkili hale getirir.

Bu bulgu, gelecekteki araştırma ve uygulamalar için güçlü bir temel sağlamaktadır. Girişimcilik eğitiminin cinsiyetten bağımsız bir ortamda bireysel yetenekleri ve potansiyelleri beslemeye odaklanması gerektiğinin altını çizmektedir. Bu içgörü, girişimcilik eğitiminin sunumunu optimize etme ve öğretmen adaylarının becerilerinin gelişimini iyileştirmeye yönelik araştırmalara rehberlik edebilir ve cinsiyetten bağımsız olarak tüm bireyler için destek sağlayabilir. Literatürde bu konuya dair yapılan incelemelere bakıldığında, Mansour'un (2018) üniversite öğrencilerinin girişimcilik niyetleri ve bunların öncülleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yaptığı çalışmada, cinsiyetler arasında önemli farklılıklar tespit edilmiştir. Evcı ve Alperen (2022) tarafından yapılan çalışmada, cinsiyetin girişimcilik niyeti üzerinde etkili olduğu ve erkek öğrencilerin girişimcilik niyetinin, kadın öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Kalkan (2011) yapmış olduğu çalışmada

cinsiyetin girişimcilik niyeti üzerinde pozitif ve doğrudan bir etkiye sahip olduğu görülmüştür. Literatürdeki bu çalışmaların, araştırmanın bulgularıyla örtüşmediği söylenebilir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarının mezun oldukları lise türüyle girişimciliğe yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu saptanamamıştır. Bu, girişimcilik eğitimini daha iyi desteklemek için öğretmen eğitim programlarının nasıl geliştirilebileceğine dair içgörüler sağlayabilir. Öğretmen adaylarının, özellikle de farklı lise türlerinden olanların farklı geçmişleri incelenerek, özel stratejiler ve destek programları oluşturulabilir. Bu programlar, çeşitli eğitim geçmişlerine sahip adayların benzersiz ihtiyaçlarını ve deneyimlerini ele alacak ve böylece girişimciliği öğretmeye hazırlıklarını geliştirecektir. Böyle bir yaklaşım, öğretmen eğitiminin daha kapsayıcı ve etkili olmasını sağlar ve adayların önceki eğitim deneyimlerinden getirdikleri çeşitli maruz kalma ve anlayış düzeylerini barındırır.

Sonuç olarak, öğretmenlerin mezun oldukları lise türü ile girişimciliğe yönelik tutumları arasında farklılaşma olmamasının nedeni, eğitim politikaları, girişimcilik eğitimini teşvik eden ve lise türünden bağımsız olarak tüm öğrencilerin bu becerileri geliştirmesine yardımcı olacak şekilde tasarlanmış olmasıdır. Konuya ilişkin olarak literatüre bakıldığında Göktaş ve Kazaferoğlu (2018) yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin okudukları fakülteye göre girişimcilik eğilimlerinin farklılaşıp farklılaşmadığına bakılmış ve herhangi bir farklılaşma tespit edilmemiştir. Aydın ve Öner (2016) yapmış oldukları çalışmada Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının girişimcilik düzeyleri, mezun olunan lise türüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır. Literatürdeki bu çalışmaların, araştırmanın bulgularını destekleyen nitelikte olduğu ifade edilebilir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarının üniversite öğrencileri girişimcilik ölçeği puanlarının not ortalamasına göre anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır. Not ortalamasının girişimcilik tutumunu neden etkilemediğini açıklayabilecek birkaç faktör vardır. İlk olarak Girişimcilik becerileri genellikle yaratıcı düşünme, risk alma ve liderlik gibi nitelikleri içerir. Bu nitelikler akademik başarıyla doğrudan ilişkili olmayabilir. Sonuç olarak, yüksek not ortalamasına sahip olmanın girişimcilik tutumları üzerinde doğrudan bir etkisi olmayabilir. Girişimcilik motivasyonu tipik olarak kişisel ilgi, hırs ve fırsatları değerlendirme becerisi gibi faktörler tarafından yönlendirilir. Akademik başarı, bu tür motivasyonları mutlaka artırmayabilir veya engellemeyebilir. Ayrıca insanların girişimcilik tutumları kişisel geçmişleri, deneyimleri, çevresel destekleri ve kültürel etkilerle şekillenebilir. Bu faktörler, not

ortalamasından bağımsız olarak girişimcilik tutumlarını etkileyebilir. Ek olarak not ortalaması bireyin akademik performansını yansıtır, ancak girişimcilik becerileri genellikle akademik başarıların ötesinde yetenekler ve tutumlar içerir. Girişimcilik tipik olarak akademik başarının tek başına sağlayabileceğinden daha geniş bir yetenek yelpazesi gerektirir. Girişimcilik eğitimi ve deneyimi, bireylerin girişimcilik tutumlarını etkileyen kilit faktörlerdir. Yüksek not ortalaması, girişimcilik konusunda daha fazla bilgi veya deneyime sahip olduğunu göstermez.

Konuya ilişkin olarak literatüre bakıldığında Çelik ve Karababa (2018) yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin girişimcilik niyetinin genel başarı ortalamasına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği test edilmiş, girişimcilik niyetinin genel başarı ortalamalarına göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Literatürdeki bu çalışmanın araştırmanın bulgularını destekler nitelikte olduğu söylenebilir. Özdemir (2015) tarafından yapılan çalışmada, not ortalaması yüksek olan grubun, düşük not ortalamasına sahip gruba göre daha fazla bağımsız olma eğiliminde olduğu görülmüştür. Literatürdeki bu çalışmanın ise araştırmanın bulgularını desteklemediği söylenebilir.

Sınıf öğretmeni adaylarının, üniversite öğrencileri girişimcilik ölçeği toplam puanının öğrenim gördükleri üniversiteye göre anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır. Farklı üniversitelerdeki öğretmen adaylarının girişimcilik ölçeği puanlarının anlamlı bir farklılık göstermemesi, üniversiteler tarafından sunulan girişimcilik eğitimlerinin benzer özelliklere sahip olmasından kaynaklanıyor olabilir. Bu eğitimlerin içerik ve kapsam açısından benzer olması, öğrencilerin girişimcilik becerilerini geliştirme fırsatlarını eşit düzeyde sunması anlamına gelebilir. Ayrıca, öğrencilerin girişimcilik fırsatlarına erişimlerinin sınırlı olması veya bu fırsatların her üniversitede benzer şekilde sunulması, puanlarda önemli bir fark yaratmayabilir. Bunun yanında, öğrenciler arasında girişimcilik becerileri ve motivasyon düzeyleri de birbirine yakın olabilir. Bu faktörlerin bir araya gelmesi, üniversiteler arasında puanlarda belirgin bir farklılık oluşmamasına yol açabilir.

Konuyla ilgili literatüre bakıldığında Taşdoğan ve arkadaşlarının (2023) çalışmasına göre bazı fakülte ve yüksekokullar incelendiğinde, özellikle sanat ve tasarım fakültelerinin girişimcilik kişiliği ve girişimcilik eğilimi ortalamalarının diğer bölümlerden belirgin şekilde yüksek olduğu görülmüştür. Pan ve Akay (2015) yaptıkları çalışmada ise öğretmen adaylarının girişimcilik puanlarının, öğrenim gördükleri bölüme göre farklılık gösterdiğini saptamışlardır. Literatürdeki bu çalışmaların araştırmanın bulgularını desteklemediği söylenebilir. Bir

üniversitenin girişimciliğe yönelik tutumunu etkileyen en önemli faktörlerden biri sunduğu eğitim ve destek programlarıdır. Üniversiteler girişimcilik kursları, atölye çalışmaları ve projeler aracılığıyla öğrencilerin girişimcilik bilgi ve becerilerini geliştirebilir. Ayrıca, girişimcilik danışmanlığı ve kariyer destek hizmetleri, öğrencilerin girişimcilik fırsatlarını keşfetmelerine ve değerlendirmelerine yardımcı olabilir. Üniversiteler tarafından sağlanan stajlar ve uygulama deneyimleri, öğrencilerin gerçek dünya deneyimi kazanmalarını ve girişimcilik konusundaki bilgilerini ilerletmelerini sağlayabilir. Profesyonel ağlar, rol modelleri ve üniversite tarafından teşvik edilen girişimcilik kültürü, öğrencilerin girişimciliğe olan ilgisini ve motivasyonunu artırabilir. Tüm bu faktörler, öğrencilerin girişimciliğe yönelik tutumlarının olumlu yönde şekillenmesine katkıda bulunabilir.

Sınıf öğretmeni adaylarının, üniversite öğrencileri girişimcilik ölçeği puanlarının girişimcilikle ilgili ders alma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır. Çalışmamıza benzer olarak Akçakanat ve arkadaşları (2014) yaptıkları araştırmada, öğrencilerin “girişimcilik dersi alma” değişkenine göre incelendiğinde, öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinde anlamlı bir farklılık bulunmadığını tespit etmişlerdir. Aydın ve Kasap (2019) yaptıkları çalışmada ise, öğrencilerin aldıkları girişimcilik eğitiminin, girişimcilik potansiyelini geliştirmede genellikle önemli bir faktör olduğunu belirlemişlerdir. Girişimcilik ile ilgili derslerin sınıf öğretmeni adaylarının girişimcilik tutumları üzerinde çeşitli etkileri olabilir. İlk olarak girişimcilik dersleri öğretmen adaylarına girişimcilik kavramı, iş kurma süreci ve girişimcilik özellikleri hakkında bilgi sağlar. Bu bilgi birikimi, girişimciliğe yönelik tutumlarını olumlu yönde etkileyebilir. Girişimcilik dersleri öğretmen adaylarına risk alma, yenilikçilik ve yaratıcı düşünme gibi becerileri öğretir. Bu tür dersler, adayların bu becerilere yönelik daha olumlu bir tutum geliştirmelerine yardımcı olabilir. Girişimcilik dersleri, öğrencilerin problem çözme yeteneklerini geliştirmek için çeşitli stratejiler sunar. Bu tür dersler, problem çözme becerilerini geliştirerek öğretmen adaylarının girişimci tutumlarını güçlendirebilir. Girişimcilik derslerinin etkisi dersin içeriğine, öğretim yöntemlerine ve adayların kişisel özelliklerine bağlı olarak değişebilir. Ancak, genel olarak, bu dersler öğretmen adaylarının girişimcilik tutumlarını olumlu yönde etkileyebilir ve girişimcilik becerilerinin gelişmesine yardımcı olabilir.

5.5. Sınıf Öğretmeni Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algıları ile Girişimciliğe Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkiye Ait Tartışma ve Sonuç

Araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik toplam puanı ile girişimcilik ölçeği toplam puanları arasındaki ilişkinin oldukça güçlü olduğu görülmektedir. 21. yüzyıl becerileri özyeterlik ölçeği toplam puanı ile alt boyutları (öğrenme ve yenilenme becerileri, yaşam ve kariyer becerileri, bilgi, medya ve teknoloji becerileri) arasında yüksek düzeyde pozitif anlamlı korelasyon bulunmuştur. Üniversite öğrencileri girişimcilik ölçeği puanı ile 21. yüzyıl becerileri özyeterlik ölçeği alt boyutları (öğrenme ve yenilenme becerileri, yaşam ve kariyer becerileri, bilgi, medya ve teknoloji becerileri) arasında orta ve yüksek düzeyde pozitif anlamlı korelasyon bulunmuştur.

Sınıf öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algıları ile girişimciliğe yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişkinin olmasının birkaç temel nedeni vardır. Girişimcilik 21. yüzyıl becerilerinden yaşam boyu öğrenme becerisinin alt becerileri içerisinde bulunan anahtar becerilerden birisidir. Özyeterlilik, sadece girişimcilik niyetlerini etkilemekle kalmaz, aynı zamanda girişimcilik başarısı açısından kritik olan tutumları da şekillendirir. Dolayısıyla, 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algıları ile girişimciliğe yönelik tutum arasındaki bu anlamlı ilişki, öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının başarılı bir sınıf ortamı oluşturmalarına yardımcı olur. Bu nedenlerle, sınıf öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algıları ile girişimciliğe yönelik tutumları arasında sıkı bir ilişkinin olmasının gerekçeleri açıkça görülebilir.

Konu ile ilgili literatürde, bu iki değişken arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalara göz atıldığında, Çolakoğlu ve Çolakoğlu (2016) yapmış oldukları araştırmada girişimcilik potansiyeli ile özyeterlik arasında pozitif bir ilişki olduğunu belirtmişlerdir. Kaya (2020) yapmış olduğu çalışmada 21. yüzyıl becerileri ile girişimcilik becerileri arasında pozitif yönlü çok güçlü bir ilişki olduğu, girişimciliğin 21. yüzyıl becerilerinin anlamlı bir yordayıcısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmaların literatürdeki bulgulara uyum sağladığı ve araştırmanın sonuçlarını desteklediği söylenebilir.

5.6. Öneriler

Araştırma bulguları ışığında aşağıdaki önerilerde bulunulabilir;

- Üniversiteler arasında bilgi, medya ve teknoloji becerileri ile 21. yüzyıl puanları arasında fark çıkması sebebiyle tüm üniversitelerin bu noktada altyapı ve olanaklarının iyi hale getirilmesi gerekebilir.

- Bu çalışma sınıf öğretmenleri adayları ile gerçekleştirilmiştir. Gelecekteki araştırmalar, diğer çeşitli disiplinlerden öğretmen adaylarını içerebilir ve bu da farklı alanlardaki sonuçların karşılaştırılmasına olanak tanıyabilir.
- Bu çalışmada kız ve erkek öğrencilerin dağılımı dengeli değildir. Gelecekteki çalışmalar, sayısal dengeyi sağlayan gruplarla yürütülebilir.
- Araştırmanın, nitel araştırma yaklaşımları başta olmak üzere farklı veri toplama araç ve yöntemleri kullanılarak yeniden yapılandırılması ve öğretmenlerin bakış açılarının da bu sürece dahil edilmesi önerilmektedir.
- Öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri öz yeterliklerini artırmak için lisans eğitimi sırasında uygulanabilecek strateji ve önlemlerin belirlenmesine yönelik araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

Aidis, R. (2003). Entrepreneurship and economic transition.

Akarsu, O., & Döven, M. S. (2022). Girişimcilik yönelimini etkileyen faktörler: Teknoparklarda bir araştırma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(1), 143-164.

Akçakanat, T., Mücevher, M. H., & Çarıkçı, İ. H. (2014). Sözel, sayısal ve eşit ağırlık bölümlerinde okuyan üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi: SDÜ örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(2), 137-153.

Akcaay, A. O., Semercioglu, M. S., & Güllü, H. (2022, April). The Relationship between Pre-Service Primary School Teachers' Perception of 21st-Century Skills, Mathematical Literacy Self-Efficiency, and Financial Literacy Attitudes and Behaviors. In *Elementary School Forum (Mimbar Sekolah Dasar)* (Vol. 9, No. 1, pp. 81-97). Indonesia University of Education. Jl. Mayor Abdurachman No. 211, Sumedang, Jawa Barat, 45322, Indonesia. Web site: <https://ejournal.upi.edu/index.php/mimbar/index>.

Akıncı, A. Y. (2022). Anadolu Lisesi Öğrencilerinin Yirmi Birinci Yüzyıl Becerileri ve Kariyer Kaygısı. *Sciences Joshas Journal*, 8, 57.

Akkuş, Y. (2023). Entrepreneurship Models and Partnership Structures in the Classical Age of the Ottoman Empire. In *History of Accounting, Management, Business and Economics, Volume I* (pp. 195-205). Singapore: Springer Nature Singapore.

Alpdoğan, H., & Yıldırım, B. (2023). İktisadi düşünceler çerçevesinde geleneksel girişimcilik ve yeni nesil girişimcilik üzerine bir değerlendirme. *Journal of Business and Trade*, 4(2), 248-260.

Anagün, Ş., Atalay, N., Kilic, Z., & Yasar, S. (2016). The development of a 21st century skills and competences scale directed at teaching candidates: Validity and reliability study. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi-Pamukkale University Journal Of Education*, (40).

Arias-Pastor, M., Van Vaerenbergh, S., González-Bernal, J. J., & González-Santos, J. (2024). Analysis of teacher self-efficacy and its impact on sustainable well-being at work. *Behavioral Sciences, 14*(7), 563-563.

Armstrong, P., & Tomes, A. (2000). Entrepreneurship in science: Case studies from liquid crystal application. *Prometheus, 18*(2), 133-147.

Arogundade, B. B. (2011). Entrepreneurship education: An imperative for sustainable development in Nigeria. *Journal of Emerging Trends in Educational Research and Policy Studies, 2*(1), 26-29.

Arslan, Ö. (2022). *Okul öncesi öğretmen adaylarının 21. yüzyıl beceri öz yeterlikleri ile öğrenme kavramı ve küçük çocukları yaşama hazırlamak hakkındaki görüşleri* [Yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü].

Atalay, N., & Anagün, Ş. S. (2017). Sınıf öğretmeni adaylarının girişimcilik becerisine ilişkin yeterlik algıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1*(41), 298-313.

Aydın, E., & Öner, G. (2016). Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının girişimcilik düzeylerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 17*(3), 497-515.

Aydın, E., & Tan, F. Z. (2020). Türkiye ve Avrupa'da girişimcilik eğilimi, karşılaştırmalı analiz. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 3*(1), 35-46.

Aydın, Z. B., & Kasap, G. C. (2019). Demografik özelliklerin ve girişimcilik eğitiminin girişimcilik eğilimi üzerine etkisi: UÜ Teknik Bilimler Yüksekokulu örneği. *Paradoks Ekonomi Sosyoloji ve Politika Dergisi, 15*(1), 97-118.

Azyyati, Z., & Norshidah, N. (2020). Attitude and self-efficacy and its relationships with entrepreneurial intention among undergraduate students. *The International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences, 10*(14), 134-147.

Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. W H Freeman/Times Books/Henry Holt & Co.

Berkant, H. G., & Varki, E. (2022). Öğretmen adaylarının çok boyutlu 21. yüzyıl becerileri ile yaratıcı düşünme eğilimlerinin incelenmesi. *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 8(58), 1661-1680.

Boyacı, Ş. D. B., & Özer, M. G. (2019). Öğrenmenin geleceği: 21. yüzyıl becerileri perspektifiyle Türkçe dersi öğretim programları. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 9(2), 708-738.

Bozkurt, Ö. Ç., Kalkan, A., Koyuncu, O., & Alparslan, A. M. (2012). Türkiye’de girişimciliğin gelişimi: Girişimciler üzerinde nitel bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (15), 229-247.

Brigita, W. D. K., Laos, C., & Ena, O. T. (2023). Students' perceptions of teacher self-efficacy and its influence on their motivation. *International Journal of Educational Excellence*, 10(2), 428-442.

Buldur, A., & Sarı, N. (2023). Öğretmen adaylarının 21. yy yeterlik algıları ile STEM eğitimi tutumları arasındaki kanonik ilişki. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 58, 486.

Büyükyılmaz, O., Karakaya, A., & Yıldırım, C. (2015). Girişimcilik Eğitimi Alan Bireylerin Demografik Özellikleri Açısından Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki Farklar. *Journal of Entrepreneurship & Development/Girisimcilik ve Kalkinma Dergisi*, 10(2).

Candan, H. (2011). Osmanlı’dan günümüze Türk topraklarında girişimcilik serüvenine dair bir değerlendirme. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(2), 157-174.

Cevher, E. (2016). Yenilikçi girişimciliğin geliştirilmesinde girişimcilik eğitiminin önemi: Meslek yüksekokulu öğrencileri üzerine bir araştırma. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 17(37 Girişimcilik Özel Sayısı), 1-17.

Çelik, M., & Karababa, A. G. (2018). Girişimcilik niyetlerinin demografik faktörlere göre incelenmesi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 13(1), 57-67.

Çolakoğlu, H., & Çolakoğlu, T. (2016). Üniversitelerdeki girişimcilik eğitimi ile öz yeterlilik algısı ve girişimcilik potansiyeli ilişkisi üzerine bir saha araştırması. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 17(37 Girişimcilik Özel Sayısı), 70-84.

Çöğürçü, İ. (2016). İktisadi doktrinlerde geçmişten günümüze girişimciliğin önemi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (35), 65-80.

Dace, L., & Pāvels, J. (2024). Teacher's pedagogical self-efficacy for ensuring the quality of education. *Education. Innovation. Diversity*, 1(8), 79-85.

Darling-Hammond, L., Hyler, M. E., & Gardner, M. (2020). *Preparing teachers for deeper learning*. Learning Policy Institute.

Demirel, E. T., & Tikici, M. (2004). Kültürün girişimciliğe etkileri. Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi, 2(3), 49-58.

Deveci, İ., & Çepni, S. (2015). Öğretmen adaylarına yönelik girişimcilik ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *International Journal of Human Sciences*, 12(2), 92-112.

Diamante, M. D., & Calla, A. B. (2024). 21st century pedagogical skills and academic motivation of teachers in English subject. *EPRA International Journal of Environmental, Economics, Commerce and Educational Management*.

Döm, S. (2008). *Girişimcilik ve küçük işletme yöneticiliği* (Vol. 2). Detay Yayıncılık.

Duman, H., & Künü, S. (2020). Girişimcilik ekosistemlerini meydana getiren faktörlere ait kavramsal çerçevenin bibliyometrik analiz ile tespiti. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 38(1), 33-57.

Ekici, E., & Turan, M. (2017). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimi: planlanmış davranışlar teorisi ve girişimcilik eğitiminin rolü. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26(1), 201-215.

Erdoğan, D., & Eker, C. (2020). Türkçe öğretmen adaylarının 21. yy becerileri ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(1), 118-148.

Erten, P. (2020). Öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri yeterlilik algıları ve bu becerilerin kazandırılmasına yönelik görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(227), 33-64.

European Commission. (2012). *Effects and impact of entrepreneurship programmes in higher education*. Entrepreneurship Unit, Directorate-General for Enterprise and Industry B-1049 Brussels.

Evcı, G., & Alper, E. N. (2022). Girişimcilik dersinin işletme öğrencilerinin girişimcilik niyetine etkisi: Yalova Üniversitesi örneği. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(1), 159-173.

Fidan, H., Yılmaz, K., & Bilgili, A. (2019). Girişimcilik eğitimi ve öğretmenlerin rolü: Teorik bir inceleme. *Journal of Education and Practice*, 10(12), 91-98.

Fidan, Y., Yıldırım, C., & Ercan, S. (2019). Yabancı uyruklu ve Türkiyeli öğrencilerin girişimcilik eğilimleri. *Business & Management Studies: An International Journal*, 7(1), 190-202.

Gabrielsson, J., Landström, H., Politis, D., & Sørheim, R. (2023). Historical evolution of entrepreneurial education as a scholarly field. *The Age of Entrepreneurship Education Research: Evolution and Future*, 23, 9-32.

Ghafar, A. (2020). Convergence between 21st century skills and entrepreneurship education in higher education institutes. *International Journal of Higher Education*, 9(1), 218-229.

Gökbulut, B. (2020). Öğretmen adaylarının eğitim inançları ile 21. yüzyıl becerileri arasındaki ilişki. *Turkish Studies*, 15(1), 127-141.

Göksel, A., & Ulucan, S. (2019). Girişimcilik eğilimini etkileyen faktörlere ilişkin çok boyutlu bir analiz: Orta öğretimde bir araştırma. *Savunma Bilimleri Dergisi*, 18(1), 99-133.

Göktaş, P., & Kazaferoğlu, E. (2018). Kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimi arasındaki ilişki: Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Journal of Mehmet Akif Ersoy University Economics and Administrative Sciences Faculty*, 5(1), 39-63.

Göktaş, P., & Parmaksız, S. (2019). Bir uygulamalı girişimcilik eğitimi örneği olarak; ağ ve teknoloji odaklı uygulamalı girişimcilik projesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 10(24), 275-289.

Gömlüksiz, M. N., Sinan, A. T., & Doğan, F. D. (2019). Türkçe, Türk dili ve edebiyatı ile çağdaş Türk lehçeleri öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri yeterlik algıları. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 7(19), 163-185.

Güler, Y., & Tuncel, F. (2022). Beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri öz-yeterlik algıları. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 20(1), 70-81.

Gümüsoğlu, Ş., & Karaöz, B. (2014). Tarihsel süreçte girişimcilik: Muğla örneği. *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 97-118.

Gürültü, E., Aslan, M., & Alcı, B. (2020). Ortaöğretim öğretmenlerinin 21. yüzyıl becerileri kullanım yeterlikleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(4), 780-798.

Güven, B., & Kaygın, E. (2015). *Girişimcilik: temel kavramlar, girişimcilik türleri, girişimcilikte güncel konular*. Siyahinci Akademi.

Hannula, H., Ruskovaara, E., Seikkula-Leino, J., & Tiikkala, A. (2012). Evaluating Finnish teacher educators as entrepreneurship educators. In *8th International Conference on Evaluation for Practice, Improvement by Evaluation: A Conference for Experts of Education, Human Services and Policy* (pp. 18-20). University of Tampere, Pori, Finland.

İbicioğlu, H., Özdaşlı, K., & Alparslan, A. G. A. M. (2009). Girişimci özellikler ve girişimcilik türü tercihi üzerinde ebeveyn etkisi: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi araştırması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 12(1-2), 521-538.

İlhan, S. (2003). Sosyo-ekonomik bir fenomen olarak girişimciliğin oluşumunu etkileyen başlıca faktörler. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (11), 61-79.

İnaltekin, T., Samancı, B., & Bilgin, A. K. (2019). Fen bilimleri öğretmen adaylarının girişimcilik becerisine yönelik mesleki bilgilerinin tespit edilmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 14(20), 1025-1054.

İşcan, Ö. F., & Kaygın, E. (2011). Potansiyel girişimciler olarak üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 275-286.

Jun, Y. (2010). The impact of entrepreneurial personality traits on perception of new venture opportunity. *New England Journal of Entrepreneurship*, 13(2), 21-35.

Kalkan, A. (2011). Kişisel tutum, öznel norm ve algılanan davranış kontrolünün girişimcilik niyeti üzerindeki etkisi: Üniversite öğrencileri üzerine bir uygulama. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (14), 189-206.

Karatepe, R. (2021). Öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri öz yeterlik algılarının incelenmesi. *International Innovative Education Researcher (IEdRes)*, 1(2).

Kay, R. H. (2010). 21st century skills: Rethinking how students learn. *Education Canada*, 50(2), 15-19.

Kaya, A. (2020). Sınıf öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri kapsamında girişimcilik becerilerinin incelenmesi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale.

Kaygusuz, N. A., & Genç, K. Y. (2022). Girişimcilik eğitiminin girişimcilik süreci üzerindeki etkisi: Türkiye'deki lisansüstü tezler üzerine bir inceleme. *Asya Studies*, 6(20), 219-242.

Kerr, S. P., Kerr, W. R., & Xu, T. (2018). Personality traits of entrepreneurs: A review of recent literature. *Foundations and Trends® in Entrepreneurship*, 14(3), 279-356.

Kıyasoğlu, E., & Ay, Ş. Ç. (2018). Sınıf öğretmenlerinin 21. yüzyıl öğrenen ve öğretme becerilerinin incelenmesi. *e-Kafkas Journal of Educational Research*, 7(3), 240-261.

Kienzler, M., Jantos, A., & Langesee, L. M. (2023). 21st Century Skills in Higher Education-An Empirical Analysis of Current Challenges And Potentials At A University of Excellence. In *INTED2023 Proceedings* (pp. 1542-1553). IATED.

Koca Ballı, A. İ., & Üstün, F. (2019). Girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik niyeti üzerine etkisi: Uygulamalı girişimcilik eğitimine katılanlar üzerine bir çalışma.

Kružić, D., & Pavić, I. (2010). Students' entrepreneurial characteristics: Empirical evidence from Croatia. *The Business Review*, 14(2), 216-221.

Kumar, R., Raj, N., & Mehta, A. (2023). Impact of digital technology on entrepreneurship. *intelligence*, 3(8).

Kumcu, E. H., & Çetinel, M. (2022). The relationship between five-factor personality traits and social entrepreneurship tendency: The case of university students. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 18(2), 572-594.

Lăcătuș, M. L., & Stăiculescu, C. (2016). Entrepreneurship in education. In *International conference knowledge-based organization* (Vol. 22, No. 2, pp. 438-443).

Landstrom, H. (2007). *Pioneers in entrepreneurship and small business research* (Vol. 8). Springer Science & Business Media.

Langer-Buchwald, J., & Langer, Z. (2023). Exploring alternative pedagogical spaces to support 21st century skills development. *END Proceedings*.

Mansour, I. H. F. (2018). Gender differences in entrepreneurial attitude & intentions among university students. In *International Conference on Advances in Business and Law (ICABL)* (Vol. 2, No. 1, pp. 193-200).

Martinez, C. (2022). Developing 21st century teaching skills: A case study of teaching and learning through project-based curriculum. *Cogent Education*, 9(1), 2024936.

Marwa, M., Nurfaizal, N., Mualiardi, M., Awal, R., & Irawan, H. (2024). Enhancing 21st Century Skills in the EFL Classroom: Exploring Teachers' Implementation of Group Activities and Assignments. *AL-ISHLAH: Jurnal Pendidikan*, 16(2), 1740-1756.

Masood, N., & Hina, Q. A. (2024). Communication skills among prospective teachers: A need analysis for 21st century university teachers in Islamabad, Pakistan. *Journal of Humanities, Social and Management Sciences (JHSMS)*, 5(1), 109-121.

Mathew, P. M. (2024). The Role of Educators: Facilitating Learning in the 21st Century Classroom. In *Transforming Education for Personalized Learning* (pp. 176-189). IGI Global.

Miço, H., & Cungu, J. (2023). Entrepreneurship education, a challenging learning process towards entrepreneurial competence in education. *Administrative Sciences*, 13(1), 22.

Ocak, G., & Su, A. (2016). An evaluation of entrepreneurship levels of prospective teachers. *Asian Journal of Instruction*, 4(1), 1-8.

OECD. (2018). *The future of education and skills: Education 2030*. OECD Publishing.

Ogunleye, B. O. (2019). Science teachers' knowledge, attitudes and skills as determinants of classroom practices in entrepreneurship education in senior secondary schools in Lagos, Nigeria. *Annual Journal of Technical University of Varna, Bulgaria*, 3(2), 10-20.

Oosterbeek, H., Praag, V. M., & Ijsselstein, A. (2010). The impact of entrepreneurship education on entrepreneurship skills and motivation. *European Economic Review*, 54(3), 442-454.

Özdemir, L. (2015). Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin sosyo-demografik özellikler açısından değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20(1), 41-65.

Özden, D. Ö., Tayşi, E. K., Şahin, H. K., Kaya, S. D., & Bayram, F. Ö. (2018). Öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerine yönelik yeterlik algıları: Kütahya örneği. *Turkish Studies*, 13, 27.

Pan, V., & Akay, C. (2015). Eğitim fakültesi öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Education Sciences*, 10(2), 125-138.

Pavlova, I. A., & Chernobuk, V. (2016). Entrepreneurial universities and entrepreneurship in education. In *SHS Web of Conferences. Vol. 28: Research Paradigms Transformation in Social Sciences (RPTSS 2015)*.—*Les Ulis, 2016*. (Vol. 282015, p. 1077). EDP Sciences.

Qian, M., & Clark, K. R. (2016). Game-based learning and 21st century skills: A review of recent research. *Computers in Human Behavior*, 63, 50-58.

Ranta, M., Kruskopf, M., Kortessalmi, M., Kalmi, P., & Lonka, K. (2022). Entrepreneurship as a neglected pitfall in future Finnish teachers' readiness to teach 21st century competencies and financial literacy: Expectancies, values, and capability. *Education Sciences*, 12(7), 463.

Raposo, M., & Do Paço, A. (2011). Entrepreneurship and education—Links between education and entrepreneurial activity. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 7, 143-144.

Rasmussen, E. A., & Sørheim, R. (2006). Action-based entrepreneurship education. *Technovation*, 26(2), 185-194.

Sari, U., & Balkas-Yasar, E. (2024). The relationship between science teachers' self-efficacy perceptions towards 21st-century skills and their STEM attitudes. *Journal of Education in Science, Environment and Health*, 140-154.

Seçgin, S. (2020). Öğretmenlerin girişimcilik eğitimindeki yeterliliklerinin artırılması ve girişimcilik eğilimleri. *International Journal of Educational Studies*, 6(2), 45-50.

Seçgin, Y. (2020). Girişimcilik eğitiminin girişimcilik eğilimi üzerine etkisi: Üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. *Business & Management Studies: An International Journal*, 8(1), 803-827.

Seker, B. S. (2023). An Analysis of 21st-Century Skills Knowledge and Experiences of Primary School Teachers. *International Journal of Contemporary Educational Research*, 10(3), 668-686.

Setiawan, J. L., Kasim, A., & Ardyan, E. (2022). Understanding the consumers of entrepreneurial education: Self-efficacy and entrepreneurial attitude orientation among youths. *Sustainability*, 14(8), 4790.

Skyba, Y. (2023). Skills of the 21st Century: Adaptation of Educational Programs of the National Higher Education Institutions. *Problems of Education*, (2 (99)), 72-88.

Tağraf, H., & Halis, M. (2008). Üniversitelerdeki girişimcilik eğitiminin "girişimsel öz yeterlilik" algısı üzerine etkisi: Bir araştırma. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*.

Taşdoğan, C., Şekeroğlu, S., & Zengin, B. (2023). Üniversite öğrencilerinin girişimci kişilik ve eğilimini etkileyen " girişimcilik eğitimi" yeterli mi?. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(2), 322-342.

Tekerek, B., Karakaya, F., & Tekerek, M. (2018). An investigation on undergraduate programs of teacher training regarding 21st century skills: example of elementary mathematics and science. In *Education Conference* (pp. 27-28).

Teyssier-Roberge, G., Gagnon, J., Tremblay, S., & Hodgetts, H. (2024). A Quantitative Analysis of 21st Century Skills. *Authorea Preprints*.

Topkaya, Ö. (2013). Tarihsel süreçte girişimcilik teorisi: Girişimciliğin ekonomik büyüme ve istihdam boyutu.

Trilling, B., & Fadel, C. (2009). *21st century skills: Learning for life in our times*. John Wiley & Sons.

Tunagür, M., & Aydın, E. (2021). Türkçe öğretmenlerinin 21. yüzyıl becerilerini kullanım yeterlikleri. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 10(4), 1562-1580.

Tutar, H., & Karademir, Ö. (2024). A retrospective study on public entrepreneurship in the founding years of the Republic. *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(28), 819-841.

Tuzcuoğlu, N., Dörterler, S. Ö., & Aslan, N. (2024). Examination of 21st Century Learning Skills and Perceived Empathetic and Social Self Efficacy Skills of Preservice Teachers. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (60), 952-974.

Uygun, R. (2022). Girişimcilik araştırmalarının çıkmaz sokağı kişilik özellikleri yaklaşımı üzerine bir değerlendirme ve davranış eksenli modellerin girişimcilik literatürüne katkıları. *Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(1), 497-518.

Varghese, J., & Mustafa, M. N. M. A. (2021). Why the optimism misses? An analysis on the gaps and lags of teachers' perceptions of 21st century skills. *Shanlax International Journal of Education*, 10(1), 68-75.

Vikulina, V. V. (2022). Entrepreneurial theories: a historical aspect. *Экономика и предпринимательство*, (7 (144)), 764.

Voogt, J., & Roblin, N. (2012). 21st century skills: Discussion paper. *A literature review of the concept of 21st century skills*. International Academy of Education.

Wazni, M. K., & Muliadi, A. (2023). Correlation of Self Efficacy with Entrepreneurial Attitudes of Science Teacher Candidates. *Prisma Sains: Jurnal Pengkajian Ilmu dan Pembelajaran Matematika dan IPA IKIP Mataram*, 11(3), 899-907.

Wong, P. K., Ho, Y. P., & Low, P. C. (2013). Do university entrepreneurship programs influence students' entrepreneurial behavior? An empirical analysis of university students in Singapore. In *Innovative Pathways for University Entrepreneurship in the 21st Century. Advances in the Study of Entrepreneurship, Innovation and Economic Growth* (Vol. 24, pp. 65-87). Emerald Group Publishing Limited.

Yalçın, S. (2018). 21. yüzyıl becerileri ve bu becerilerin ölçülmesinde kullanılan araçlar ve yaklaşımlar. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 51(1), 183-201.

Yelkikalan, N., Akatay, A., Yıldırım, H. M., Karadeniz, Y., Köse, C., Koncağül, Ö., & Özer, E. (2010). Dünya ve Türkiye üniversitelerinde girişimcilik eğitimi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2010(2), 51-59.

Yıldız, S. G. (2020). Lise öğrencilerinin 21. yüzyıl becerilerinin bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(51), 884-897.

Yılmaz, E., & Sünbül, A. M. (2009). Üniversite öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeğinin geliştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (21), 195-203.

Yılmaz, A. S. (2014). Bir sosyal değişim ajanı olarak girişimcilik eğitimi. *Journal of World of Turks/Zeitschrift für die Welt der Türken*, 6(1).

Young, J. S. (2012). Linking learning: Connecting traditional and media literacies in 21st century learning. *Journal of Media Literacy Education*, 4(1), 70-81.

Yurt, E. (2023). 21st-century skills as predictors of pre-service teachers' professional qualifications: A cross-sectional study. *International Journal of Education in Mathematics, Science and Technology*, 11(5), 1328-1345.

Yüksel, H., Cevher, E., & Yüksel, M. (2015). Öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimleri üzerine bir araştırma. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(1), 143-156.

Zain, Z. M., Akram, A. M., & Ghani, E. K. (2010). Entrepreneurial intention among Malaysian business students. *Canadian Social Science*, 6(3), 34-44.

EKLER

EK-1. 21. YÜZYIL BECERİLERİ ÖZYETERLİK ALGISI ÖLÇEĞİ

21. YÜZYIL BECERİLERİ ÖZYETERLİK ALGISI ÖLÇEĞİ

21. YÜZYIL BECERİLERİ ÖZYETERLİK ALGISI ÖLÇEĞİ		Her zaman	Sık sık	Bazen	Nadiren	Hiçbir zaman
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri						
1	Karşılaştığım sorunların çözümüne yönelik özgün fikirler geliştiririm.	5	4	3	2	1
2	Yaşamımda özgün fikirler oluşturmak için farklı düşünme tekniklerini (beyin fırtınası, altı şapkalı düşünme) kullanırım.	5	4	3	2	1
3	Bir problemi sonuca ulaştırmak için farklı çözüm yolları denerim.	5	4	3	2	1
4	Bütün- parça arasında alışılmışın dışında ilişkiler kurarım.	5	4	3	2	1
5	Problemlerin çözümü için hayal gücümü kullanırım.	5	4	3	2	1
6	Yeni fikirleri analiz ederek değerlendiririm.	5	4	3	2	1
7	Bir konuya ilişkin düşüncelerin farklı boyutlarını anlamaya çalışırım.	5	4	3	2	1
8	Problemi çözerken farklı bakış açılarını belirlemek için sorular sorarım.	5	4	3	2	1
9	Problemlere çözüm üretmek için sabırlı bir biçimde çalışırım.	5	4	3	2	1
10	Bir iddiayı sorgulayarak görüşün dayandığı temel dayanakları araştırırım.	5	4	3	2	1
11	Karşılaştığım problemleri çözmek için akıl yürütme yollarını kullanırım	5	4	3	2	1
12	Problemlerin çözümünde bütün-parça arasındaki ilişkileri analiz ederim.	5	4	3	2	1
13	Farklı bakış açıları değerlendiririm.	5	4	3	2	1
14	Bilgi ve argümanlar arasında ilişkiler kurarak sentezlerim.	5	4	3	2	1
15	Sonuçlara bilgileri analiz ederek ulaşırm.	5	4	3	2	1
16	Edindiğim bilgiyi farklı yollarla (yazılı, sözlü gibi) diğerleriyle paylaşırm.	5	4	3	2	1
Yaşam ve Kariyer Becerileri						
17	Zamanı etkili kullanırım.	5	4	3	2	1
18	Yeteneklerimi geliştirmek için girişimde bulunurum.	5	4	3	2	1
19	Diğerlerinin bir konu üzerindeki düşüncelerini dinlerim.	5	4	3	2	1
20	Etkili iletişim becerilerine sahibim.	5	4	3	2	1
21	Grup çalışmalarında etkin bir biçimde çalışabilme becerisine sahibim.	5	4	3	2	1
22	Grup üyeleriyle uyumlu bir biçimde çalışırım.	5	4	3	2	1
23	Grup çalışmalarında sorumluluk üstlenirim.	5	4	3	2	1
24	Grup çalışmalarında bireysel katkılara değer veririm.	5	4	3	2	1
25	Başkalarının önerilerine dayalı olarak fikirlerimi değiştirme konusunda esneğimdir.	5	4	3	2	1
26	Yaşamımdaki farklı rollerle (arkadaş, vatandaş, ekonomik, güç, atle üyesi) uyum sağlarım.	5	4	3	2	1
27	Yeni durumlara uyum sağlamada rahat değişimdir.	5	4	3	2	1

28	Eleştirilere açıgımdır.	5	4	3	2	1
29	Sorunlara çözüm üretmek için farklı bakış açıları önemserim.	5	4	3	2	1
30	Öğrenmenin yaşam boyu devam eden bir süreç olduğunu bilirim.	5	4	3	2	1
31	Gelecekteki olayları tahmin etmek için geçmiş deneyimlerimden yararlanırım.	5	4	3	2	1
32	Ne zaman konuşup ne zaman dinlemem gerektiğini bilirim.	5	4	3	2	1
33	Başkalarıyla iletişimimde saygılıyım.	5	4	3	2	1
34	Farklı kültürlerle saygı duyarım.	5	4	3	2	1
Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri						
35	Diğerleriyle iletişim kurmak için medya ve teknolojiyi etkin kullanırım.	5	4	3	2	1
36	Medyadaki mesajların hangi amaçlara yönelik olarak yapılandırıldığını bilirim.	5	4	3	2	1
37	Medyanın bireylerin düşüncelerini yönlendirmede etkili olduğunu bilirim.	5	4	3	2	1
38	Bilgi edinmede uygun medya araçlarını kullanırım.	5	4	3	2	1
39	Farklı medya araçlarını kullanırım.	5	4	3	2	1
40	Bilgiye ulaşmada teknolojik araçları kullanırım.	5	4	3	2	1
41	Bilgiyi analiz ederken teknolojik araçları kullanırım.	5	4	3	2	1
42	Bilgi paylaşımında sosyal ağları kullanırım.	5	4	3	2	1

EK-2. ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ GİRİŞİMCİLİK ÖLÇEĞİ

Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği

MADDELER		Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Sık sık	Çok sık
1	İşimde geçmiş performansımdan daha iyi olabilmek için daha çok çaba harcamaya çalışırım.					
2	Görevimin son derece zor olduğu zamanlarda elimden gelenin en iyisini yaparım.					
3	İstedğim şeyi elde ettiğim zaman bunun sebebinin genellikle kendi yeteneklerim olduğunu düşünürüm.					
4	İşlerimde kendi kararlarım etkilidir.					
5	Kendi işimi kurabilirim.					
6	İşten zorunlu olarak ayrılırsam işle ilgili kendime seçenekler oluşturabilirim.					
7	Zor durumlarda seçenekler oluşturabilirim.					
8	Farklı insanlarla dostluklar kurabilirim.					
9	Denemediklerimi denemekten çekinmem.					
10	Kendimde farklı işler yapabilecek enerji hissederim.					
11	Arkadaşlarıma değişik iş projelerinden söz ederim.					
12	Yeteneklerimi uygulayabilecek alanlar oluştururum.					
13	Arkadaşlarıma gelen bazı projelere katılmaktan çekinmem.					
14	Hayatımı dış etkenlere bırakmam.					
15	Kararlarımla hayatımı şekillendirebileceğimi düşünüyorum.					
16	Risk almaktan çekinmem.					
17	Geleceği görerek ona dönük hazırlıklar yapabilirim.					
18	Yeni bir şeyleri denememe imkan veren projeler üzerinde çalışmayı severim.					
19	Eski fikirlere ve uygulamalara meydan okumayı ve daha iyilerini araştırmayı severim.					
20	Yeni bir perspektiften bakmama imkan sağlayan proje ve işlerle uğraşırım.					
21	Geçmişte başkaları tarafından kullanılmamış yeni yöntemlerle çalışmayı severim.					
22	Yeterli çabayla, her türlü sorunu ortadan kaldırabiliriz.					
23	Yaptığım planları yürütebileceğimden çoğunlukla eminimdir.					
24	Yeni bir durum ve uygulamaya adapte olmakta sorun yaşamam.					
25	Üzerinde çalıştığım bir konuda hata yapmaktan çekinmem.					
26	Her işin bir riski vardır. İşimde her türlü riski göze alabilirim.					
27	Başarıyı sağlayacak uygun yöntem ve tekniklerin arayışı içerisindeyimdir.					
28	Karşıma çıkan fırsatları değerlendirebilirim.					
29	Elimdeki kaynakları bir araya getirerek verimliliğe dönüştürebilirim.					

30	İşimde ve çalışmalarımdaya çıkan değişimlere açıgımdır.					
31	İşimi severek ve azimle yaparım.					
32	İşimde yaratıcılık yönüm güçlüdür.					
33	İşimi gerçekleştirirken herhangi bir ekip ya da kişiyle çalışabilirim.					
34	Bir işte veya uygulamada liderliği ele almaktan çekinmem.					
35	İş konusunda gelecekle ilgili etkili kararlar alabilirim.					
36	Farklı işlere yönelik motivasyonum ve eğilimlerim güçlüdür.					

EK-3. 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algısı Ölçeği İzni

ZK ZEYNEP KILIÇ 30.01.2023
Kime: emine tosun >

Merhaba Hocam,
Dosya ektedir. Kolay gelsin, iyi çalışmalar...

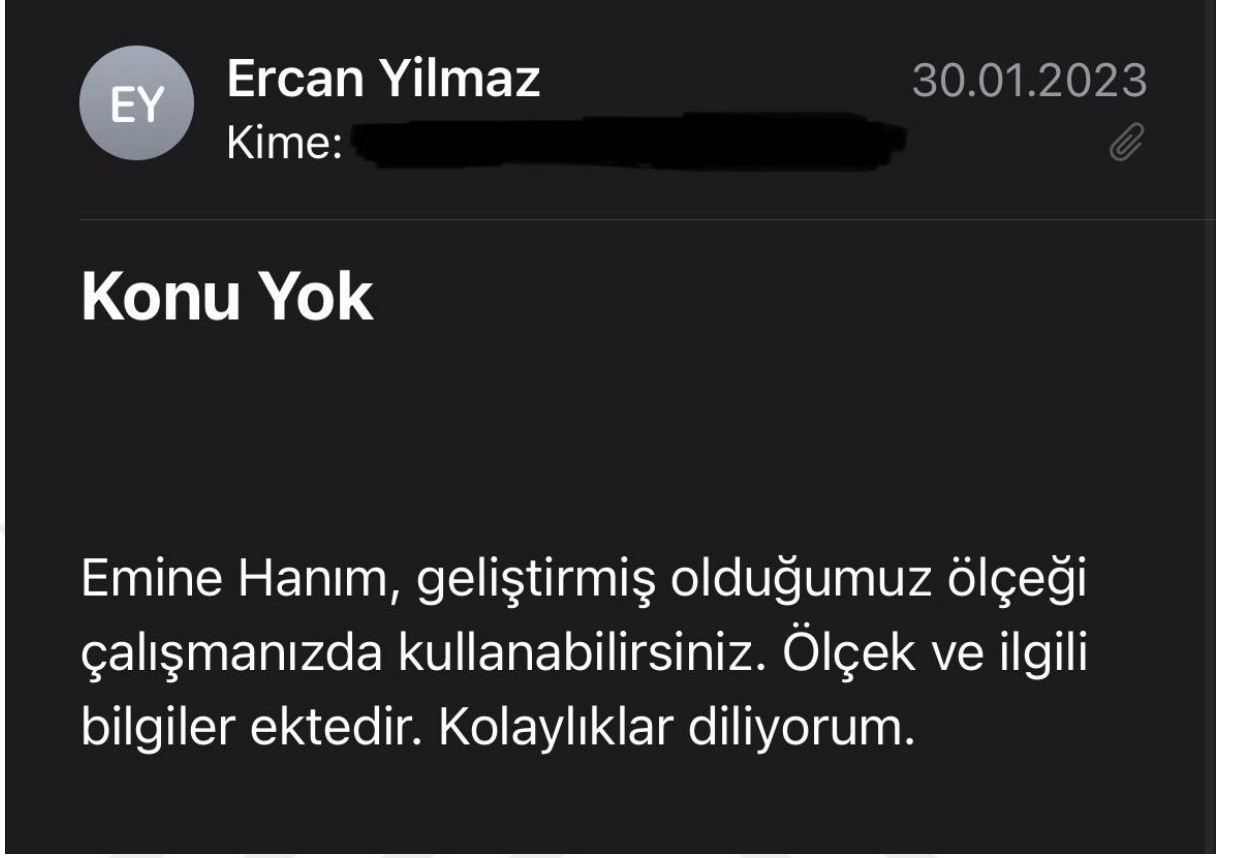

Kimden: "emine tosun"
[Redacted]
Kime: [Redacted]
Gönderilenler: 27 Ocak Cuma 2023 16:58:04
Konu: Ölçek

Zeynep hocam merhaba,
Ben Emine Tosun. Necmettin Erbakan Üniversitesi sınıf eğitimi alanında yüksek lisans yapmaktayım. Bu dönem tez dönemim ve Prof. Dr. Ayşe Mentiş Taş danışmanlığında tez çalışmasını yürütmekteyiz. Araştırmanın veri toplama sürecinde izniniz olursa sizlerin geliştirmiş olduğu 21.yüzyıl becerileri yeterlik algısı ölçeğini kullanmak istiyoruz ilginiz ve desteğiniz için şimdiden teşekkür ederim.

İyi günler dilerim.

EK-4. Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği İzni

EK-5. Etik Kurul Kararı

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU
BAŞKANLIĞI
ETİK KURUL KARARI

Etik Kurul Toplantı Tarihi/Sayısı ve Karar No	Tarih :10/03/2023 Toplantı Sayısı:04 Karar No :2023/129
Araştırmanın Başlığı	Sınıf Öğretmeni Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algıları ile Girişimciliğe Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi
Sorumlu Araştırmacı	Prof. Dr. Ayşe MENTİŞ TAŞ
Yardımcı Araştırmacı	Lisansüstü Öğrenci Emine TOSUN
Etik Kurul Kararı	13141 sayılı başvuru Etik Kurul tarafından değerlendirilmiş olup, başvurunun bilimsel araştırma etiği açısından “Uygun” olduğuna karar verilmiştir.

ASLI GİBİDİR

10/03/2023

Doç. Dr. Ahmet KURNAZ

Başkan

EK-6. Araştırma İzni 1

T.C.
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : E-27224817-044-686770
Konu : Uygulama İzni (Emine TOSUN)

24/04/2023

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
Yaka Mah. Yeni Meram Cad. Kasım Halife Sok. No:11/1
42090 Meram / KONYA

İlgi : 10.04.2023 tarihli ve 329929 sayılı yazımız.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Eğitimi Tezli Yüksek Lisans programı öğrencisi Emine TOSUN'un "Sınıf Öğretmeni Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algıları İle Girişimciliğe Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı tez çalışması kapsamında Üniversitemiz Eğitim Fakültesi öğrencilerine yönelik anket uygulama isteği çalışmanın kişinin kendisi tarafından yapılması ve eğitim-öğretimi aksatmaması şartıyla uygun görülmüştür. Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof.Dr. Neslihan BOYAN
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

EK-7. Araştırma İzni 2

T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Eğitim Fakóltesi Dekanlığı
Öğrenci İşleri Birimi

Sayı : E-62088136-302.99-1353917
Konu : Araştırma izni (Emine TOSUN)

24.07.2023

ÖĞRENCİ İŞLERİ DAİRE BAŐKANLIđINA

İlgi : 06.07.2023 tarihli ve 1339633 sayılı yazı.

Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Eğitimi tezli yüksek lisans programı öğrencisi Emine TOSUN'un "Sınıf Öğretmeni Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algıları ile Girişimciliğe Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" adlı tezi kapsamında gerekli izinlerin verilmesi Dekanlığımızca uygun görölmüştür.
Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Osman Ferda BEYTEKİN
Dekan

EK-8.

T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı
Diploma Hizmetleri Şube Müdürlüğü

Sayı : E-41778198-302.08.01-1359685
Konu : Araştırma İzni (Emine TOSUN)

24.07.2023

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Yaka Mah. Yeni Meram Cad. Kasım Halife Sok. No:11/1
42090 Meram / KONYA)

İlgi : a) 10/04/2023 tarih ve E-48178250-300-329929 sayılı yazımız.
b) Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Dekanlığının 14.07.2023 tarihli ve 1353917 sayılı yazısı.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Emine TOSUN'un "Sınıf Öğretmeni Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algıları İle Girişimciliğe Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" adlı tezi ile ilgili olarak Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Dekanlığından alınan ilgi (b) sayılı yazı ekte gönderilmiştir.
Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Banu YÜCEL
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Ek:İlgi (b) Sayılı Yazı (1 Sayfa)

EK-9. Araştırma İzni 3

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Rektörlük

Sayı : E-87841438-605.01-318294
Konu : Araştırma İzni (Emine TOSUN)

12.04.2023

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 10.04.2023 tarihli, E-48178250-300-329929 sayılı ve "Araştırma İzni (Emine TOSUN)"
konulu yazı

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Emine Tosun'un "Sınıf Öğretmeni Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algıları ile Girişimciliğe Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" adlı tezi kapsamında Üniversitemizde araştırma yapma isteği uygun görölmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof.Dr. Arif ÖZAYDIN
Rektör

EK-10. Araştırma İzni 4

T.C.
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik

Sayı : E-55447807-300-151711
Konu : Araştırma İzni (Emine TOSUN)

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : Necmettin Erbakan Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 10.04.2023 tarihli ve E-48178250-300-329929 sayılı yazısı.

Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Emine TOSUN'un "Sınıf Öğretmeni Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algıları İle Girişimciliğe Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" adlı tezi kapsamında araştırma yapma isteği Rektörlük Makamımızca uygun görülmüştür.

Bilgilerini ve gereğini arz/rica ederim.

Prof.Dr. Güven ÖZDEM
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Dağıtım:

Necmettin Erbakan Üniversitesi Rektörlüğüne
Eğitim Fakültesi Dekanlığına

EK-11. Araştırma İzni 5

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakóltesi Dekanlığı

Sayı : E-73153712-300-330981
Konu : Araştırma İzni (Emine TOSUN)

11.04.2023

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 06.04.2023 tarihli ve E-71052239-100-329499 sayılı yazımız.

İlgi yazımıza istinaden; Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Temel Eğitim Ana Bilim Dalı, Sınıf Eğitimi Bilim Dalı, Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Emine TOSUN'un, "Sınıf Öğretmeni Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algıları ile Girişimciliğe Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" konulu tez çalışması kapsamında Sınıf Öğretmenliği Programı öğrencilerine anket yapma isteği uygun görölmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Mürsel BİÇER
Dekan V.

Ek:
1- Ana Bilim Dalı Yazısı
2- Emine TOSUN (22 Sayfa)

EK-12.

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Ereğli Eğitim Fakültesi Dekanlığı

Sayı : E-20057280-300-330538
Konu : Araştırma İzni (Emine TOSUN)

10.04.2023

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 06.04.2023 tarih ve 329499 sayılı yazımız.

Enstitümüz Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans programı (Öğr. No:21830203106) öğrencisi Emine TOSUN' un "Sınıf Öğretmeni Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algıları İle Girişimciliğe Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" konulu tez çalışması kapsamında öğrencilerimize araştırma yapma isteği Dekanlığımızca uygun görülmüştür.
Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Bülent DİLMAÇ
Dekan V.

EK-13. Araştırma İzni 6

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : E-88179374-302.08.01-2300136325
Konu : Uygulama İzni (Emine TOSUN)

28.04.2023

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Eğitimi Tezli Yüksek Lisans öğrencisi Emine TOSUN'un "Sınıf Öğretmeni Adaylarının 21.Yüzyıl Becerileri Özyeterlilik Algıları İle Girişimciliğe Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı tez çalışması ile ilgili Üniversitemiz Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dekanlığından alınan 27.04.2023 tarih ve E-29202147-302.08.01-2300135173 sayılı yazı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof.Dr. Ömer ÇOMAKLI
Rektör

Ek : 27.04.2023 tarihli E-29202147-302.08.01-2300135173 sayılı belge

EK-14.

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Dekanlığı

Sayı : E-29202147-302.08.01-2300135173
Konu : Uygulama İzni (Emine TOSUN)

27.04.2023

REKTÖRLÜK MAKAMINA
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 12.04.2023 tarihli ve E-88179374-302.08.01-2300121909 sayılı belge.

Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Eğitimi Tezli Yüksek Lisans öğrencisi Emine TOSUN'un "Sınıf Öğretmeni Adaylarının 21.Yüzyıl Becerileri Özyeterlilik Algıları İle Girişimciliğe Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" tez çalışması kapsamında Fakültemiz Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Ana Bilim Dalı 4.sınıf öğrencilerine ölçek uygulama talebi, ders akışını bozmayacak şekilde bizzat kendisi yapması koşuluyla Dekanlığımızca uygun görülmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof.Dr. Ufuk ŞİMŞEK
Dekan

EK-15. Araştırma İzni 7

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : E-59426830-044-442211
Konu : Anketler/ Emine TOSUN

25.04.2023

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : 10.04.2023 tarihli ve E-48178250-300-329929 sayılı yazı,

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Emine TOSUN'un "Sınıf Öğretmeni Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algıları ile Girişimciliğe Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı yüksek lisans tez çalışması kapsamında Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü 4. sınıf öğrencilerine ölçek uygulama isteği Rektörlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Erhan TABAKOĞLU
Rektör